

muzaffer izgü

SEN KİM HOVARDALIK KİM ?

7.

basım

bilgi yayınevi

Yeni mizah dizisi

MUZAFFER IZGU Sen Kim, Hovardalık Kim?

ĐÇ ĐNDEK ĐLER

Sen Kim, Hovardalık Kim?.....	7
Lüküs Aygıt.....	18
Ev Alma, Kom u Al!.....	26
Aman Tek Đyi Geçinsinler De.....	34
Hüsamettin Bey Niye Fıydırttı?.....	41
Evlen Gitsin, Bo an Gitsin!.....	47
Çıplaklar Ko usu.....	57
Milli Cephe Sucukları.....	63
O Söyler, Biz Uyurduk.....	69
Sa ğ Olsun Atalarımız.....	76
Sapohamari.....	83
Kaymakam Beyimizi Vermeyiz.....	92
eytanın Telefonu.....	101
Gariban Yankesici.....	108
Memurlar Kırır tırıyorlar.....	118
enlik Var!.....	124
Cinsisapık Hüsnu Bey.....	135
Selam Dur!.. Kaçakçı Geliyor.....	145
aplak Hasan.....	151
Baleye De ğer Veren Ulus.....	157
Sayın Ba kan.....	163

SEN K ÖM, HOVARDALIK K ÖM?

u ya a dek geldim, çapkınlı ğın çe'sini, hovardalı ğın da ho'sunu bilmem. Ama nedense geçenlerde eytana uyduk bir çapkınlık yapalım dedik. Daha do ğrusu, bana kalsa yine de çapkınlık falan edemezdim ya, kadın hep pas verdi d urdu boyuna... Sahil gazinolarından birinde oturmu dü ünüyordum. Önümde biram, gözümün önünde alabildi ğine masmavi bo ğaz, arka taraftan gelen tatlı bir müzik, öyle kaptı rımı tım ki kendimi bu havaya, ancak o kadının gazinoya girmesiyle kendime gelebildim. Kadın o denli güzeldi ki bir anda bana denizi, havayı, müzi ği unutturuverdi. Dalmı kalmı ım kadının yüzüne bakarken. Sarı saçlarının çevreledi ği minyon yüzünde, apayrı bir çekicilik var... Kalkı k burunlu, eskilerin deyimiyle, hokka a ğızlı, uzun uzun kirpikli bir ahu... Hemen benim bir sıra önümde, iki masa ötede oturuyor. Oturması da sa ğ olsun çok cömert faslından oldu ğundan, bu arada kalçasını da tetkik etmek fırsatını buldum. Geni kalçalı, dik gö ğüslü bir kadın.

Epeyce baktım kadına... Sonra birdenbire karım gel di aklıma, mesle ğim geldi aklıma, Çeviriverdim ba ımı ba ka tarafa. Hele gözle-

rim... Durmadan kayıp gidiyorlar kadından tarafa.. . Kadın, birasını içtikten sonra, hiç ummadı ğım bir ey oldu. Kalktı bana do ğru geliyor. Arkama baktım, acaba kimin yanına gidiyor diye, ama benden ba ka kimse yok o tarafta. Geldi geldi yanımda durdu:

"Sizi birisine benzetiyorum" dedi.

"ey" dedim, "ben falancayım..."

"Aa aa sahili!" diye ba ğırdı. "Sizi edebiyatla ilgili bir gecede görmü bilemezsiniz sizin ne denli hayranınızım. Bayılırım size."

tüm. Vallahi

airmı ım... O akınlıkla;

"ey bana mı yoksa yazılarıma mı?" diye sordum.

"Yazılarınıza, bayılırım sizin makalelerinize..."

"Ama ben ey, makale yazmam ki ham-fendi, mizah hikâyeleri yazarım."

"Ay canım i te, ben de hep makale derim. Ne bileyim, bazen aklıma gelmez, ner-deyse romana bile makale diyece ğim tutar."

"Buyrun oturmaz mısınız?"

O tatlı a ğzını büzerek, hem de gözlerimin içine bakarak;

"Rahatsız etmeyeyim" dedi.

"Aman ne rahatsız etmesi hamfendi, buyrun buyrun.. ."

Geçti, kar ıma oturdu. Ben hâlâ olanlara inanmıyor, kendimi bi r hikâyenin iskeletini çiziyor veya rüyada zannediyorum. Ve inanır mısınız bu rüya nın hiç mi hiç bitmesini de istemiyorum.

8

"Đsminiz efendim?" diye sordum.

"Đsmim mi, Nesrin..."

"Memnun oldum Nesrin Hanım. Bir bira veya ba ka bir ey?"

"Yoo te ekkür ederim, ben sizinle konu mak için geldim masanıza. Acaba ey, nasıl yazarsınız yazılarınızı?"

Oh be, böyle bir kadından bu soruyu duymak ve ona cevap vermek... Omuzlarım da pek geni de ğildir amma, bu soru kar ısında elimden geldi ği kadar geni leterek;

"Vallahi hamfendi" diye sıırıttım.. "Öyle tuhaflık larım yoktur. Basbaya ğı, evde yazı makinesini önüme alır, yazmaya ba larım. Bazen de kırlarda yazmayı tercih ederim. Ama ço ğu zaman konu bulmak için çıkarım kırlara..."

"Ne kadar zamanda yazarsınız bir makalenizi?"

"Hikâye mi diyorsunuz, öyle iki-üç saat içerisinde..."

"Ay biliyor musunuz, ben bayılırım edebiyata... Ço k da okurum. Ama kimbilir siz ne kadar çok okursunuz?"

"Eh oldukça..."

"Evimde bir kütüphanem vardır. Kütüphanem dediysem kadar kitabım var."

kocaman bir ey zannetmeyin, yüz

Birkaç kitap ismi sordum ama, okumamı ... Elbette, ya ı daha çok gençti, olsa olsa yirmi üç, yirmi dört... Ben ya a gelinceye dek, benim okuduklarımın hepsini okuyabilirdi. Daha epeyce sorular sordu bana. O sordu, ben

9

cevapladım. Bu arada bekâr oldu ğunu da söyledi bana... Daha do ğrusu dul oldu ğunu. Kocasından da edebiyata olan merakı yüzünden ayrılm ı . Adam hödü ğün tekiymi . Hiç kitap okudu ğunu istemez, ne zaman elinde bir kitap görse, hem d ayak atar, hem de kitabı kaldırdı ğı gibi pencereden a ağıya atarmı .

Daha sonra;

"Buyrun kartım," dedi, "bir gün gelir kahvemi içer seniz çok memnun olurum. Biliyorum, sizin zamanınız kıymetlidir, hatta isterseniz imdi bile buyrun benim eve gidelim diyecektim amma, kimbilir hangi hikâyenizin iskeletini kuruyorsunuzdur?"

Ah kızım ah, sen beni bu denli iirdikten sonra, u kar ımdaki duru un, gülü de ğil iskelet kurmak, kumdan ebemevi yapmak gücü bile kalmaz be...

ünle insanda

"Yaa yaa" dedim, "gerçekten bir hikâyenin iskeleti ni kuruyordum. Hem ne rastlantıdır bilinmez, hikâyemin konusu dul bir kadındı..."

"Ya" dedi, "sahi mi? Anlatsanıza bana!"

Neyi anlatayım, atmı tım kafadan...

"ey," dedim, "daha henüz iskelet de de ğildi..."

"Ne olur anlatın!.."

Hay Allah! İkındım sıkındım, uydurma bir eyler anlattım ama, ahu hâlâ;

"Ne olur anlatın" diyor.

"ey" dedim, "haydin, madem beni kahve içmeye davet ettiniz evinize, gidelim gerisini orada anlatayım."

10

Kadın basbaya ğı kocaman bir çı ğlık attı:

"Ayyy sahi mi?"

Sanki o erkekmi , ben kadınnı ım, evine de gitmeye razı olmu um gibi kadın neredeyse sevincinden havaya uçacak...

Dı arıya çıktık, bir dolmu a atladık. Büyük caddeler, daha küçük caddeler, iri li ufaklı sokaklar, sonunda kocaman bir apartman ve apartmanın dördüncü katı... Kapıyı açarken;

"Buyrun buyrun" dedi.

Girdim içeriye... Girdim amma, yine karım geldi ak lıma. Fakat, bir kez öyle a ğına dü mü tüm ki bu kadının, kurtulmama imkân yoktu. Kadın de ğil, sanki devlet hazinesi, hele yürürken...

"Allah a kına kendi evinizdeymi gibi davranın... Buyrun buyrun u divana buyrun... Çıkarın ayakkabılarınızı da, ben size bir terlik vereyim. Hem sonra ceketinizi de çıkarın."

Belli kadının niyeti kötü... Kendi de gitti, biraz sonra üzerine incecik bir ey alıp geldi. Oturdu yanıma:

"Haydi anlatın..."

Amanın Allah, neyi anlatayım ki ben bu kadına?

"ey i te, bu dul kadının bir gün yalnızlık canına tak edi yor..."

"Peki ne yapıyor yalnızlık canına tak edince? Aa a a ne olur dalgınlı ğıma verin, ben bir eyler hazırlayayım."

"Yoo yoo zahmet etmeyin."

11

Ma allah galiba buzdolabı on iki buçuk ayak olacak ki, neler yok o buzdolabının içinde, neler... Rakı var, tavuk var, meyveler var... Her gidi geli inde de sanki striptiz yapıyormu gibi üzerindikilerden bir kısmını mutfakta unutup g eliyor.

"Evet, sonra ne olmu o kadına?"

"O kadın efendim.. Ė te o kadın, bakıyor ki sonradan kendini seven adam ba kasıyla bir ili ki kuruyor, bunun üzerine bu kadın..."

Bir an gözüm saatime ili iyor:

"Aaaa" dedim hemen, "saat on bir olmu , artık ben kalkıp gideyim."

"Aaa hiç olur mu, hikâyeniz yarım kaldı."

"ey, bu hikâye de ğil, aslında romandı, roman... Onun için uzun sürer, ba ka zaman anlatayım."

Ė te o anda olan oldu. Kadın beni kolumdan tutup, yatak odasına götürdü. Daha kendisi yastı ğa yeni ba mını koymu tu ki, kapının zili ötmeye ba ladı. Birden fırladı yataktan, heyecanla;

"Olmaz" dedi, "olamaz..."

akınım ki nasıl akın, bir taraftan da tir tir titriyorum.

"Ne olamaz?" diye sordum.

"Kocam" dedi.

"Nee?"

"Kocam canım, oysaki yarın gelecekti."

"Sen bana dulum dememi miydin?"

"Ay n'olur susun, evliyim desem gelmezsiniz, ben d e bu edebiyat sohbetinizden mahrum kalırdım. Ne yapsak bilmem ki..."

Hızlı zamparalardan olsam i kolay ama, . biz daha yürümesini yeni ö ğrenen çocuklar gibiyiz. ayet biri elimizden tutmazsa pat diye kendimizi yerde buluruz. Zil de öyle ısrarlı ötüyor ki...

" ey, u dolabın içine girsen?"

"Yoo" dedim, "dolabın içine falan giremem, çünkü k albim biraz eydir..."

"Ay öyleyse u yata ğın altına..."

"Hay Allah..."

Ben zannedirdim ki, bu dolaba kapama, bu karyola a ltına saklanmalar hep klasik hikâye ve karikatür konularıdır, ama ba a gelmeyince... Girdim karyolanın altına. Biraz sonra ceketimi, ayakkabımı da fırlatıverdi yanıma. Ondan sonra gitti kapıyı açtı; kapının açılmasıyla bir tokat sesi sakladı ki, sanki tokadı yiyen benmi im gibi kafamı karyolanın demirine vurdum.

Adam kalın sesiyle gürlledi:

"Niye geç açtın kapıyı?"

" ey dalmı ım ekerim, vallahi dalmı ım."

Çaat bir tokat daha...

"Bu tokat sana dalıp dalmamayı bir daha hatırlatır ."

Ödüm kopuyor adam öteki odaya girer içki bardaklar ımı görür diye. Nasıl titriyorum karyolanın altında, nerdeyse titrememin sesi duyulacak... Adamın ayak seslerini duydum. Ayak geldi geldi, karyolanın yanında durdu. Aman Allahım, var belki kırk be numara bir ayakkabı... Ulan bu adamın aya ğı böyle olur-

13

sa, kimbilir vücudu nasıl olur, ya minare kırı ğıdır, ya da telefon dire ği...

"Nesrin" dedi sertçe.

Kadın, ko tu geldi yanına;

"Buyur" dedi.

"Nereye gittin bugün kız?"

"Hiçbir yere."

Çaat bir tokat daha...

"Gittin kız gittin... Bilmez miyim ben seni!.. Ben buradan gidince, sen de soka ğa... Yok bilmem nerede bir edebiyat günü varmı , yok bilmem nerede bir iir yarı ması varmı ..."

Zavallı kadınca ğız hıçkırıyordu:

"Vallahi gitmedim bir yere, billahi gitmedim" diyo rdu.

"Al koy u tabancamı komodinin üzeri-ne...

Aman Allah... Benimki titreme de ğil o anda, zangırdama... Adam beni bir görecektir karyolanın altında, tamam artık, delik de ik eder vallahi...

"Đçki mi içtin yine?"

"Yok," dedi kadınca ğız, "senin yoklu ğundan, bir parçacık içtim."

Görebildi ğim kadar, ayı, kadını kolları arasına aldı:

"Biliyor musun, seni çok kıskanıyorum" dedi.

Kadın inler gibi;

"Ben seni kıskandıracak bir ey yapmıyorum ki" dedi.

"Hele bir yap" diye gürlledi adam.

14

Galiba biz bu gidi le karyola altında âlâsından boynuz da yaldızlayaca ğız. Korkumdan, aya ğım, u ram buram görünmesin diye öyle tortop olmu um ki karyolanın altında, ayet adam eğilip de baksa, mümkünü yok beni insana benzetemeyec ek...

Biraz sonra karyola ba ıma göçüyor zannettim. Ayı, yatmı

tı. Karısına;

"Gece lambasını yak da gel" diye ba ğırdı.

Elektrik söndü, odaya tatlı bir kırmızılık çöktü. Kadın da yava ça girdi kocasının yanına. Böyle dar yerlerde kalınca kalbimin sıkı tı ğını bildi ğim için, bu fırsattan yararlanarak, ba ımı yava ça karyolanın ucundan çıkardım. Ulan neydi be bu ba ımıza gelen? imdi u adam bir yakalasa beni, ya bir kur unla hapı yutarız, ya da yarınki gazetelerde tüm Tü rkiye'ye rezil oluruz. Hay dul kadın hikâyesine de, hay dul kadın romanına... Üstümden a-pırt upurt birtakım sesler, belli ki adam karısını öpüyor. Kad ın ba ğırıyor:

"Ay yapma!.."

Adam, ayı gibi homurdanıyor:

" u vücut, u a ğız, hele ba ka biri dokunsun, yakarım vallahi, namussuzum yakarım!.."

Aboooov... Yok karde im yok, yemin olsun daha elimi bile sürmedim.

Đ te o ara, bir el uzandı benden yana...

Çaktım hemen manzarayı. Kadın anahtarı uzatıyordu bana. Ve diyordu ki, "Ayı biraz sonra uyuyunca, hemen kapıyı aç, çek git buradan."

15

Yapı tım ele... Ulan aman, bu kıllı bir el... Elimi çekti im ama, çooook geç kalmı ım. Adam deli gibi fırladı yataktan;

"Kim ulan o elimi tutan?" dedi.

Ve beni karyolanın altından pire tutar gibi çıkardı ortaya. Kadın zangır zangır titrer yata ğın içinde, ben zangır zangır titrerim orta yerde. Öyle ki konu amıyorum bile... Sadece;

"Du du dul ka ka kadın ro ro ro" diyorum, romanı d iyemiyorum. Adam hemen kaptı konsolun üzerinden tabancasını ve bana do ğrulttu. Kadın ko tu yapı tı ayının eline, "Yapma" diye ama, ben zaten kendimden geçmi im. Ba ğırıyordu adam:

"Bırak bırak öldürece

ğim namussuzu!.."

Ben zaten kendimi öldüm biliyordum artık... Nefesi m bile çıkmıyordu. Kadın, adama yeminler üstüne yeminler ediyordu:

"Eli elime de ğmedi" diye.

Sonunda adam tabancasını tam alnımın ortasına do ğru tutarak, bana bo bir senet uzattı.

" Ėmzala ulan unun altını" dedi.

O korkuyla de ğil bir senet, on tane senet uzatsa imzalıydım. Çekt i aldı kâ ğdı elimden:

"Defol!" diye ba ğırdı, ardıma da okkalı bir tekme yapı tırdı.

Nasıl çıkıp gittim oradan, bindi ğim taksinin oförü;

"Hastaneye mi çekelim abi?" diye sordu. O denli sa rarmı yüzüm...

On gün sonra bankanın birinden, senet kırılmı olarak geldi. Üzerinde on bin lira ya-

16

zıyordu. "Çok ükür" dedim kendi kendime. . Hayatımızdan da olabil irdik.

Üç ay sonra, bir gün arkada larla bir gazinoda içerken, Nesrin'le ayıyı gördüm. Onlar da ilerdeki masada içiyorlardı. Yanımdaki Vecdi'ye;

"Yahu Vecdi" dedim, " u karı-kocayı tanıyor musun?"

"Hangilerini?"

" unları yahu... u puanlı elbise giymi olan..."

"Haaa, tanıyorum" dedi. "Onlar karı-koca de ğiller yahu, o adam, o karının satıcı-sı.

"Neee?"

"Satıyor yahu kadını... Bazen enayi bulurlarsa ba ka dümenler de çeviriyorlarmı ."

Sormadım artık daha fazla enayi olmamak için, hang i çe it dümenler çevirdiklerini.

17

LÜKÜS AYGIT

"Ah sorma garda ım, sorma ba ıma gelenleri, i bilmezlik gadar dünyada zor bi i yok..."

"Geçmi olsun dayı, rahatsızlı ğın ner-den?"

"Ah o ğlum garda ım, nasıl desem sana, nasıl anlatsam sana, söylesem bi türlü, söyle-mesem bi türlü... Utanıyorum vallaha demeye. Söylemesi ay ıp benim derdim eyimden... Nasıl desem ki, ilkin öyle ufacık bi kızarıklık oldu, sonra ba ıma bi dert ki deme getsin, dutsan dutamazsın, ba ğırsan ba ğıramazsın... Hani ba ğırın ya, oy anam belim, oy anam midem, amma benimkisi öyle bir yerde ki hınzır, öyle a ğrısı sancısı ba ladı ğı zaman doya doya

ba ğıramıyon bile. Oturduk avratnan bi güzel konturol e ttik, bana;

"Herif" dedi, "get sen en iyi bi dokdura göstert. Yarın bir gün ba ımıza i açmasın."

Avradın sözüne uyduk, gettik hasdaneye. Hasdane de di ğin dert yeri, orda herkes birbirinin derdini sorar, aklı sıra da dokdurdan önce çaresini söyler. Yanımda yöremde oturanlar soruyorlar, hatta kimi avratlar bilene soruyorlar:

18

"Söyle amuce senin neyin var?" Eh denir mi ye ğen, denir mi garda ım o ğlum, uramda diye... Elimi atıyom orama, bi gıvranıyom, amanin diyom, gözümün içine baka baka gene soruyorlar;

"Amuce derdin nereden?" diye.

Allah seni inandırısın millet öyle meraklı ki hasda lı ğa, desen ki na uramda;

"Çıkar hele bir görek" diyecekler. Neyise, beklie beklie bize de sıra geldi. Çıkdık dok- durun gar ısına:

"Aç" dedi açtık... Bakdı, elledi, ufaladı, sona bi camdan bakdı, böyüttü.

"Amuce" dedi, "bunun ucundan bir parça kesece ğiz kontrol için."

"Amanın dokdur bey o ğlum, napacaksın ki parçayı?" dedim.

"Kontrol amuce..." dedi.

"E o ğlum parça goparmadan kontrol olmuyor mu?"

"Olmaz" dedi.

Vay ba ıma gelen ki o ğlum vay ba ıma gelen. Sordum gene:

"Ne kadar keseceksiniz ki?"

Dokdur;

"Merak etme amuce, küçücük bi parça" dedi.

Eh ekli emali bozulacak amma, ne yapalım ossun dedik. Götür düler beni içeri, e val-laha oğlum i ğdi eder gibi, iki hasdabakıcı yatırdılar beni masanın üstüne... Biri dutdu, biri pıça gezdirdi. Ben ba ğırıyom, diyor ki hasdabakıcı:

ğı

19

"Sen heç sünnet olmadın mı?"

Bak hele bak, onun dedi ğine bak, heç sünnet olmamı mıyım? Lan gâvur muyuk biz, elbette sünnet olduk amma, iki kere de-el...

"Ay ay amaan!"

"Sık di ini amuce, yeri çirkin galmasın."

"Lan o ğlum galırsa galsın, bırakın yontmayı, canımı çok ya kıyonuz."

Neyse efendi o ğlum bizi sünnet çocu

ğu gibi dı arı salıverdiler, dediler:

"Yirmi gün sonra u ğra."

Eh u ğramak kolay amma, ha böyle köve getmek kolay mı? A vicdansızlar, a dinsizler, deyin hele bir kere, amuce falan gün gel, gelirken bir de sünnet geceli ği getir, umurlarında mı heç? Haa, vallaha insanı eyi ki çocukken sünnet ediyorlar efendi o ğlum, yoksa büyüyünce insan gâvur galır gene de kestirmez. Yörürken bi yanıyor, bi acıyor ki deme get-sin... Paytak paytak yörüyom, gene acıyo, bacaklarımı eyicene açıyom, ge ne acıyo, amma millet çevirip yolda soruyor:

"Noldu amuce, nerenden rahatsızsın?"

Nasıl geldim köve, bir ben bilirim bir de Allah. E ve gelmemle, pantulu bir yana atıp avradın
fısdanını geçirdim üstüme, amanın o ğlum dünya varmı . Dünya amma, elin a ğzı torba mı ki büzesin,
yayılıverdi köv yerinde:

"Bu ya a gelmi me ğerkim sünnet olmamı bizim Kıldır Đbo."

"E vallaha onca çocuk, hepsi de zina..."

Ba ğırıyom:

20

"Len o ğlum etmeyin eylemeyin, ucundan accık kestiler" diyom.

Amma seni dinniye kim...

Yirmi gün sonra getdim. Allah kimseye dert verip d erman aratmasın, çok zor... Dokdur;

"Amuce" dedi, "haberler eyi deel."

"Amanın yapma dokdur bey o ğlum!.."

"Desem demesem fena durum... Accık daha kesece ğiz."

"Niye ki a o ğlum?"

"Yayılr. Kesersek accık daha gurtulun."

Vay ulan avrat senin sözüne uyanın... Herifler acc ık daha, accık daha diye kesip bitirecekler.

"Dokdur o ğlum, ilaçnan milaçnan çaresi yok mu bunun?"

"Yok... Tek çare amaliyat."

"O ğlum bunun neresi amaliyat, sen beni düpedüz."

Lafımı kesti dokdur, dedi ki:

"Amuce kaç ya ındasın sen?"

"Altmı be " dedim.

"Eee"" dedi ga larımı yıka yıka, "bu ya tan sonra senin için bu lüküs sayılır zaten, kestirmesine niye korkuyon?"

Lan o ğlum, insanın heç bi azası kendine lüküs sayılır mı, Allah bilmi ki vermi . Amma denmez ki böyle... Neyise, biz razı olduk. Olmayıp nedecen? Yayılrımı ki içime, ta öteki dünyaya gadar götürürmü beni. Yattık mı o ğlum biz gene pıça ğın altına. Nasıl beddualar ediyom benim avrada, hep onun yü-

zünden geldim dokdurlara... On sekiz gün hasdanede yattım, on sekiz gün sonra çık-dım, yarım adam, ey yani yarım ekmek.

"Gurtuldum mu dokdur bey o ğlum?"

"Gurtuldun amuce."

"Hay Allah razı ola!"

Nah gurtulmu um... Bi a ğrı, bi sancı, daha üç ay geçmeden... Lan ne olur ki buna, kestirdik ide yarısını, daha ne istiyon? Anna-dım efendi o ğlum, yapırdı ğımız için böyle oldu, sindi getsem hasdaneye, alı mı lar kesip biçmeye, öteki yarısını da kesip atacaklar, onun için paralı dokdura getdim. Paralı dokdur bakdı bakdı, sona da;

"Kesmek ilazım" dedi.

"Amanın yapma dokdur bey garda ım" dedim. "Kese kese tükettiniz zaten. Đlaçnan milaçnan olmaz mı bu i ?"

Demesin mi, "Mümkünü yok" diye.

Demesin mi, " Zaten bu ya tan sonra bu sana lüküstür" diye.

Lan adamlar koymu lar galalarına, kökünden kesip gurtulacaklar... All ah avrat bi-eler demem, öteki dünyada iki elim yakanda ossun, hep se nin yüzünden.

Be bin liramı aldı efendi o ğlum, hem de sen sa ğ ol bize edece ğini etti. Etdikten sona da;

"Oh oh gurtuldun" dedi.

Ben de a ğlaya a ğlaya;

"Sayanızda eyice gurtulduk" dedim.

Ne gurtulması, mümkünü var mı gurtul-manın?..

Đki ay sona bi sancılar, bi a ğrılar ki

22

deme getsin. Heç gider miyim aynı dokdura, ba ga dokdura getdim. Adam bakıp bakıp;

"Ahhh vaaah, yazzııık, amaniin... Kökünü gurutmu beni. Nasıl a ğlıyom sorma, bö ğüre bö- ğüre...

lar kökünü" deyince bi a

ğlamadır dutsun

"Dokdur o ğlum, bi hata mı yapmı lar?"

"Hem de ne hata amuce bey, öldürmü

ler seni."

"Bo una mı kesmi ler?"

"Ne diyon sen, ilkinden gelecektin bana, biraz mer hem, biraz ilaç gurtaracaktım seni."

"Vah vah vah..."

"Yalnız ki amuce, ayet on binin varsa bi a ılama yapabilirim."

"Nasıl ki? A ğaç dalı felan mı?"

"Alırım ölüden, dakarım yerine."

"Haaaa... O zaman gurtulur muyum?"

"Hem gurtulun, hem de sana o lüküs deyenlerin, lük üs dedikleri eye gavun."

Dü dük bi kere o ğlum ocaklarına, napa-can, ufak bir tarla vardı onu sattık, denkle tirdik on bin lirayı. Benim hınzır avrat ne dese be ğenin:

"Napacan bu ya dan sona, sana lüküs demi ler madem, gâvur etme tarlayı."

"Lan avrat"" diye ba ğırmı ım, "sancıdan, a ğrıdan ölüyom lan gurtaracak beni bi dokdur."

Ne dese be ğenin:

"Heç on bin lira eder mi o?"

Hay gözün çıka...

23

Neyise, yatırdı beni bu dokdur özel bi hasdaneye. Yat yat bekle.

"O ğlum dokdur ne zaman olacak bu i ?"

"Bekle amuce, verici bekliyoruz."

Bir gün "tamam" dediler. Yatırdılar bizi gene amal iyat masasına.

"Eh o ğlum dokdur gurtulduk mu?"

"Gurtuldun ki amuce nasıl gurtuldun, amaliyat çok ba arılı geçti."

Allah seni inandırısın o ğlum, bir hafta durdu yerinde, bir hafta sona bi baktım yerinde yok... Sanki gabahat bendeymi gibi dokdur bana çıkı ıyordu:

"Nerde dü ürdün, heç insan diggat etmez mi?"

"E o ğlum" dedim, "çürük ipliknen dikerseniz bu gadar olu r."

Yani senin annıyaca ğın o ğlum, dört kere daktılar, dördü de dutmadı dü binnik tarla getdi ği gibi, bir on binnik tarla daha getti. Velhasıl olmadı.

ü dü

üverdi. On

Avrat ba ımın etini yer bir lüküsün u ğruna iki tarlayı zebil ziyan ettin diye... Ha öl-dü rsem ganlı gatil olmam amma, hani avrat da haklı biraz... Senin nene gerek, amma dert o ğlum, dedim ya Allah kimseye vermesin diye... Haram da deel vallaha, nah u tır-naklarımnan gazandım ben o üç tarlayı. Gerçi sindi üçüncü tarla da yok ya..."

"O n'oldu?" diye sordum.

"Onu da abukata yidirdik o ğlum. Seherde zarplı bir abukat var mı dediler, onun yanına get... Gettim. Hal kifayat böyle böyle dedim.

24

'Eyi amuce' dedi. 'Ben senin hakkını on-lardan alm asını bilirim.'

Sincik Danı day'a dava açdık. aytet ki davayı kazanırsam, yüz binimi alırsam, e v al-laha o zaman diyece ğim ki, essahdan lüküs-mü benimki diye. Çünkü, zarar ziyan dava-sını yüz binden açdık."

25

EV ALMA, KOM U AL!

Bekâr adam, bir ev ararken nelere dikkat eder? Çar ıya yakın olsun, öyle hiç olmazsa iki oda bir salon olsun, kaloriferli olsun, möbleli olsun. Aradı ğım her ey vardı bu son baktı ğım evde. Fakat nedense, fiyatı biraz pahalı idi.

Dairenin sahibi;

"Karde im" diyordu, "böyle evi dünyayı gezsен bulamazsın. Hem ben sana altı yüz diyorum ama, bu zamanda çok de ğil bu para."

"Đyi çok olmaya çok de ğil amma, ben de bir ba ıma oturuyorum. Đnsan çolu ğuyla çocu ğuyla otursa, çok gelmez bu para ama..."

"Yoo" diyordu adam, "i te o zaman ço-lukla çocukla bu evde oturamazsın, çü nkü dar gelir. Ben bu apartmanı yaparken hep bekârları dü ündüm, ona göre yaptım."

"Canım bekârı evlisi için olur mu?" dedim. "Ev evd ir i te."

"Yoo" dedi. " Đnanmazsan tutarsın evi sonra görürsün."

Baktım çene çalmanın hiçbir anlamı yok, evi tuttum . Ve bir aylık kirasını verdim. Adam da anahtarını uzattı.

26

"Güle güle otur karde im" dedi. "Gör bak, bundan manzaralı ev var mı Đstanbul'da."

"Canım" dedim, "bunun neresi manzaralı? Önü arkası ev, hani deniz, hani önünde bir geni cadde?"

Sırttı ve gitti adam.

Evin, bir yata ğı, mutfa ğında birkaç kap kaça ğı ve salonunda da bir divanı hazır oldu ğu için,

yerle mek diye bir sorun yoktu benim için. Bavulumu açtım , elbiselerimi dolaba astım, geçtim banyoya bir güzel banyo yaptım. Banyodan son ra da çıktım dı arıya, bakkaldan biraz sucuk, birkaç tane yumurta, bir de küçük rakı aldım . Pi irdim sucuklu yumurtayı, çektim rakımı... Biraz sonra kapım çalındı. iman, gözleri kocaman kafasında birer karpuz çekirde ği irili ğinde bir adam-

"Efendim benim adım Tahsin, biti ik dairede oturuyorum, ho geldiniz demeye geldim" dedi.

"Buyrun buyrun" dedim.

Sürdüm adamın önüne de bir bardak ve ba

ladık kar ılıklı çekmeye.

"Aman Fahri Bey karde im, iyi ki tuttun bu daireyi" dedi.

"Yaa yaa" dedim, "bilseydim sizin gibi candan dost larla kar ıla aca ğımı, daha önceden tutardım."

Adam, sanki benim bu sözlerimi duymamı gibi;

"Vallahi ne iyi ettin ne iyi" diyordu. "Öteki bekâ r arkada ların haberleri yok, bir ol-

27

sa... Benim de yoktu haberim, kapıcı bir ara söyle di."

Tombalak Tahsin Bey, durmadan saatine bakıyor;

"Yahu u zamanda yahu" diyordu.

"Bir yere falan mı gideceksiniz Tahsin Bey?"

"Yoo karde im yoo... Sinemada ne i in var, tiyatroda ne i in var..."

Kapı çalındı, içeriye benim bir üstümde oturan kom

um girdi:

"Ben Feyzullah, ho geldiniz efendim!.."

"Siz de ho geldiniz, buyrun buyrun!.."

"Seni seni" dedi Tahsin Bey ona, "nerden bildin da irenin tutuldu ğunu yahu?"

"Kapıcı söyledi."

Uzattım onun önüne de bir kadeh, ama rakımız azalm ı tı. Ko tu gitti Tahsin Bey, dairesinden bir ie

aldı geldi. Bir anda ho uma gitmi ti bu apartman dairesi. Apartman dairesinde oturmayanlar bilmezler, öyle iç içe geçmi tir bu daireler amma, nedense kimsenin kimseden haberi olmadı ğı gibi, buralarda hemen hemen dostluk, ahbaplık da yok denecek kadar azdır. Onun için bu apartman, bu komu içinli ğini görüverince hemen ho uma gitmi ti. Tahsin Bey;

"Eee be dakika kaldı" dedi.

"Neye?" dedim.

"Hiç hiç, biraz sonra görürsün" dedi.

Be dakika sonra, Tahsin Bey birdenN elektri ği söndürüp, pencerenin perdesini açtı.

28

"Yahu" dedi, "Rıfki'nın oradakini kaçıraca ğız amma, olsun, burayı tam iki aydır dikiz- leyemedik."

Biraz sonra, kar ımızdaki odanın elektri ği yandı ve içeriye, ta bebek gibi bir kadın girdi. Geçti aynanın kar ısına üzerinde ne var ne yok çıkardı. Tahsin Beye b aktım pofluyor, Feyzullah Beye baktım;

"Ah anam ah, yandım ta ci ğerimden" diyor.

"Yahu bu daha da güzelle mi be?"

"Ne diyorsun karde im, öyle iki-üç kilo

imanlamı galiba?"

"Yoo yoo, sen ne dersen de zayıflamı ."

"Yok canım, baksana u kalçasına, neresi zayıflamı ?"

"Yoo yoo zayıflamı ..."

Tahsin Bey, bana;

"Sen söyle karde im, zayıflamı mı, imanlamı mı?" diye sordu.

"Vallahi ey" dedim, "daha önce görmedim ki ben bunu."

"Yaa yaa, sahi" dedi.

Kadın aynanın önünde belki be dakika kadar durdu. Sonra sırtına pırıl pırıl yana n bir elbise giyerek, elektri ği söndürdü ve odadan çıkıp gitti.

Tahsin Bey;

"Kulüp 101'de çalı ır. Bunu orada böyle görebilmek için, bir be gerekir" dedi.

yüzlü

ğü gözden çıkarmam

Feyzullah Bey saatine baktı:

29

"Yahu aman" dedi, "Keklik Suzan'ı kaçırıyoruz!.."

"Amanın" dedi Tahsin Bey, kalktı aya ğa.

Bir taraftan da benim koluma yapı mı ;

"Yürü yürü" diyordu.

"Nereye?"

"Sami Beyin dairesine."

"Sami Bey de kim?"

"Canım kom u... Çabuk çabuk..."

Elimizde rakı bardakları, ko tuk gittik Sami Beyin dairesine. O denli dost olunm u ki ve de bu daireler arası ili kiler o denli iyi geli mi ki, ne selam ne sabah, hemen dolu tuk karanlık odada pencerenin önüne. Sami Bey, sadece eliyle öyle bize bir "Hiii " i areti yaptı. Sonra parma ğıyla kar ı pencereyi gösterdi. Bu kez, ben;

"Aman Allah" demi im.

Tahsin Bey:

"Buna striptizci Keklik Suzan derler, ayet bekleyebilirsen bekle, sabaha kar ı da eve geldi ğinde aynı manzarayı seyredebilirsin!.. Dediklerine göre, bunun çalı tı ğı kulüpte bu kadını bu kılıkta görebilmek için en azından altı y üz kâ ğıdı masada bırakman ge-rekliymi ."

"Yahu de ğer be" dedim.

"Eh, biz bedava seyrediyoruz i te."

Keklik Suzan'ın hazırladı ğı yeni numarası belki on be dakika sürdü. Keklik her hareketini, her yanını bir güzel kontrol ettikten sonra, giydi daracık elbisesini ve elektri ği söndürüp çıktı odadan. Ancak ondan sonradır ki

30

Sami Bey beni görebildi. Tanı tırdılar. Sami Bey;

"Aman efendim, aman efendim, çok, pek çok sevindik " dedi.

Biliyordum Sami Beyin neye sevindi ğini. Sami Bey de bir ie çıkardı. Çok geçmedi aradan, Tahsin Bey yine saate bakmaya ba ladı. Sonra bir ara;

"Haydin bakalım Fethi Beyin dairesine" dedi.

Fethi Beyin dairesi, biraz arka tarafa d yüyordu. Dolu tuk içeriye. Ne ho geldin diyen var, ne bir ey... O denli alı ılımlı ki bu r ntgencili ęe, daha kapıdan içeriye giren, yana ıyor pencerenin camına. Tahsin Bey;

"Çıkmadı mı daha?" diye sordu.

"Be dakikası var" dedi Fethi Bey.

Tahsin Bey bana döndü:

"Buradaki hepsinden âfettir," dedi. "Dediklerine göre Fransız mı, bu da kulüp bilmem nede çalı ır mı . Bunu da biraz sonra seyredece ğ in gibi seyretmek, kulüpteki masanın üzerine yedi yüz elli lira koymaya ba ğ lıy-mı . Amma biz bedava... Haa sahi söylemeyi unuttum, öyle çok sevdi ğ in arkada ın falan olursa, çekinme al getir ha..."

Gerçekten biraz sonra, koyu kırmızı ı ıkların altında öyle bir vücut gördük ki, mübarek s fabrikasına ismarlanarak özel olarak yapılmı . On dakika da onu sessiz soluksuz seyrettik.

anki

Tahsin Bey, kolumdan tutup bir üstteki daireye çık arırken;

31

"Yarından tezi yok, kendine bir dürbün al" dedi. " Çünkü bizim Mehmet Beyin dairesi dürbünlü dairedir. Dürbünsüz seyredemezsin. Ama bug ünlük benim dürbünümü sana verebilirim."

Çıktık yukarıya, girdik daireye... Yine ne selam n e sabah... Herkes pencerenin yanına gelmezden önce bir dolaptan dürbünlerini çıkardılar . Tahsin Bey de dürbününü bana uzattı. Eliyle i aret etti:

" uraya bakarsan, dansöz Melek'i görürsün, u apartmanla u apartman arasından gözüken pencereye bakarsan vamp Nimet'i görürsün. u tarafa da bakarsan, artist Ay e'yi görürsün."

airdım ki ne aırma... Hangisine bakaca ğ ımı bilemiyorum. Ama Tahsin Bey;

"Bana kalırsa sen imdilik artist Ay e'ye bak, çünkü programa gitmesine birkaç dakika ka ldı. Melek'le, vamp Nimet oyalanırlar biraz daha!.." diyordu.

Vesselam o gece nasıl uyudu ğ umu bilmiyorum. Arkada lardan ayrılıp daireme gelirken, Tahsin Bey;

"Ben çalar saatimi kurdum, istersen seni uyandıray ım" demi ti.

"Niye?" diye sormu tum.

"Vallahi Keklik Suzan dörtte gelir, Fransız dört b uçukta gelir, Kulüp 101'de çalı an da, pek belli olmaz amma, saat üçten üç buçu ğ a dek uyanık olmak gerek."

"Yoo yoo" dedim, "pek uykusuzum, uyuyaca ğ ım."

Gerçekten çok memnundum dairemden.

Ama geçenlerde ev sahibimiz, hepimizin kapısını teker teker tıklattı:

"Arkadaşlar" dedi, "mümkünse hepimizle beraber bir toplantı yapmak istiyorum."

Ağıdaki daireye toplandık. Ev sahibi;

"Arkadaşlar" dedi, "üzülerek söyleyeyim ki, bundan böyle, halmam gerekecek..."

Her birinizden biner lira kira

"Aaa aa, o da niye?" dedik hepimiz birden.

"Dhbar var kardeşim" dedi.

"Ne ihbarı?"

"Vallahi maliyeciler bizim apartmanı manzaralı ev sınıfına sokmuşlar, şimdi bu vergiyi verebilmek için ev kiralarını yükseltmek zorundayım."

"Dyi amma kardeşim" dedik, adam lafımızı ağzımıza tıktı:

"Arkadaşlar" dedi, "siz de iletme vergisi kesin."

"Anlamadık?"

"Canım bunda anlamayacak ne var, manzara seyrettirmeye getirdiğiniz arkadaşlarınızdan iletme vergisi kesersiniz olur biter!..."

İmdi o günden sonra, hangimizin arkadaşları gelirse, on lira iletme vergisi kesiyoruz. Allah bin bin bereket versin, gecede iki yüz lira vergi kestiğimiz gün bile oluyor.

33

AMAN TEK İYİ GEÇ

DNŞ DNLER DE...

"Hay Allah senden razı olsun be kardeşim, çoktandır kokusunu bile unutmuşum" dedi, rakı kadehini diyledi. Ağzına bir kocaman köfte, biraz kıyılmış soğan attıktan sonra, çatalını peynire batırdı:

"Ah kardeşim ah nasıl unutmazsın!.. Sen el de gilsin, bilmem kaçınıcı dereceden maa aldığımızı biliyor musun? Nereden bileceksin, hiç görmedik ki yıllardır, daha doğrusu memleketten beri... Derece on birin biri, evde iki çocuk, üstelik bir de baldız."

"Baldız mı?" dedim. "O niye o?"

"Hiç i te okusun diye yanımıza verdiler, ilçede lise yokmu da... imdi bu baldızın masrafı, çocukların masrafı, ev kirası, u bu, vallahi u üzerimdeki elbise altı yıllık, kendime bir elbise alamadım. Bu gidi le de alamayaca ğım."

Çatalın ucundaki peyniri a ğzına attı, barda ğına rakı doldurdu, üstünü suyla tamamladı, kokladı, bir yudum çekti:

"Ee" dedi, "sen kaçtasın?"

"Ben mi" dedim, "ben de senin gibi on birin birind eyim."

atı arkada ım... Evdeki çocuk sayısını

34

da söyleyince büsbütün

atı. Hele ardından;

"Hiç olmazsa ayda iki-üç kez ben bu meyhanedeyim" deyince bizim arkada az daha küçük dilini yutacaktı.

"Olamaz" dedi, "mutlaka çalılıyorsun."

"Yoo" dedim, "çalınacak bir makamda bulunmuyorum, çünkü ufak memurum."

"E o zaman?" diye sordu.

"Hiç i te" dedim, "sa ğ olsun Hayri Bey uyarmı tı beni de..."

"Hangi Hayri Bey?"

"Çoktan emekli oldu, tam devleti kata getirecekti ki, göçtü gitti zavallı, emekli sandı maa la atlatıverdi Hayri Beyi, Hayri Bey öteki dünyalık oldu."

ğı sekiz

Arkada ım ilgiyle bakıyordu a ğzıma. Ona yeti mi olmak için, kadehimden bir yudum aldıktan sonra;

"Senin gibiydim" dedim. "Pofluyordum, patlıyordum sıkıntıdan. Param yoktu, ev kirasına, yiyece ğe zor yeti iyordum. Đ te böyle bir günde Hayri Bey, 'A o ğlum yanlı yerden evlenmi sin' dedi. 'Bizim gibi ufak memurlar mutlaka kasaba yerinden evlenmelidir. Evlendi ği kayınpederinin de mutlak öyle üç-be dönüm topra ğı falan olmalıdır' dedi. Aman Hayri Bey dedim, kasabadan evliyim, hiç bu zamanda kimin kime yardımı dokunuyor ki? Hele kayınpederlerin damatlara... Gülmü tü rahmetli. 'Elbette öyle gidip de kayınpeder, ban a üç bin ver, be bin ver denmez, usulünü bileceksin evlat' demi ti. Topra ğı nur olsun, imdi ben onun izindeyim. Çok ükür Allaha,

35

pek para sıkıntısı çekmiyorum dersem, yalan söylemiş olurum, ama i te kendime yetecek kadar idare ediyorum.

Arkada ım nerdeyse elime sarılacaktı:

"Ne olur Allah a kına bana da ö ğret onun püf noktasını" dedi. "Ben de kasabadan evliyim , üstelik baldız da yanımda..."

"Kayınpederin zannederim üç-be dönüm topra

ğı da vardır?"

"Olmaz olur mu, kasabada küçücük bir bakkal dükkân

ı bile var."

"Yahu bal kaymak be" dedim. " imdi var ya sen, beyler pa alar gibi geçinmelisin."

"Nasıl?"

"Nasılı var mı, karını döveceksin."

"Anlamadım?"

"Canım döveceksin i te... Okullar tatil olmaya yakın, ba layacaksın karını dövmeye. Ben öyle yaptım, nur içinde yatsın Hayri Bey öyle anlat mı tı. Bahar gelince ba ladım karımı dövmeye. Amma usulüyle dövüyorum, öyle ayda iki, fazla de ğil... Karım dördüncü daya ğı yiyince, topladı çocukları babasının evine... Amma son daya ğı öyle ayarlamı tım ki, bir gün sonra okullar tatil oluyordu. Aman bu konuda tarihi iyi ayarlamak gerek, sonra çocuklar okullarından kalırlar."

"E sonra?"

"Sonrası ne, onlar evden gidince, oh dünya varmı , maa oldu ğu gibi bana kaldı. Kolay mı karde im, dü ün ki üzerinden üç bo ğaz kalkıyor, seninki daha ba ka, dört bo ğaz birden kalkacak. Karı gitti, ne aradım ne

36

sordum. Gel keyfim gel, nerde ak am, orda sabah... Ama bu arada para da biriktiriyorum ha... Har vurup harman savurmuyorum. Bekliyorum boyuna, öyle okulların açılmasına on be gün kala, biriyle haber gönderdim. Be gün kala da, kayınpedere bir mektup yazarak, ne bü yük eeklik etti ğimi, kızları gibi bir kadını dünyada bulamayaca ğımı, yaptı ğım eyi e ekli ğime vermelerini yazdım. Okulların açılmasına bir gün ka la da, gittim kayınpederin evine dayandım. Çocuklar ba ğrı ırlar ba-baaa, karım a ğlar, kaynanam a ğlar, kayınpeder dayanamaz bunca gözya ına o da a ğlar... Ben, ben, ben de a ğlıyorum. Öyle hazin bir barı ma sahnesi ki, canlar dayanmaz. Ama ben bu arada çocuklara da öyle bir göz atıyorum, ma allah hepsi de, büyükbaba ekme ğiyle öyle tavlannı lar ki... Hele karım, baya ğı kilo almı zavallı. Kaynana kayınbaba beni affediyorlar, karım, dünden affetmi zaten... Kayınpederin, her kayınpederin söyleyece ği ö ğütlerden birkaçı, aman çocuklar, iyi geçinin, siz i yi geçinirseniz bizler mutlu oluruz, falan filan... Tabii ben yaptı ğı e ekli ğin farkına varan suçlu, ba ım önümde

dinliyorum. O gece orada kalıyoruz, devrisi gün yol a çıkaca ğız, aman karde im aman karde im, ne diyeyim Hayri Beye, Allah nur içinde yatırsı n, mekânı cennet olsun, öyle torbalar, öyle sepetler, bohçalar gidiyor ki otobüs e, tarhanalar, salçalar, bulgurlar, kavurmalar, makarnalar, eri teler,

sucuklar, pekmezler, pestiller, ballar, ya ğlar... Ben, aman ne zahmet ettiniz

37

ama okulların tatiline üç gün kala kayınpeder geld i, ortada fol yok yumurta yokken, kızına beni göstererek zaten bu hayvan herifle geçinilmez, yürü kızım yürü, benim a ım da çok,

ekme ğim de çok diyerek aldı götürdü kızını, torunlarını

"Peki sen ne yaptın?"

"Hiç ayınsını... Okulların açılmasına yakın, yine

beraber."

e eklik mektupları yazarak gittim ve karımı,

çocuklarımı, aman tek iyi geçinsinler de kı lıklarıyla beraber aldım geldim. imdi her yaz ba langıcında kayınpeder gelir alır gider kızını, giderken de ne e ekli ğimi koyar, ne de

hayvanlı ğımı."

40

HÜSAMETT

ĐN BEY N ĐYE FIYDIRTTI?

"Hüsamettin Bey çıldırmı ..."

"Yapma yahu!.."

"Vallahi çıldırmı ..."

"O, halim selim adam, o ya lı ba lı adam nasıl çıldırır yahu, bir derdi falan mı var mı

acaba?"

üstelik yüzü gülsün, hadi o da bir

anından geçerlerken, ona günaydın da

gibi, bir de yolları kaymak edip,

"Yoo, hiçbir derdi yokmu zavallımın. Sabahleyin emsiyesini almı , karısıyla vedala -tıktan sonra soka ğa çıkmı . Ona mı öyle gelmi yoksa gerçekten öyle miymi , bakmı sokaktaki insanların yüzü gülüyor, üstelik Hüsamettin Beyin y

diyorlar. Hüsamettin Bey kulaklarına inanmamı . Đstanbullu acele acele evinden çıksın,

ey de ğil, tanımadı ğı insana günaydın, desin. Biliyorsun, onların yolları biraz berbattır, sanki belediye o günü bulmu

otomatik makineleriyle silip süpürmez mi, bal dök y ala sanki yerleri... Hüsamettin Beyin ne aya ğı kaymı muz kabu ğına basarak, ne de çamura batmı çukura kaçarak. Otobüs dura gelmi , bir gazete almı . Karde im, sanki her ey sözle mi gibi, açmı Hüsamettin Bey

gazeteyi, ne bir

41

ğına

mı ki dura ğa, hem pırıl pırıl, hem de

trafik kazası, ne de herhangi bir eye zam... Hüsamettin Bey, gazetesini katlayıp cebi ne sokarken ilk kez orada sırtmı . Öyle bir otobüs yana

bombo . Biletçi inmi otobüsten, indikten sonra;

'Buyrun efendim, binin' demi .

Đnsanlar ba lamı lar birbirlerine;

'Buyrun efendim, önce siz binin, aman olmaz efendi m önce siz binin' demeye. Bu arada Hüsamettin Bey ya lı oldu ğu için ona, yalvarır dururlarmı ;

.

'N'olur efendim, önce siz buyrun' diye. Hüsamettin Bey otobüse binmi , koltu ğına oturmu , amma nasıl sırtıyormu o zaman, arada bir hi hi hi diyerek sessiz sessiz gülü-yormu Otobüsün koltuklan dolar dolmaz, Hüsamettin Beyin b indi ği otobüs hareket etmi , kimse ayakta yolculuk etmesin diye ba ka bir otobüs yana mı dura ğa. Be ikta 'ı geçmi ler, ne bir

trafik tıkanması ne de bir ey, Kabata 'a gelmiler, ne bir trafik tıkanması ne de bir ey... Oysaki, ne olur ne olmaz diye Hüsametttin Bey i yerine varmak için iki saat önce çıkmı mı evinden. Otobüs ya ğ gibi yollardan kayıp, salt ı ıklarla durup kalkarak Karaköy'e gelince, Hüsametttin Bey nedense sesli gülmeye ba lamı . Eminö-nü'nde indi ğinde, bir bakmı ki daha i saatinin ba lamasına bir buçuk saat var.

'Aman Allahım,' demi . Hem kahkahayı basıyor, hem de bir yandan;

42

'Yarım saatte geldik yahu Eminönü'ne, yarım saatte geldik' diyormu . Elini cebine atmı , sigarası bitmi , geçmi kar ıya bayinin önüne gelmi . Bayinin önünde ne bir kuyruk, ne de bir cenk... Sigarasını alan gidiyor, hem de ne istersen, sen bayiye;

'Filtreli' dedi ğinde, o soruyormu ;

'Efendim Maltepe, Hisar, Samsun, hangisinden ister siniz acaba?' diye."

"Vah vah vah, tüm olaylar yardım etmi desene Hüsametttin Beye sevindiririk delisi olması için?"

"Ne diyorsun karde im, ya ğmur ya ğıyor, dolmu çular öyle ters bakıp geçseler, özel gideriz deseler ya, ne mümkün, dolmu çular arabadan iniyor, kapıyı açıyor;

'Buyrunuz efendim' diyorlarmı .

Hüsametttin Bey kahkahaları savura savu-ra, hangi d olmu a bineyim diye amı kalmı . Sonunda dolmu çunun biri, elinden tutarak Hüsametttin Beyi kendi d olmu una almı . Hüsametttin Bey durmadan saatine bakıyor;

'Yahu daha bir saat, bir çeyrek var' deyip kahkaha yı basıyormu . Haydi o taraflarda bir yerde trafik kilitlense ya..."

"Vah Hüsametttin Bey vah, bu kadar kötü rastlantı o lur hani..."

"Olmamı karde im, dolmu geçitlerden, kav aklardan akımı gitmi , on dakika sonra Hüsametttin Bey i yerine yakın bir yerde dolmu tan inince, bir yandan saatine bakar, bir yandan da göbek atarmı ;

'Oh oh oh, daha bir saat var' diye.

43

Olacak i te karde im, bari ans tanzim satı larında yardım etse ya, öyle yarım kilo kıyma için bir buçuk saat kuyrukta beklese ya, ne gezer, satı yapılan dükkâna girmesiyle çıkması bir olmu , hem de elinde bir kilo kıymayla. Dükkândan çıktık tan sonra, elindeki et paketini açıyor, kahkahayı savuruyor;

'Kıyma ha bu kıyma, bir dakikanın içinde aldım' di ye deli gibi ba ğırıyor mu . Ah karde im, bari ans kömür cüde yardım etse ya, Hüsamettin Beyin kömü rü bitmi mi , madem i saatine

daha çok var, uradan kömürcüye bir bakayım, demi Hüsamettin Beyi, bir de sana;

. Kömürcü daha kapıdan kar

ılamaz mı

'Soma mı istersiniz, Tav anlı mı istersiniz, Çeltek mi istersiniz' demez mi?

Đnanamamı Hüsamettin Bey, kömürleri ba

lamı avuçlamaya. Hem bir yandan ba ğı-rırmı ;

'Kömür derler buna kömür' diye, bir taraftan da kö mürcüye;

'Acaba be yüz kilo desem gönderir misiniz?' diyormu . Kömürcü, istedi ği kadar gönderebilece ğini söyleyince basmı yine kahkahayı Hüsamettin Bey, kasap havasıyla kar ı ık bir zeybek havası tutturmu oracıkta.

O günü dairede oturtamamı lar Hüsamettin Beyi sandalyesine. Zavallı, cebinden sigarasını çıkarırmı , çekmecesinden kıyma paketini çıkarırmı ;

'Bırakın beni, gösterece ğim bunları müdür beye' dermi . Arkada ları zor tutuyorlar-mı onu, bir taraftan da;

44

'Zavallının sinirleri amma zayıflamı da haberimiz yokmu ' diyorlarmı.

Ah karde im ah, bir kez geldi mi felaket, birbiri ardınca gelir. Gerçi arkada larına kalsa dünyada söylemezlermi amma, postayı getiren odacı kapıdan girer girmez b a ğırıver-mesin mi;

'Hüsamettin Bey mu tulu ğumu isterim, hani senin terfi farkların birikmi ti ya hepsi de geldi,' diye.

Hüsamettin Bey kalkıvermi aya ğa, atmı bir yana kasap havasını, atmı bir yana zeybek havasını, çiftetelliye ba lamı ."

"Vah Hüsamettin Bey vah!.."

"Ne diyorsun sen karde im, haydi giderken öyle bal kaymak gibi gitti i ine, ya dönerken, dönerken öyle ufacık bir trafik tıkanması olsa ya, ne gezer. "

"Vah vah vah..."

"Kendi duraklarında indi ği zaman hâlâ oynuyormu Hüsamettin Bey. Dedim ya, geldi mi ardı sıra gelir diye, adam tam evine varacak, ev sahibi yolunu kesmez mi?"

"Oh aman, adam zam diyecek, Hüsamettin Bey ok durumundan kurtulacak."

"Ah karde im ah, ke ke öyle olsaydı, zavallı Hüsamettin Bey imdi akıl hastanesinde olmazdı. Yaklaşım ev sahibi;

'Hüsamettin Bey, sen benim on be yıllık kiracımsın, oturdu ğun evin parasını kirayla çoktan ödedin, onun için kiradan yüz lira indiriyorum' dem ez mi?"

"Vah vah vah!.. Pekiyi o zaman hangi havayı oynadı zavallı Hüsamet'in Bey?"

"Orada tam krize yakalanıp balamı , hani u son danslar var ya, hoplamalı zıplamalı, i te onlardan yapmaya Hüsamet'in Bey. Ne diyeyim karde im, insanın bir kez tekeri tersine dönmeye görsün, dönerse yandı ğı gündür, kapının zilini çalmı , zil zııır diye ötmü ."

"Vah yahu, demek elektrik de kesilmemi ."

"Kesilmemi ya... Hüsamet'in Bey;

'Oh, oh, cereyan da var' derken kalkıp kalkıp zıplıyormu kapının önünde. Ah ah, hadi tüm bunlar böyle, ya karısı, karısı kapıyı açınca ne de mi biliyor musun?

'Ay Hüsamet'in, sular akır akır akıyor, banyoyu yaktım, ko banyoya,' demez mi...

Đ te ne oldu sa Hüsamet'in Beye banyoda oldu ... Sonra banyodan çırılçıplak fırlayıvermi son dansları yapı yapı soka ğa. Bekçiler zor yakalamı lar zavallıyı."

"Vah vah vah... Allah dü manımın ba ına vermesin, trafik ya ğ gibi aksın ha, Allah korusun, sigara kuyru ğu yok ha, Tanrım saklasın böyle bir felaketten bizi , terfiin günü gününde gelsin ha, Allahım sen yazma böyle kötü bir ey yazğma, ev sahibinin kirayı indirmesi ha, rüyam da bile gösterme Tanrım, elektrik pırıl pırıl, su akır akır ha, koru bizi sen Yarabbim.."

EVLEN G ĐTS ĐN, BO AN G ĐTS ĐN!

Ya lı nüfus memuru elindeki kâ ğıdı kütü ğe i lemek için kara kaplı defterin sayfalarını karı tırıp Emin Kuzu ailesinin sayfasını bulunca, öyle bir baktı Emin'in suratına.

"Bin ma allah" dedi, "amma evlenmi bo anmı sın ha..."

Emincik boynunu büktü:

"Ne yaparsın abicim, geçim dünyası" dedi.

"Anlamadım?" diye sordu memur.

"Geçim dünyası dedim abicim, hiç ben de ister miyim o kadar evlenip bo anmayı amma, ne yaparsın ki geride çoluk çocuk var."

Ya lı memurun bu kez merakı daha çok arttı:

"Sen çoluk ocuk için mi bytle durmadan evlenip bo anmı sın?" diye sordu.

Emincik içini çekti:

"Allah ahit hep onlar için" dedi. "Abicim biz aslında evlenip bo anmıyoruz da, kanunlara uyuyoruz. Nasıl anlatayım sana abicim, bundan yıllarca önce Almanya'ya kaçak i çi olarak gittim. Öyle bir i yerinde, öyle kötü ko ullar altında çalı ıyorum ki abicim, koy iti oraya it çekmez o kahrı ama, dedik ya mem-

47

lekette çoluk çocuk var, hepsi benden bir lokma be klerler, gelecek beklerler, zavallı karım, gönderdi ğim üç-be kuru u onların bo ğazına, susuna busuna yeti tirebilmek için akla kararı seçer. Biz ak am olup da, Almanın köpe ğine bile layık görmedi ği yerde sekiz-on Türk yata ğa girince ahlarla vahlarla uyuyoruz. Çünkü, memleket hasreti dü er içimize, karımızın kokusu burnumuzda tüter, çocukların cıvılda-yı ı, onlar çalınır kula ğımıza. Amma ne yaparsın, memlekete gelsen bekleyeceksin nurlu ufukları, eee bizde de nurlu ufuklar bekleyecek güç kalmadı, onun için oflar puflar, devrisi sabah yine i in ba ına ko arız. Amma aradan çok geçmedi bizim ustaba ı bir ey attı ortaya;

'Vallahi' dedi, 'sizin hepinizi kapı dı arı edecekler. Çünkü kaçak i

çiye memlekette i yok...'

Memur abicim, kafanı a ğırtmıyorum ya, bu haberden sonra nasıl olduk, bilmezsin abicim, beynimizden vurulmu a döndük. Ulan biz razıyız, tek i a ğır olsun, tek ko ullar kötü olsun, ama üç-be kuru kazanalım, çolu ğa çocu ğa yollayalım, onların geleceklerini kurtaralım. Aradan iki ay geçmedi, i ciddiye bindi. Vay ba ımıza gelen ki, vay ba ımıza gelen... Bereket ustaba ı adam insan, bir gün bizi toplayıp;

'Bana bakın' dedi, 'yapılacak tek ey var, ö da buradan evlenmeniz. O zaman Alman da s izi sınırdı ı edemez.'

48

iyi amma ustaba ı, bizim memlekette kö-ro ğlu var, çocuklar var. Bunu diyemezsin ki böyle. Ba ladık hepimiz kara kara dü ünmeye... Nesini dü üneceksin bunun, ya defolup gideceksin memlekete, ya da buradan bir Alman karısıyla evleneceksin. Evlenmesi kolay memur abicim, illa velakin buradaki karı n'olacak, iki karı almak dünyanın her yerinde suç... Patron yaptı ikinci toplantıyı;

'Bakın' dedi, 'hepinizden memnunum. Onun için size memleket izni vereyim, karılarınızı bo ayın gelin.'

Adam böyle diyor abicim... Zannediyor kendilerinde ki gibi, gömlek de ğitirir gibi karı de ğitir, koca de ğitir... Bizim defterimiz yazmaz böyle bir ey amma, ne yapacaksın, aldık izni geldik memlekete. Daha o gece koskoca iki yılın hasretiyle söylemesi ayıp bizimkini yara bere çürükler içinde bırakm ım. Đ te o yetti memur abicim, doktor öyle bir rapor verd i ki, hangi hâkimin eline geçse bizi ossaat bo ar. Darp, zarp, sert cisimle vurma, gö ğüsleri parçalama, kesici bir aletle kalçaları tırmıklama, kan emece ğim diye boyun yanlarındaki damarları ısırma... O sevgi dolu güzelim gecemizin tüm izleri,

mahkemede yetti de arttı bile... Ben sadist ruhlu, vampir yapılı, kan emmeye meraklı bir koca oldu ğundan, bu durumda da karımın hayatı tehlikede bulundu ğundan hemen hâkim iki tarafın rızasıyla ilk celsede bo adı gitti bizi. Bo anma ilamını buradaki kütü ğüme i letir i letmez, karımın gözya ları ara-

sında Almanya ya u ğurlandım.' Karım ikide bir;

'Ne olur bizi unutma Emin, alaca ğın kan bizi unutturmasın Emin' diye yalvarıyordu ardımdan.

Neyse efendim, geri Almanya'ya giri im ayrı bir konudur, tüm casus filmlerinin yazarlar ı bile böyle konular dü ünüp Almanya'ya girmeyi ba aramaz ama, biz ba ardık, vardık fabrikaya... Alman gâvuru;

'Ooo, sizin memlekette karı bo amak bu kadar kolay mı yahu?' diye tercümanla sorunca, cevabını verdim içimden:

'Ulan inek, kuduz diye beni hastaneye kapamadıklar ına ükret.'

Kovulmamız gün meselesi oldu ğu için, usta bir taraftan sıkı tırıyor, patron bir taraftan sıkı tırıyordu, 'Yahu çabuk bulun birini evlenin' diye. Dü mü üz tümümüz tela a... Arıyoruz boyuna... Ulan bir karı olsun da nasıl olursa olsun. Sonunda Reneta isminde bir kadınla evlendim ki abicim, nah kalçalar de ğirmen ta ı, gö ğüsler kova, kendi yüz okka. Almanya so ğuk, karının imanı kı ın kalorifer yerine, yazın yatak yerine geçer. Biz bu sıkıntıya katlanıyoruz, hiç olmazsa u Almanya'nın nimetlerinden yararlanalım, dedik. Eve de bir mektup saldım, 'Yüz okkalık Reneta ile evlendim. Hepiniz aklınızdasınız. Parayı muntazaman salaca ğım, hiçbir merakınız olmasın.' Gerçekten de fazla m esai u bu diye çalı ıyor, hem o Reneta karısının istediklerini alıyordum, hem de memlekete para salıyordum.

50

Biz iman olsun, u u yararı olsun diye dü ündük amma, nerde abicim, karıda bir kuvvet, kan bir azgın... Kızdı mı beni pösteki silkeler gib i silkeliyordu. Bo anır mo anır da i siz kalırız diye ödümüz koptu ğundan Reneta karısına a ğzımızı açamıyor, geceleri koynunda kuzu kuzu uyuyorduk. Amma bir taraftan da, bu karıdan beni kurtarması için Tann'ya

yalvarıyordum. Ah abicim, o kanun bir yıl önce çıks a, ben u Reneta karısının altında her ak am lo ğ ta ıyla ezilir gibi ezilmeseydim ya. Oldu bir kez, bakma... Ğzin verdiler, bizim için de çalı abilirler dediler. Ulan Emin, kanun çıkmı , daha ne durursun. Burada olsa kolay abicim... Alırsın satırı eline, ko turursun karının ardından, bir taraftan da ahitler duysunlar diye, 'Bırakın beni ulan, do ğraya-ca ğım bu karıyı' dersin, tki gün sonra ahitler mahkemede gördüklerini söylerler, bo anır gidersin, amma burada Reneta'nın ardından satırla falan ko tu ğum gün, yandı ğım gündür, solu ğu hapiste alırsın, hem de kaç yıl. En iyisi yine se vi me yolu abicim... Bir gece öyle hafiften kafayı tütsüleyip eve vardım ki, oho Reneta incecik geceliklerle oturur. Ve niye geç geldim diye bana saldırmaya hazırlanır. O gece Tanrı bana bir kuvvet verdi memur abicim, bir saldırdım Reneta'nın üzerine... Güya seviyorum, amma kadının tuttu ğum yerini sanki koparaca ğım. Önceleri Reneta kendisini hiç böyle sevmi olmadı ğım için memnundu ama, biraz sonra orasını burasını iyiden iyiye ısırmaya, bir taraftan da iri kalçası-

51

nı ap ap diye tokatlamaya ba layınca, Re-neta feryada ba ladı. Oh aman, tam istedi ğim gibi... Geriye çekiliyor atlıyorum Reneta'nın üstün e. Ben aaap diye atlayınca, Reneta ba ını ya karyolanın demirine

vuruyor, ya da duvara. Kolunu tutup kündeğe getiriyor, bir taraftan

baca ğının birini ikiye büküyor, 'Oh canım, hayatım, çok seviyorum seni' diyorum. Reneta nasıl ba ğırıyor, 'Yapma, etme' diyor amma, durur muyum hiç, ulan bir yıldır bana neler çektiydin hergele karı. 'Ruhum' diyorum, bir yakalıyorum bo ğazından, kadının gözleri iri iri açılıyor, ha bo ğuldu ha bo ğulacak. Bo ğuk bo ğuk 'Đmdat' diye ba ğırıyor, bir bıraksam hemen kar ı dairelere kaçacak amma, ben mahsustan bırakmıyorm, bir öpüyorum, saçlarının yarısını koparırcasına, bir belini sıkıyorum, sanki i kence aletindeymi çe-sine... Sonunda baktım bizim kapı vuruluyor, kalkıverdim aya ğa, kalkmamla beraber o yüz kiloluk Reneta yataktan fırlayıp, imdaat diyerek kapıyı açtı. Ben sanki kızgın bo ğa örne ği abicim, mahsustan kapıya birikmi olan Alman kadınlarına saldırınca, hepsi kaç tılar. Bu arada Reneta da soka ğa fırladı. Biraz sonra da kapım çalındı. Bir Alman polisiyle geldi. Bende pozlar o biçim, 'Ah Renetacı ğım, en güzel anlarımızda nereye kayboldun. Seni çok seviyorum Renetacı ğım' falan filan... Hâkimi zor inandırabildim: 'Biz Türk ler bazen öyle azarız ki hâkim bey' dedim, 'o azgınlığımızda zaptedilmeyiz, önümüze kim gelirse saldırırız.' Kapı kom ularımız, 'Evet, bize de

52

saldırdı' diye konu unca, hâkim bizi bo ayı-verdi. Bo anma ilamını alır almaz ko tum geldim memlekete. Ah sorma bizim evdeki bayramı memur bey... Bir ay kaldım, karımı tekrar nikahladım ve Almanya'ya ie döndüm. Ah memur bey ah ke ke nikâhlayay-mı m... Me ğer bu kanun bizler için de ğilmi . Oturma izni bitenler içinmi .Bir sabah patron ça ğırarak;

'Bak Emin' dedi, 'sana bir ay izin, git yine karın ı bo a gel.'

'Aman patron niye?'

'Sorma, burada kalmak istiyorsan git bo- an gel ve burdan evlen.'

Nasıl a ğlamaklı olmu um. Adam bizim gibi koyun bulamayaca ğı için, üstelik açıktan yol harçlı ğı falan da veriyor bana, gelip buraya karımı bo ayayım diye. Geldim geri buraya... Öyle yaptık ki, güya ben gittim gideli kendilerini aramamı m, yuvamı terk etmi im. Hâkimin bir yı ğın a ağılayıcı sözleri arasında gül gibi kaç yıllık karımı zı yine bo adık. Zavallı karıcı ğım bo anmaya alı tı ğından hiç sesini çıkarmadı. Geri döndüm Almanya'ya. A ğzım yanmı tı bir kez iman kadından, biz etine buduna aldanmı tık amma, bir daha öyle iman kadın mı Tanrı göstermesin. Bu kez öyle bir tane bu ldum ki, koy lodosun önüne, kâ ğıt gibi uçup gitsin. Kendi tüy kadar, bo ğazı çöp kadar amma, o bo ğazın içindeki ses telleri sanki birer kargı, o a ğzın içindeki dil sanki bir pabuç... Bir a ğzını açıp konu maya ba ladı mıydı, Almanca anama avra-

53

dıma bile sövüyordu. Ah ben dayaktan korkan kadını n gözünü seveyim, ama bu çöpten gelin bayılıyor dayak yemeye. Ben dövdukçe kurba ğa gibi dizlerimden bacaklarıma kenetleniyor, vur vur diyordu. Ben yorgunluktan dü üyordum, o hâlâ bir-iki tekme tokat daha atmam için kö esinde söylenip duruyor, yedi ği dayaklardan garip bir haz duyuyordu.

Bu sırada, kanunen ben Türkiye'de sayıldı ğımdan, karım da daha önceden i için sırada bulundu ğundan Almanya sırası gelmez mi!.. Oh, dedim kendi kendime... Karım gelir gelmez, bo arım bunu, tekrar karımla evlenirim, çekti ğim sıkıntılar da biter, onun için bu çöpten geline taktikleri de ğitirmeliyim. Nitekim o günden sonra de ğitirdim de, ne kadar söylenirse

söylensin, hiç yanına yakla tı ğım yok. Mahsus, kendisini döveyim diye burnumun içi ne sokuluyor, bizim sülaleyi sıradan geçiriyor, Emin s anki bir buz kalıbı, sanki kulakları sa ğır. Yata ğa da gitmiyorum yanına... Çöpten gelin deli oldu, b ir gün, iki gün bir aya kalmadı, mahkemeye ba vurarak, benim kendisine kocalık yapmadı ğımı söyledi ve bo andık. Bu çöpten gelinden bo andı ğımızın haftasına karım geldi. Gerçi arkada lar çok söylemi ler dinlememi tim amma, karımın da aklını çeliverdiler birkaç gün ün içinde. Güya ben yabancı oldu ğum için, Almandan da gelin aldı ğım için birçok hakka sahipmi im. Yani, Alman karımı yanına alıp da öyle bir Türkiye'ye gelsem ve de yanımda bir yı ğın e ya getirsem, gümrükte 'Bunlar karımın zati e yaları-

54

dır' desem, ne gümrük ahrlarmı , ne de soran olurmu . Buzdolabı, çama ır makinesi, artık akla ne gelirse, bunları gümrüksüz olarak yurda sok abilirmi im. Karım;

' imdi benimle tekrar evlenece ğine, u i i de aradan çıkaralım, sen bir Alman karısı daha bu l, evlen. Sonra memlekete bir yı ğın e yayla gidin, e yaları orada bırakın, sonra geldi ğinde o karıdan bo anır tekrar benimle evlenirsin' dedi.

'Yahu karıcı ğım' falan filan dedim amma, karım;

'Yoo' dedi, 'ben onca sıkıntıyı niye çektim? Evlen iver yine,'

Dü tük mü memur abicim biz ortaya yine evlenece ğiz diye. Orası burası gibi de ğil ki, burada birkaç kez evlendin mi, adın da kötüye çıktı mı, bi r daha hiçbir kadın seninle evlenmez, ama orası Almanya, kadınlar macera olsun diye bile evleniyorlar. Bir ay içinde bir tanesini daha buldum. Zayıftan aldık payımızı, imandan da aldık payımızı, bu kez aldı ğım kadın orta boylu, balık etinde, minyon yüzlüydü. Hani ne bileyim, ke ke en önce bununla

evlenseymi im... Çok iyiydi. Evlendikten bir ay sonra, tutturd um Alman karıma;

' Əlla memlekete gidelim' diye. Boynunu büktü, kabul e tti. Dünyanın e yasını aldım karımın zati e yasıdır, diyerek... Gümrükten hepsini de be kuru vergi ödemedemden geçirdim. Böylece ilerde Türk karımla buraya döndü ğümüzde imdiden tüm ev e yamızı edinmi oluyorduk. Bir ay kalmadım Türki-

55

ÇIPLAKLAR KO

USU

Amerika'da çıplak ko ma modası iyice ilerledikten sonra, her zaman her eyi yarı tırmasını seven Amerika, bunun da yarı masını düzenledi. Günlerce, gazeteler olsun, radyol ar olsun, televizyonlar olsun, ilanını yaptılar;

"Ko mak isteyenler bir an önce kayıtlarını yaptırınsınlar . Birinci gelene, yarı mayı düzenleyen firma

tarafından bir otomobil arma ğan edilecektir. Ayrıca, yarı mayı kazanan ko ucuya, çe itli firmalar, çe itli arma ğanlar vereceklerdir" diye.

Amerika gibi yerde böyle bir ilan yapılır da, kimler katılmazdı yarı maya. Amerikalı için otomobilden, çama ır makinesinden, televizyondan çok, yarı mayı kazanmak önemliydi. Yoksa, kapısında otomobil, evinde çama ır makinesi, buzdolabı, elektrik süpürgesi, her eyi

vardı. Ama yarı madan sonra televizyonda görünmesi, gazetelerde resminin çıkması, kendisiyle röportajlar yapılması; önemli olan buydu .

Onun için yarı mayı düzenleyen firmaya yüzlerce ki i ba vurdu. Firma, bir televizyon idaresiyle anlaşılarak, yarı mayı gösterme hak-

57

ye'de. Yirmi gün içinde tekrar Almanya'ya döndük.

imdi sıra bu minyon yüzlüyü bo amaktaydı. Bunun da tek kötü huyu vardı, çok kıskançtı. Biz, Türk karımla bir-iki bulup, iki kez eve getirince, mahkemeye ba vuruverdi. İlk celsede bo andık bununla da... Onun ardından hemen konsolosa giderek, karımla evlenme i lemlerini yaptırdım, ardından da evlendim."

Nüfus memuru, kütü

ğe baktı:

"Ama" dedi, " imdi kütü

günüzde yine bekâr görünüyorsunuz?"

"Ah memur bey abicim dedim ya hep geçim derdi... imdi biz buraya temelli gelirken dediler ki karı-koca olarak geri dönerseniz Türkiye'ye bir araba sokabilirsiniz. Dü ündük ta ındık abicim, onca yıl gurbetin kahrını, gâvurun a ğzının kokusunu çekmi tik, kanunda da yeri yok, bir insan ancak u kadar evlenir, bu kadar bo anır diye... Gelmezden üç ay önce karım da, ben de Alman mahkemelerine ba vurarak bo anmak istedik. Üçüncü celsede bo andık. Yurda gelirken iki araba getirdik, araba deyip geçme abicim, her birini yüz seksen bine sattık. imdi Allah izin verirse, tekrar evlenece ğiz burada karımla. Ama bu son olsun artık, karım da ben de evlene bo a-na, evlene bo ana, kütükte yazılacak yer bırakmadık."

56

kını o televizyon firmasına sattı. Ayrıca çe itli firmalarla ili ki kurarak, yarı mayı kazanacak olan ki i için, ilan etti ğinden çok arma ğanlar koydu ortaya.

Yarı ma günü tüm yarı macılar, belirtilen saatte, belirtilen yerde toplandılar. Üstlerinde elbiseleri olmadı ğı için, her birinin sırtına siyah boya ile numaralar vuruldu. Sonra yarı macılar bir çizgi üzerinde toplanarak hakemin tabanca sesini beklediler. Tabanca sesi duyulmaz, tüm yarı macılar finişe kalktılar. Ko ucuların içinde, ya lılar, gençler, genç kızlar, her yanı porsumu kadınlar da vardı. Çıplak ko ucular bacakları artlarına de ğerek ko uyorlardı. Biraz sonra televizyonun spikeri;

"Sayın seyirciler" dedi, "siz de görüyorsunuz ki o n iki numaralı erkek ko ucu en önde gitmektedir."

Gerçekten, on iki numaralı ko ucunun ardı tümnden ekranda gözüüyor, her attı ğı adımla canını di ine takımı , öteki ko ucularla arasındaki farkı açmaya çalı ıyordu. Spikerin sesi heyecanlıydı:

"Sayın seyirciler, on iki numaralı ko ucunun hemen ardında on üç numaralı erkek ko ucu var... Ama on üç numaralı ko ucu, bir türlü on iki numaralı ko ucuya yeti ememektedir. Yani insan, biraz üphelense, on üç numaralı ko ucu göz göre göre ike yapıyor diyebiliriz. Çünkü

dikkat ederseniz, sizin de ekranda izledi ğiniz gibi, on üç numaralı ko

ko ucuya yakla tı ğı anda

58

ucu tam on iki numaralı

la aradaki farkı tastamam

adımlarını yava latmakta ve ona yeti memektedir. Evet, bu gidi le on iki numaralı ko ucu, çıplaklar ko usunu kazanacak gibi gözüküyor. Çünkü, öteki çıplak

u anda dört dakika, sekiz saniye yapmı bulunuyor."

ucuya

On iki numaralı ko ucu, gerçekten spikerin söyledi ği gibi, ardına, on üç numaralı ko baktıkça, sanki ondan gizli bir kuvvet alıyormu gibi bacaklarını daha çok açıyor, daha çok

ucunun a ğzı oynuyor, birtakım eyler söylüyordu on iki numaralı ko ucuya ama, a ğzının yanında mikrofon olmadı ğı için söyledi ğinden hiçbir ey

ko uyordu. On üç numaralı çıplak ko

anla ılmıyordu.

üç numaralı çıplak ko

ucu, on iki

"Evet sayın seyirciler" diyordu spiker, "siz de ek ranlarınızdan görüyorsunuz ki, on iki ve on

ucular arasında bir eyler oluyor, on üç numaralı ko

numaralı ko ucuya yakla tı ğında, bir eyler mırıldanıyor ve on iki numaralı ko ucu birden dörtnala kalkmı atlar gibi ileriye do ğru atılıyor."

Büyük bir bulvardan geçerken, ko

tuta

ucuların büyük bir bölümü, önlerini artlarını tuta topluluktan ayrıldılar. O zaman tekrar spikerin sesi duyuldu:

"Bazı ko ucular izledi ğiniz gibi kalabalık caddelere dalmak istemediler ve yarı madan ayrıldılar.

Ama, kalabalı ğa dalınca on iki numaralı ko ucuya bir eyler oldu. Evet, siz de

bir ey bu. Müthi ko uyor, uçuyor sanki. On iki numaralı ko u-

görüyorsunuz, müthi

59

uyor ki, aılacak ey... Hayır

cüda bir eyler var, kalabalı ğı öyle güzel yarıyor, öyle güzel ko

hayır olamaz, bir insan bu denli kalabalık caddede, hiç kimseye de ğmeden, hiç kimseye

amaz. Ardından yeti meye çalı an on üç numaralı ko geri kalmıyor. Kalabalı ğı rüzgâr gibi yararak on iki numaralı ko

çarpmadan böyle hızlı ko

Çok hızlı alıyorlar virajları, çok hızlı dönüyorlar

ucu da ondan

ucuya yeti meye çalı ıyor. . Bakın görüyorsunuz, halk akın, hayır,

ucu

sanki kalabalık arasından ko anlar bildi ğimiz insanlardan de ğil de görünmeyen insanlardan. imdiye de ğin ne bir insana çarptılar, ne de arabalara fren yaptıldılar. Öyle usta ko bunlar... Bakın, kameramızı geride kalanlara çevird ik... Bakın, nasıl çarptıklarını deviriyor, kendileri bir tarafa, çarptıkları bir tarafa dü üyor... Hayır hayır... Olamaz... imdiden söyleyebilirim, on iki numara birincidir. On üç num ara iyiden iyiye belli oldu, on iki numarayı geçmek istemiyor, o kadar kalabalık arasın da on iki numaralının yanına dek yakla ıyor, bir eyler söylüyor, ama onu geçmek istemiyor. Zaten geç menin ne mümkünü

sayın seyirciler, geçmenin ne mümkünü, fısıltıyı al ahlanıyor!"

an on iki numara ahlanıyor; evet

uyor... On üç

Biraz sonra televizyonun ekranında biti yeri gözüktü. On iki numara ko

numara ardında... Ama aralarında her zaman oldu ğu gibi iki metre var. On iki numara son bir

fini te... Evet..."

60

"Evet" diyor spiker, "tamam on iki numara birinci. .. On iki numara birinci oldu. imdi on iki numarayla konu uyoruz... Hayır hayır, İngilizce bilmiyor on iki numara. Bir çevirici... Evet, imdi çevirici yardımıyla konu aca ğız on iki ve on üç numaralı yarı macılarla." "Hangi rnilletensiniz on ikinci?" "Ben a ğabey, ben Türküm." "Türkiye'den mi gelip katıldınız ?" "Evet a ğabey... Sizin buradaki haberler bizim gazetelerde de çıkınca, bir kondum vardı, onu sattım ve yarı maya katılmak için buraya geldim."

"Ne i yapardınız Türkiye'de?" "Simitçiydim a ğabey... Simit satardım." "Peki, size bir sorumuz daha var. Kalabalıkta ko mak için gelmeden önce Türkiye'de antrenman mı yaptınız?"

"Yok a ğabey, dedim ya ben simitçiyim diye."

"Sayın seyirciler, imdi on üç numaralı ko ucuyla konu uyoruz. Evet, o da İngilizce bilmiyor. Aynı çeviriciden yararlanıyoruz. Hangi mi lletensiniz?" "Türk."

"Evet sayın seyirciler, bu da Türk. On iki numaray la beraber mi geldiniz yarı maya?" "Evet."

"Ne i yaparsınız Türkiye'de?" "Belediye zabıta memuruyum ." "Efendim size de son bir sorumuz daha, biz ve bizim gibi seyirciler de gördü ler ki, ikide bir on iki numaralı vatanda ınız olan ko u-

cuya yakla ıyor, yakla ıyor, ona bir eyler söylüyordunuz, ne söylüyordunuz?"

"Efendim, aslında ben moral hocası olarak geldim b uraya, moral hocası olarak katıldım ko uya... Vatanda ıma yakla ıp yakla ıp, 'ulan yakalarım ha, ulan alırım simitleri ha' diyordum."

62

M ĐLL Đ CEPHE SUCUKLARI

Ko ğua girince, öteki mapuslar birer iki er;

"Geçmi olsun" dediler.

O da;

"Sa ğ olun arkada lar, sa ğ olun" dedi.

Ko ğ uun kıdemlisi Baba Teyfik;

"Eee" dedi, "burada ilkin ad söylenir, ondan sonra da mapusa niçin dü tü ğ ün anlatılır, haydi bakalım, at u tepsinin üstüne gönlünden kopanı, bize kan gibi ç aylar gelsin, sen de anlat bakalım niye dü tün mapusa?"

Gözleri fıldır fıldır oynayan, saçları kirpi oku g ibi sert, yüzü karpuz denli yuvarlak adam anlatmaya ba ladı:

"Abiler, adım Cebbar..."

"Hı" dedi ko ğ uun kıdemlisi Baba Teyfik, "niye dü tün buraya?"

"Vallaha babacı ğ ım, ben vatan millet Sakarya u ğ runa dü tüm."

Baba Teyfik;

"Hop o ğ lum hop" dedi, "seni o zaman yanlı getirmi ler, siyasilerin ko ğ uu burası de ğ il."

Yüzü karpuz gibi yuvarlak olan Cebbar;

63

"De ğ il babacı ğ ım" dedi, "siyasi de ğ ilim amma anlatsam size, siz de benim buraya vatan millet Sakarya yüzünden dü tü ğ ümü anlarsınız."

Baba Teyfik;

"Anlat ulan i te" dedi, "niye toplandık ba ına bunca insan?"

" imdi babacı ğ ım, benim i im kurban kesmektir."

"Kurban bayramında mı?"

"Yok babacı ğ ım, parti büyüklerine keserim ben kurbanı. Daha do ğ rusu önceleri tek partiye çalı ıyordum. Partinin kurbanıba ı-sıydım... imdi bizim partinin büyü ğ ü nereye gidecek, diyelim Antalya'ya, diyelim Bursa'ya, o zaman bana daha önceden haber verilir, hadi bakalım iba ı denir. Ben artık duruma ve de verilen emre göre k oyun mu, dana mı, öküz mü, inek mi, tutar Bursa'ya, Antalya'ya iki-üç gün önceden gider , danaları, öküzleri, inekleri alırım. Ondan sonra merkez ilçe örgütünden kar

ılama programını alırım. Bu programa göre, birinci öküzü nerede kesece ğim, ikinci ine ği nerede bo ğazlayaca ğım, bir bir yerinde gezerek provamı yaparım. Öyle, parti büyü ğü önünde kurban kesmek kolaydır sanmayın ha, dünyanın ın en zor iidir. Bir kez, zamanı iyi ayarlamak gerek, kanın tam büyü ğümüzün ayaklarının önüne

akıtılması gerek. Sonra en önemlisi, hayvanı kaçırmamak gerek. ayet hayvanı bir kaçırdın
ğü de rezil oldu belle. Bir keresinde ba ıma böyle bir ey
mı, o günkü toplantı da, parti büyü geldiği de

64

ım yere, bekliyorum ki

parti ba kanımız öküzün yanına be

zor abiler... Bir gözüm on sekizlik öküzde, bir göz

mahvolduğum. imdi ben öyle on sekiz ya ındaki öküzü yatırmı

metre yakla sın, deh edeyim bıça ğı. Bu i i ayarlamak çok

oldu, öküz ba

bizim parti büyü

ğünü, dü

üm parti ba kanımızda. Baktım parti

ba kanımız be inci metresinde, salladım hayvanın bo ğazına bıça ğı. Đ te ne olduysa o anda

ğlı oldu ğu ipini kopardı daldı kalabalı ğın arasına. Đnanır mısınız abiler, bu bizim millet vallahi de
billahi de büyük adamdan çok öküz

ün öküzün ardına, ben deyim be

öküzün arkasında. Yaralı öküzü yakalamasına yakalad

Devrisi günü gazeteler, dinleyiciler parti ba kanını bırakıp öküzün pe

man et atınca, kovulduk biz.

e meraklı, orada anladım, siz bırakın

bin ki i, siz deyin on bin ki i ık amma, ben de i imden oldum abiler.

ine dü tüler diye

Đ te, ondan sonra aklıma bir fikir geldi abicim. Bu ii ben kendim, yani bizzat yürütece

Baba Teyfik;

"Anlamadım o ğlum" dedi.

Karpuz suratlı Cebbar;

ğim."

ğım, onca ğünü bekliyorsun,

"Anlatayım babacı ğım" dedi. " imdi bu i in zevki bir kez çok büyük babacı

kalabalık sana bakıyor, öküz de sana bakıyor, kalbi n çarpa çarpa parti büyü

büyük yakla ıyor, ya aaaa varool, kolay de ğil babacı ğım, kurbanıba ı olmak her kula nasip

olmaz.

65

falanca partinin büyü

Ben bu i ten kovulduktan sonra, gazeteleri izlemeye başladım. Gazeteleri izlerken diyelim ki,

ğü, falanca e-hire gidiyor, hop hemen damlıyordum o partinin merkezine, ba lıyordum partiyi övmeye.

Partiye ba ğlılı ğımı, partinin bir neferi oldu ğumu anlata anlata bitiremiyordum. Ve ardından ekliyordum:

'izin verirseniz partimiz büyü ğünün Sivas gezisinde kurbanı ben kesmek istiyorum. Kurbanlar benden, kesmesi benden, siz yeter ki bu mutlulu ğu bana tattırın.'

Eh abicim, sen parti yönetimi olsan ne dersin, hem en razı olursun, bu zamanda bir öküz kaç, bir inek kaç... Ki ben, onlara en azından dört ine k, üç öküz kesece

ğimi söylüyordum.

ğünün oraya damladı ğı gün,

Hemen razı oluyorlardı. Ben de gerekli düzeni alıp , parti büyü ayakları dibinde öküzleri, inekleri kurban ediyordu m."

"Peki bu i ten kârın ne?"

"Kârım mı babacı ğım, rüsumdandır kurtuluyorum.

"Ne rüsümü?"

"Belediye rüsümü babacı ğım. imdi bakın anlatayım, orada kurbanları kestim ya, artık millet kurbanla murbanla ilgilenmiyor, parti büyü ğünün ardı sıra gidiyor, konu ma yerinde palavraları dinliyorlar. Đ te ben bundan yararlanarak kesti ğım inekleri, öküzleri kamyonetin birine dolduruyorum ver elini Ankara... Orada hemen sucuk yapıyorum, hemen piyasaya. Bir

66

keresinde az daha yakalanacaktım, kaçak sucuk yapı yor diyerekten... Đ te o günden sonra örgütü iyice geni lettim. imdi ben nerede kurbanı keseceksem, sucuk yapma kamyonum benimle birlikte geliyordu. Kamyon, toplantının yapılaca ğı alanın çok uza ğında duruyordu. Büyük gelip kar ılıp, kurbanlar kesildikten sonra kamyon yakla ıyordu. Kamyonun içi o biçim abicim, jeneratör var et kıyma makinesini çal ı tırmak için, içinde barsak tepeleme... Hemen derisini yüzüyoruz hayvanların, hemen ayırıyo ruz kemiklerini, ondan sonra kat içine biberini, kat sarmısa ğını, döndür jeneratörü, Allah'ın izniyle toplantı b itinceye dek, bizim sucuklarımız hazır. Kolay de ğil abicim, bir düzine adam hepimiz birden çalı ıyoruz. imdi diyeceksiniz, rüsüm da ne ki, öyle demeyin abiler, belediye dedin mi dur orada, bir öküzü kesmek için alır mı iki yüz lira, sucuk yapmak için alır mı üç yüz lira, eder bir hayvandan be yüz lira. imdi diyeceksiniz onca adama para, ah abicim, onda da ben kârlıydım, çünkü adamlar toplantı bitene dek öyle çalı ıyorlardı ki, arı hiç kalır yanında, be günde yapılacak sucu ğu be saatin içinde yapıyorlardı..."

Baba Teyfik;

"Peki nasıl yakalandın?" diye sordu.

"Ah abicim hiç sormayın, isim yüzünden."

"Nasıl?"

" imdi abicim, ben temsil misal diyelim Süleyman Beyi n önünde kestim inekleri, öküzleri de ğil mi, bizde bandrol çok, hemen

67

sucukların üzerine Adalet Partisi sucukları diye g eçiriveriyorduk, ondan sonra dayan gitsin sucukları partililere... Ecevit mi konu tu, geçiriyorduk bandrolü Halk Partisi sucukları di ye. Bu kezinde ah ne diyeyim o namussuza, hep o bizim kıymacıba ının yüzünden oldu. Bana daha önceleri,

'Ne olur ne olmaz abi, sen Milli Cephe sucukları d iye bandrol hazırla imdiden' demiti. Ben de o ine ğin sözüne kanmı , bu bandrolleri hazırlamı tım. Geçenlerde, hatırlarsanız, bu Milli Cephe büyüklerinden biri ilin birinde konu ma yaptı, ben de i i sıkı tuttum, oraya yirmi inek, yirmi öküzle gittim. Helali ho olsun parti büyü ğünün önünde öküzleri, inekleri bir bir kestim. Sonra doldurduk bunları bizim sucuk kamyonuna, yaptık sucuklarımızı, geçirdik Milli Cephe sucukları bandrollerini. Da ğttık mı sonra piyasaya abicim sucukları. Ben ne bilirim ki me ğer imdiye dek kesti ğim en ya lı

inekler, öküzler Milli Cephe sucuklarının içine dü mü . Ondan sonra da millet ba lar mı sucu ğu yer yemez;

'Milli Cephe bozuk' demeye.

Yayılr mı sonra abicim bu laf memlekete... Tutar Milli Cephe partileri kendi ajanla-nyla soru turmaya, ara tırmaya... Sonunda yakalarlar mı bizi;

'Ulan bozguncu ne sloganlar attırırısın millete?' d iye.

Ne vatan hainli ğimi koydular abicim, ne de namussuzlu ğumu. Đ te ondan sonra da burada aldık solu ğu."

68

O SÖYLER, B

ĐZ UYURDUK

Bir varmı bir yokmu , Allah'ın kulu çokmu . Kulu çokmu ama, kulların bir kısmının da aklı yokmu . Onun için o köyde fabrika yokmu , o köyde yol yokmu , çe me yokmu , okul yokmu , i yokmu ... Kısacası yok o ğlu yokmu . Ama laf, ama lafazanlık, ama bilmi tik, ama dervi lik çokmu . Eh, her iyi eyin yok oldu ğu, her kötü eyin var oldu ğu bu köyde çok ki ide beyin de yokmu . Bir çoban attan dü üp kafasını parçaladı ğında tüm köylü bu kafatasının içinde beynin olmadı ğını hayret, aynı zamanda deh etle görmü ler, amı lar, konu mu lar. Biraz sonra kendilerine gelip, olaya ba ka açıdan bakmı lar, ferahlamı lar, ho la mı lar, rahatlamı lar, "Yarımız çobanın anasından, yarımız da onun bü yükbabasından türedi ğimize göre bu i e hiç amamak gerek, demek ki bizim de kafatası-mızın içind e beynimiz yok" demi ler.

Đ te bu kulların oldu ğu köye bir gün bir gezgin varmı , durmu , duraklamı . öyle bir bakmı ki köy meydanında yüzlerce köylü toplanmı . Köylülerin tümü dikmi ler gözlerini yukarı, açmı lar a ğızlarını, yüksekçe bir

69

damdan bir ki i kendini yere atar, köylü hep bir a

ğızdan;

"Hoop olmadı, yeni ba tan" derlermi .

O ki i, dama çıkmayı yineler, köylünün;

"Hoop, imdi olacak" sözleriyle kendini a ağıya atarmı . Gezgın, bir bakmı , iki bakmı , alnını kırır tırmı , kafasını ka ımı , bunun ne menem bir ey oldu ğunu bir türlü anlayamamı .

"Çekilin bre herifler, bir de ben bakayım" diyerek , yarmı kalabalı ğı, dalmı kalabalı ğın ortasına. Bir de ne görsün, a ağıda sekiz-on ki i, açarlar bir pantolonun paçalarını, tutarlar sıkı sıkı, ondan sonra

damdaki adama i areti akarlarını ;

"Haydi atla" diyerekten.

Adam yukardan, gezi gözü arpacı ğı iyiden iyiye ayarlar, ama atlar atlamaz da ap diye yere d ermi .
Bir böyle, iki böyle, dayanamamı sormu gezgin:

"Ey ahali, ne yaparsınız siz böyle?"

Bakmı köylüler gezginin yüzüne. Demi

ler:

"Muhtarımıza pantolon giydirmeye çalışırız."

amı gezgin. Dayanamamı kulaklarına...

"Gerçek mi?" demi .

"Elbette" demi ötekiler.

Gezgin, bilmem kaçınıcı kez yere kapaklanan muhtarın tutuvermi kulağından, uzatı-vermi pantolonun paçalarını;

"Sok bakalım u bacağını önce u paçaya" demi .

70

Herkes amı , gözleri ak ak bakmı ... Bakmı amma, gezgin bu arada ikinci bacağını da, öteki paçaya geçirivermi .

"Ete demi , pantolon böyle giyilir."

Kalabalıkta akınlık dalga dalga yayıldı , bu büyük akıl karışısında çok yürekler

dayanamamı , dü mü bayıldı . Bayılmayan-lar, gezgini kollarından yakalamı lar, altın be ik yapmı lar. Yarı yolu altın beikle, yarı yolu omuza alarak, gezgini muhtarın konağına vardırmı lar. Bu akıllı adama hal hatır sormu lar, o konu urken ağızının içine bakmı lar. Biraz sonra sofraya kurulmu , ortaya ıspanak konmu . Çepeçevre yer sofrasına oturan köylüler, bir kaık ıspanaktan aldıktan sonra, ko a ko a öteki odaya gider, sonra ko a ko a yine ıspanağın başına gelirlermi . Gezgin, bir bakmı , iki bakmı dayanamamı , sormu :

"Hey ahali, öteki odaya ko a ko a niçin gidirsiniz?"

Elinde kaık gelmekte olan biri;

"Yemek yiyoruz" demi .

"Ne biçim yemek bu?" diye sormu gezgin.

Yalı bir köylü;

"Yoğurtlu ıspanak" demi .

Gezgin, kızını bunca akılsızlığı;

"Yahu" demi , "getirin u yo ğurdu öteki odadan, dökün

unu ıspana ğın üzerine."

Köylüler hep bir a ğızdan;

"Aman olur mu?" demi ler.

"Vay akılsızlar size vay!"

71

Getirmi ler yo ğurdu, dökmi

ler ıspana ğın üzerine ve amı lar bu gezgindeki kocaman akla.

"Yahu gezgin efendi, ne akıllı adamsın sen yahu" d emi ler.

Uyku zamanı gelmi yatacaklar. Gezgine bir yorgan sermi ler yere, bir de yatak örtmü üstüne;

ler

"Haydi iyi geceler efendim" demi ler.

Gezgin fırlayıvermi yata ğından:

"Siz hep böyle, yorganı yere serer, yata ğı üzerinize mi alırsınız?" diye sormu .

Ya lılardan biri;

"Vallahi içimizden akıllı biri bize yatakla yorgan ı getirdi amma, hangisinin alta, hangisinin üste konulaca ğını bir türlü akıl edemedik. Yıllardır böyle yatarız" demi .

Kızgın gezgin, yata ğı alta almı , yorganı köylülere uzatmı ;

"Örtün bakalım

unu üstüme" demi .

Köylüler, o gece, hep yataklarını alta sermi ler, yorganlarını üste almı lar ve durumdan çok memnun kalmı lar, sabah sabah gezgini uyandırmı lar.

"Gel bir de çift sürmemizi gör hele" demi ler.

Gezgin çabucak giyinmi , en yakın tarlaya gitmi . Bir bakmı ki dört köy delikanlısı, ahlaya vahlaya çekerler sabanı, öküzler yayılır durur tarl a kenarında.

"Breh aman, bu ne biçim çift sürme!" diye ba

ğırımı .

Köylüler;

72

"Aman gezgin efendi, nasıl sürülür ki?" diye sormu lar.

Kızını gezgin;

"Ulan" demi , "bu öküzler ne güne durur?"

"Yayılr efendim."

Gezgin gençleri çözmü

sabanın kayı ından, öküzleri ba

ğlamı , ardından oha'yı yaptırmı :

"Đ te" demi , "çift böyle sürülür."

amı köylüler bu i e de... Ama çok sevinmi ler, "Seni bize Allah gönderdi" demi ler. Gezgini o günü, köy odasındaki toplantıya buyur etm i ler;

"Gel bir de muhtarımızın konu masını gör" demi ler.

Gezgin, köy odasında oturmu bir kıyıcı- ğa, ba lamı muhtarın konu masına kulak kabartmaya. Muhtar, yarım saat konu mu , bir saat konu mu , iki saat konu mu , üç saat konu mu , dört saat konu mu . Gezgin içinden çeker dururmu "Lahavle"leri... Çeker-mi , çünkü muhtarın konu ması ne ipe gelirmi ne de sapa. Ba sallarmı köy odasındaki konuklar boyuna. Gezgin, "Lahavle"leri sıraladıkça, urasında bir öfke belirdikçe belirmi , gözleri titredikçe titremi , en sonunda dayanamamı ;

"Ulan yeter be, yeter" diye ba ğırmı . "Bu ne biçim konu ma be?"

Gezgin böyle ba ğırıyor mu ama, muhtar konu masına devam ediyor, bir taraftan da "kulak vermeyelim çatlak zurnalara" diyor-

73

mu . Sonunda gezgin dayanamamı , muhtarın yanına vararak yakasından tutmu ;

"Geç otur da konu ma gör" demi .

Bir konu mu gezgin, bir konu mu ... On be dakika içinde, tüm diyeceklerini demi . Her sözü bir altın, her cümlesi bir bal olmu akmı a ğzından. Sonunda köylüler, birer birer gelmi ler, gezginin elini öpmü ler, bravo demi ler.

Gezgin;

"Niye böyle bir muhtarı ba ımızda tutarsınız?" diye sormu . Köylüler, kimisi korkarak, kimisi fısıldayarak;

"Ah sorma" demi ler. "Seçmi bulunduk ba ımıza."

"Atın ba ımızdan" demi gezgin.

"Gitmiyor."

"Siz gidin."

"Bırakmıyor."

Muhtar su içmek için dı arıya çıktı ğında, köy odasındakiler kapanmı lar gezginin odasına;

"Aman" demi ler, "ne olur sen muhtar ol bizim ba 1mıza."

"Olmaz" demi gezgin.

"Aman efendim, niçin olmaz?"

"Olmaaaz!.."

"Söyleyin efendim niye olmaz?"

"Sizin kafanız koyun, muhtarınızın kafası oyun olduktan sonra, siz layıksınız buna."

"Ama biz kurtulmak istiyoruz."

"Yoo... Yarın balarınız konu mayaya yahu ne güzel, muhtarımızı donla dama çıkarı-

74

yor, pantolonun içine atlatıyor, buz gibi eğleniyorduk, bundan yoksun kaldık. Ne güzel, yorganı altımıza alıp, yatağı üstümüze çekiyor, sıkıntılarla eziyetlerle uyuyor, uyandığimiz zaman çok ötür dünya varmı diyorduk, bu mutluluktan da yoksun kaldık. Sonra bir lokma ıspanak, bir lokma yoğurt için dört dönüyor, karnımızı doyuruyor, dönerken, fırlarken yeniden acıkıyor, yemek yediğimiz farkına varmıyorduk, bundan da yoksun kaldık. Sonra, gençlerimizi çifte koarak, onlara i buluyor, böylece köyde i sizliği önlüyor, i siz olduğumuz farkına varmıyorduk, bundan da yoksun kaldık. Haydi bunların hepsi bir eydeği, o güzelim gündüz uykularımızdan da yoksun kaldık. Muhtarımız, bizi köy odasına toplar, o söyler biz rüya görürdük. İşte, çok geçmeden bana bunları diyeceğiniz için, haydi bana eyvallah!.."

Gezgin, bunları söyledikten sonra, çıkmı gitmi o köyden.

75

SAĞ OLSUN ATALARIMIZ

Üç bin yıllarında yaayan insanlar, o mermer sütunun önünden geçerlerken, hep o yazıyı okurlardı. Mermer sütunun çevresinde, yağmurdan yer yer silinmiş yazı vardı: "Atalarımız buraya be yüz milyon lira gömmülerdir."

Anıt dikildiğinden bu yana çok yıllar geçmi olduğu için, kimsecikler, atalarımızın buraya neden be yüz milyon lira gömmü olduklarını bilmiyorlardı. Ama o yıllarda devletin dış ödemelerinde büyük bir açık meydana gelince, (ki ülkeye o zamanlar hâlâ dışardan tereyağı ithal ediyor, otomobil parçalarını takıp takı tırarak montaj sanayiinde yaıyor ve ülkede kredi kıtlığı olduğu için bakkal dükkânları bile, halka açık senetlerle kuruluyordu) hükümet yetkilileri, bu anıtın altındaki be yüz milyon lirayı düünmeye başladılar. Bakanlar kurulunda söz alan o zamanın başbakanı;

"Arkadaşlar" dedi, "atalarımız çok düünceli insanları, bizim bu yılda bile dış ödemelerde dengeyi tutturamayıp açığımız olacağı düünlüler, bu bakımdan ekrin ortasındaki anıtın altına be yüz milyon lira

gömmü

mak üzere köprü ayaklarından birine küp

ler. Siz de takdir edersiniz ki atalarımız salak değildirler, buraya be yüz milyon lirayı kâğıt para olarak gömmemi lerdir. Mutlaka ya altındır, ya da çok kıymetli ta lardır. Zaten tarih bunların örnekleriyle doludur, köprü ya pıran padi ah atalarımız, ilerde o köprünün onarılması durumu ortaya çıkınca, kullanıl

içerisinde altın gömmeyi âdet edinmi lerdir. Önerim u ki, ayet bakanlar kurulu bu konuda olumlu bir karar çıkarırsa, bu anıtın altını kazar, o zamanın be yüz milyon lira de gerinde olan altını, paraya çevirerek be milyar lira yapar ve dı borçlarımızı öderiz.

Ba bakanın konu masından sonra bakanlar baka çare olmadı ğını dü ünerek oybirli ğiyle, anıtın altının kazılmasına karar verdiler. ayet gerçekten be milyar lira çıkarsa, kendi aylıklarına da bir miktar zam yapmayı dü ünen bakanlar, kazma i ine hemen ba lanılması için ba bakana gereken yetkiyi verdiler. Lakin tarihi eserlerine çok dü

uyutmak için bir neden gerekti, onu da çabucak turi zm ve tanıtma bakanı olan ki i buluverdi:

kün olan kamuoyunu

"Efendim, kamuoyuna restore yapaca ğız deriz, olur biter" dedi.

Bir gün sonra kazma i i ba ladı. "Atalarımız buraya be yüz milyon lira gömmü olan mermer sütun, eski eser kaçakçılarının eline d

getirilerek, çelik kapılı, demir pen-

77

lerdir" yazılı ü memesi için bizzat ba bakanlı ğa

cereli bir odaya, üç kocaman kilit altında konular ak saklandı. Kazma makineleri, süper oyucular, elektronik çapalar, durmadan girip çıkıyo rdu yumu ak topra ğa. Kazma i i kamuoyundan saklandı ğı için, anıtın çevresi kocaman bir tahta perdeyle k apanmı tı. Son umudu buradan çıkacak olan be milyar liralık altına ba ğlamı olan bakanlar kurulu, koltuklarını kazının yanına getirmi ler, (o zaman da koltuk revaçtaydı) kazıyı orada iz lemeye ba lamı lardı. ayet be milyarlık altın birkaç gün sonra ortaya çıkarsa, m uhaliflerin a ğızlarını kapatacak olan her ey dı arıdan tekrar ithal edilecek, memlekette bolluk ve refah olacaktı. Ayrıca maa lara da zam olaca ğı için, bakanlar, karılarının dırdırından kurtulaca klardı.

Kazı ilerliyor, topra ğın derinliklerine iniliyor, ama bir türlü altının s aklanmı oldu ğu çelik kasaya veya mermer kuyuya rastlanmıyordu. Bazen makinelerden birinin kepçesi, bir ta a veya sert bir yere rastlasa, bakanların yüzü gülüve riyordu. Ama, biraz sonra kepçenin dokundu ğu eyin ta oldu ğu anla

İlınca, ba bakan dahil tüm bakanların yüzleri asılıyordu. Ortada, kocaman bir çukur açılmış , ama görünürlerde altın kasası yoktu. Kazının dörd

gününde, süper kazıcılardan birinin kepçesi sert bi

üncü r cisme çarptı. Yürekler oynadı bir anda...

. Bakanlar heyecanla, sapsarı

Ama, kepçenin ucunda küçücük bir çelik sandık vardı benizleriyle birbirlerinin gözlerinin içine bakıyor lardı.

78

"Yoksa atalarımız, bize lades mi yaptılar?"

Sandık, büyük bir itinayla ba

açmak için... Küçük bir kazma darbesiyle açılıverdi

bakanın önüne getirildi, kondu. Fazla u

ğra ılmadı sandı ğı . Bir küçük kitaptan ba ka bir ey yoktu

içinde. Ba bakanın elleri toz olmasın diye, devlet bakanlarından birisi ceketinin ucuyla kitabın kapa ğını sildikten sonra ba bakana uzattı. Kapa ğın ba ında, "Ol-Abidenin Hikâyatıdır" yazılıydı. Altında da, "Müellifi Kabak Ahmet" diye bir not vardı. Ba bakan, üzgün ve süzgün,

kitabın ilk sayfasını açarak okumaya ba ladı.

yapmak zorunda kalırlar idi. Çünkü, ol ki

e itli cambazlıklar

"Seneler önce bu ehirde bir ehir emini olup, kendisi at partisinden idi. At partisinin aha kalktı ğı bir zamanda ehir emini olan bu zatı erif, memleketinin otomobilli insanlarını çok sever idi. ehir ahalisi bu abidenin oldu ğu yerde kar ıya geçmek için, polisini i aretini bekler idi. Ama ehrin yukarı semtlerinde o vakitler gecekonda diye söylenen birtakım garip evler var idi. Bu evlerde ya ayan insan takımı, evlerine varabilmek için türlü ç

ilerin yolları yok idi. ehir eminine, yol yol dediklerinde, ehir emini bunu sol sol anlar, pek kızar idi. Đ te ol belediye emini olan zat, halkın kar ıdan kar ıya çabuk geçmesi, bir de trafik polisinin haline a cıdı ğı için, bu abidenin oldu ğu yere yeraltı geçidi yapılmasına karar verdi. Altı milyon lira sarf ederek, burayı

kazdırdı. On-

79

cereli bir odaya, üç kocaman kilit altında konular ak saklandı. Kazma makineleri, süper oyucular, elektronik çapalar, durmadan girip çıkıyo rdu yumu ak topra ğa. Kazma i i kamuoyundan saklandı ğı için, anıtın çevresi kocaman bir tahta perdeyle k apanmı tı. Son umudu buradan çıkacak olan be milyar liralık altına ba ğlamı olan bakanlar kurulu, koltuklarını kazının yanına getirmi ler, (o zaman da koltuk revaçtaydı) kazıyı orada iz lemeye ba lamı lardı. ayet be milyarlık altın birkaç gün sonra ortaya çıkarsa, m uhaliflerin a ğızlarını kapatacak olan her ey dı arıdan tekrar ithal edilecek, memlekette bolluk ve refah olacaktı. Ayrıca maa lara da zam olaca ğı için, bakanlar, karılarının dırdırından kurtulaca klardı.

Kazı ilerliyor, topra ğın derinliklerine iniliyor, ama bir türlü altının s aklanmı oldu ğu çelik kasaya veya mermer kuyuya rastlanmıyordu. Bazen makinelerden birinin kepçesi, bir ta a veya sert bir yere rastlasa, bakanların yüzü gülüve riyordu. Ama, biraz sonra kepçenin dokundu ğu eyin ta oldu ğu anla ılınca, ba bakan dahil tüm bakanların yüzleri asılıyordu. Ortada, kocaman bir çukur açılmı , ama görünürlerde altın kasası yoktu. Kazının dörd

gününde, süper kazıcılardan birinin kepçesi sert bi

üncü r cisme çarptı. Yürekler oynadı bir anda...

dı. Bakanlar heyecanla, sapsarı

Ama, kepçenin ucunda kü-,cücük bir çelik sandık var benizleriyle birbirlerinin gözlerinin içine bakıyor lardı.

78

"Yoksa atalarımız, bize lades mi yaptılar?"

Sandık, büyük bir itinayla ba

açmak için... Küçük bir kazma darbesiyle açılıverdi

bakanın önüne getirildi, kondu. Fazla u

ğra ılmadı sandı ğı . Bir küçük kitaptan ba ka bir ey yoktu

içinde. Ba bakanın elleri toz olmasın diye, devlet bakanlarından birisi ceketinin ucuyla kitabın kapa ğını sildikten sonra ba bakana uzattı. Kapa ğın ba ında, "Ol-Abidenin Hikâyatıdır" yazılıydı. Altında da, "Müellifi Kabak Ahmet" diye bir not vardı. Ba bakan, üzgün ve süzgün,

kitabın ilk sayfasını açarak okumaya ba ladı.

"Seneler önce bu ehirde bir ehir emini olup, kendisi at partisinden idi. At partisinin aha kalktı ğı bir zamanda ehir emini olan bu zatı erif, memleketinin otomobilli insanlarını çok sever idi. ehir ahalisi bu abidenin oldu ğu yerde kar ıya geçmek için, polisin i aretini bekler idi. Ama ehrin yukarı semtlerinde o vakitler gecekonda diye söylenen birtakım garip evler var idi. Bu evlerde ya ayan insan takımı, evlerine varabilmek için türlü ç

ilerin yollan yok idi. ehir eminine, yol yol dediklerinde, ehir emini bunu sol sol anlar, pek kızar idi. Đ te ol belediye emini olan zat,

yapmak zorunda kalırlar idi. Çünkü, ol ki

e itli cambazlıklar

halkın kar ıdan kar ıya çabuk geçmesi, bir de trafik polisinin haline a cıdı ğı için, bu abidenin oldu ğu yere yeraltı geçidi yapılmasına karar verdi. Altı milyon lira sarf ederek, burayı kazdırdı. On-

79

dan sonra, eminli ğin parası bitti ğinde, bu kazılan yer öylece kaldı. Bu ara, ol memle kette yeni bir seçim oldu. Bu sefer o ehir emini dü erek, yerine altıoklu ehir emini geçti. Bu emin, gecekonduların ele alaca ğına, orta yerdeki çukurun kapatılmasına karar verdi . Fazla mesarif etmeden kuyuyu kapatarak, üzerine asfalt dö ktü. Amma öteki emin, unutmamı tı bunu. Kızıyor, köpürüyor, 'bir ba a geçersen yapaca ğımı ben bilirim' diyor idi. Çok bir inatçıydı kıratlı ehir emini... Yıllar sonra bir gün, bir seçimle tek rar emin olan bu zatı erif, mazbata denen evrakını alır almaz, ilk i on be makine ve de üç yüz adam ile burayı kazmaya giri ti. Ol meydanlıkta yine koskocaman bir çukur açtırd ı. Amma eminli ğin parası dahasına yetmedi ğinden, ol çukur üç yıl öylece etrafi çevrili olarak kaldı. Bu arada üç taksi, bir otobüs bu çukurun içine yuvarlanarak bir hayli de zayıat v erdi. Ol zamanlar insan kıymeti olmadı ğından, gazetelerde bunlar küçük havadis olarak veri ldi. Öteki emin de bu vaziyete kızıyor, ama elinden bir ey gelmiyor idi. Arada bir verdi ği beyanatlarda, 'Önce milletin altı milyon lirasını buraya gömdüler, imdi de otuz altı milyon' diyor idi.

Aradan seneler geçti... Altıoklu emin tekrar ehir emini oldu ğunda, ilk i olarak iki milyon lira mesarif ederek bu çukuru kapattı. -Ahali, bu ç ukurun bir açılıp bir kapanmasından bizar olmu , ba ıbo gezen ki ilere bir de e ğlence olmu idi. O vakitler memlekette bir

80

yı ğın i siz oldu ğundan, vakitlerini bu çukurun ba ında geçirerek dedikodu ve kötü niyetlerden kendilerini koruyorlar idi. Devletten i isteyenlere, devlet bu çukurun adresini veriyor, git orada çukuru seyreyle diyor idi. Kapatılan çukuru geri açmakta inat eden ehir emini, bir yı ğın i size i buldu ğundan bahisle, vatani bir görev yaptı ğını söylüyor idi. Çukur bir kapanıyor, bir açılıyor idi. Açan ben diyeyim e lli milyon, siz deyin yetmi milyon, kapayan be milyon, on milyon mesarif ediyor idi. Ahali artık seçimlerde kimin ehir emini oldu ğunu anlamak için ne radyo dinliyor, ne televizyon seyreyliyor, gidip çukura bakıyor idi. ayet çukur kapanıyor ise, ba a altıoklu ehir emininin geçti ğini, ayet çukur açılıyor ise ba a kıratlı ehir emininin geçti ğini anlıyor idi.

Onlar inatla a dursunlar bu arada olan topra ğa olmu idi... Toprak kapana açıla laçka olmu , onlardan seneler sonra belediye emini olan ki iler buraya bir bina in a etmeye kalktıklarında, toprak temelleri tutmuyor idi. Çok temeller atılıyo r, çok kurbanlar kesiliyor, ama atılan temel üç gün sonra çöküp gidiyor idi.

Sonunda tekrar temellerin üstünü kapayan ol zamank i ki iler, bu üzerindeki abideyi dikmeye karar verdiklerinde, abidenin de dikine tutmayıp yıkılaca ğından korku ile ecnebiye memleketinden ustalar getirerek ol abideyi dikmeye muvaffak oldular."

Yazı burada bitiyordu. Ba bakan, kitabın kapa ğını kapattıktan sonra, i i kamuoyu duy-

madan örtbas etmek için acele tarafından ba bakanlı ğa götürülen mermer sütunun

getirilmesini emretti. Toprak, bir gecenin içinde kapatıldı, aynı gecenin sabahında mermer sütun yerine dikildi. Yalnız bu kez üzerinde öyle bir yazı vardı.-

"Atalarımız buraya be yüz on milyon lira

gömmü

lerdir."

82

SAPOHAMAR Đ

Fransız Pol'ün, Đsveçli arkada ı Enrick'e yazdığı mektuptur:

Sevgili dostum,

Mektubunda bu yaz karınla birlikte Türkiye'ye gezi yapacağını yazıyorsun. Biz karımla bu yaz Türkiye'ye bir gezi yaptık. Yardımım olur dü üncesiyle, sana u bilgileri vermeyi dü ündüm. Biliyorum arabanla gideceksindir Türkiye'ye, i te bu bakımdan yazdıklarımı bir iyi oku, ona göre davran Türkiye yollarında. Nedens e Türkler karayollarında çok de ğiik iaretler kullanmaktadırlar. Bu i aretler ve yazıların anlamını bilmedin mi, daha birkaç kilometre yol almadan hemen kaza yaparsın. En iyisi sana bizim ba ımızdan geçen olayları anlatayım da sen de bir fikir edin.

Girdik Türkiye'ye, bilirsin keskin virajlarda öyle bir kıvrık ok i areti bulunur de ğil mi, hayır Türkiye'de bu i aretin yerine DP harflerini kullanıyorlar. Hemen hemen her virajda DP harflerini göreceksin. Önce hiçbir anlam veremedik biz bu i arete... Karım Kolet, açtı Fransızca-Türkçe sözlü ğü, gerçi son harfi anlamı tık, park demekti ama, D harfi ne demekti? Karım bir sürü D'li kelimeler buldu.

83

Deli, dolma, de ğnek... Sonunda düdükte karar kıldık. Demek ki bu i aretin anlamı 'düdük park' demekti. Çektik böyle bir levhanın yanına ara bamızı, karım kornaya bastı, ben arabanın dına çıktım, öyle kollarım açılıns diye birtakım hareketler yapm aya ba ladım. Karım devamlı düdük çalıyor, ben elimi, kolumu, vücudumu oynatıyorum. Çok geçmedi aradan, kocaman bir kamyon durdu az önümüzde. Kamyondan hem oför, hem de yardımcısı indiler, ko arak yanımıza geldiler, biri motorun kapa ğını açtı, öteki de kornanın telini bir çeki te kopardı. Ardından da sırtmaya ba ladılar. Karım da ben de aırmı tık. Artık bilmiyorum o oförle yardımcısı benim el kol hareketlerimi durun olarak anladı ve arabamızda bir arıza var mı sandı? Her neyse, bizim kornanın teli sarktı kaldı. Ben, iri-kıyım olan bıyıklısını aldım, trafik i aretinin yanına götürdüm. Ve DP i aretini gösterdim. Bıyıklı adam gözlerini kapadı, yere uzandı. Yanındaki yardımcısı mort mort dedi. Mort ölü, akınız karımla birlikte... Bıyıklı yerde yatıyor, yardımcısı onu parçalama i aretleri yapıyordu. Tabii biz anlamayınca adamlar sı-rıta sırtta kamyonlarına gittiler, gaza basıp uzakla tılar. Biz karı-koca hiçbir anlam verememi tik. Adam galiba yolun az ilerde kasisli oldu ğunu bize anlatmaya çalı ıyordu. Neyse, bindik kornasız arabamıza

ve yola koyulduk. öyle bir-iki tepe a tıktan sonra yepyeni bir trafik i aretiyle kar 1la tık. SAP... Đlk SAP yazan trafik i aretinin hemen yanında durduk.

Đ aretin anlamını bilmedi ğimiz için, beklemeye, bir aracı durdurmaya karar verdik. Her zaman gazetelerde Türkiye karayollarında çok trafik kazası oldu ğunu okudu ğumuzdan, bu iaretin anlamını bilmeden yola devam etmek istemiyorduk. Az sonra yine bir kamyon geldi, iaretimizle durdu. Ben ko tum kamyonun yanına, oföre ve yardımcısına i aretin anlamını sormaya çalı tım. Anlamadılar, arabamızda bir arıza var sanarak ikisi birden inip, bizim arabanın yanına geldiler. Ben trafik i aretinin yanına ko tum ve SAP yazısını gösterdim. oför yardımcısı hemen sa ğ yumru ğunu öne uzatıp, sol eliyle sa ğ bile ğini tuttuktan sonra yumru ğunu kafa gibi oynatmaya ba ladı. Bizde böyle hiçbir i aret olmadı ğı için anlamadım. Tuttum ben aynısını oför yardımcısına yaptım. Bir elimle trafik levhası ndaki i areti gösteriyor, bir taraftan da oför yardımcısına, kendisinin yaptı ğı hareketi yapıyordum. Bu kez ie oförün kendisi de karı tı, onlar kar ımda iki ki i, ben bir ki i, ba ladık birbirimize öyle öyle yapmaya... Ben iyice anlayabilmek için yumru ğumu sıkı sıkı sallayınca, oförle yardımcısı daha hızlı sallamaya ba ladılar. Ama ikisinin de ka ları çatıl-mı tı. Anla amadık, ben arabama do ğru geliyor bir taraftan da kolumu onların yaptıkları gibi sallıyordum. Yani anlamadım ama, anlamı gibi kendimi göstermek adamlara bu yolla te ekkür edebilmek için hızlı hızlı sallıyor, bir taraftan da sırtıyordum. oförle yardımcısı benim hızlı hızlı salladı ğımı görünce onlar

85

daha çok hızlı sallamaya ba ladılar. Adamların ka larının çatılmasından korktu ğum için, karıma i aret ettim, ba ladı karım da kolunu onlar gibi sallamaya. Onlar bize, biz onlara, biz sırtıyoruz, onlar suratlarını astıkça asıyorlar. B en arabaya bindim, kolum yine dı-arada, öbür pencereden de karım, sallıyoruz kolumuzu. oförle yardımcısı hı ımla geldiler yanıma, çıkardılar beni arabadan dı arıya, biri karnıma bir yumruk çekti, öteki suratım a. Sonra da çekip gittiler. Anlayamadık ki ne oldu? Karıma sord um:

"Niye kızdı ki bunlar?"

"Bilmem," dedi karım, "belki de burada durdu ğumuz için."

Onun için hemen hareket ettik.

Bu i aret öyle yüz kilometre kadar devam etti. Yüz kilometre sonra, bir virajı dönünce kar ımıza yepyeni bir i aret çıktı. MA-R Đ... Gerçi isim hiç yabancı de ğil ama, Türk-çede yol iaretlerinden hangi anlama geliyor, bildi ğimiz yok ki... Durduk i aretin yanında. Birine sormak olası ama, ya yine kızdırırsak? Kamyon durdurmamaya, bir otomobili durdurmaya karar verdik. A baktık, biz dur i areti vermeden bir otomobil yanımızda durdu. Đçinden saçları tıra edilmi birkaç genç çıktı, bize do ğru geldiler. Ben sırtıtarak, birinin kolundan yapı tım, yapı mamla birlikte genç, "Hayyi huu traa" dedi. Eyvah dedim, bunlar galiba Uzakdo ğulu, yanlı kapı çaldık. Sordum, ne Đngilizce ne Fransızca biliyorlar, sordum, "Türk" de diler, "Bozkurt..." Demek bun-

86

lar Bozkurt Türküymü , bilmiyorum ki. Gençlerden biriyle birlikte i aretin yanına yürüdük. MAR Đ'yi gösterdim. Göstermemle birlikte hepsi birden ça kallar gibi ulumaya, titremeye ba ladılar. Deminki

adamlara el kol hareketi yaptı ğında kızdıklarını bildi ğim için bunlara hiçbir i aret yapmayarak öyle durdum. Gencin biri geldi, ben i titretmeye ba ladı. Ha titre, de titre, beiki be dakika titredik. Bilirsin ben resim yaparım, araba mda yı ğınla boya vardı.

Türkiye'de de resim yaparım diye boyaları, fırçaları koymu tum arabama. Gençler, arabamda boya ve fırçaları görünce aldılar beni ortaya, vura vura bir ettiler. Sonra elime fırça ve boyayı vererek, MAR D'yi MHP yaptırdılar. Bu arada arabamızı titretip bir iyice salladılar.

Artık karar vermi tik, kimseden i aretlerin anlamını sormayacaktık ki, yepyeni bir i aret çıkmasın mı kar ımıza, hem de kocaman kocaman OHA... Yok, karı-koca kararlıyız, bu iareti sormayaca ğız kimseye, ama ya ilerde bir kaza yaparsak? Gerçi öteki i aretlerin anlamlarını da ö ğrenmemi tik ama, suç bizden gidiyordu. Sonunda karı-koca, ilerden nazlı nazlı gelmekte olan bir at arabasını durdurarak sormaya karar verdik. Adam önce sırıttı, tatlı bir yüz gösterdi bize... Ben cesaretlenip adama bir daha OHA dedim. Adam yine suratını asmadı, yürüyüp gidiyor arabasının üzerinde yol boy

ladı, bilmem kaçınıcı OHA'dan

diyorum. Adamın yüzü asılmaya ba

87

unca, ben de yanı sıra, durup durup OHA

ğü de ğnekle ver etti bana. Ben i areti

sonra, adam arabadan a ağı inip elinde atları dürttü gösteriyor, OHA dedikçe, adam de ğne ği kaldırıp indiriyordu.

Vazgeçtim... Yüzümde sıyrıklarla arabaya döndü

ğümde karım;

"Bir daha mı sakın!" dedi. "Galiba Türkiye'de traf ik i aretlerinin anlamını sormaya çok

kızıyorlar."

"Galiba" dedim, "kimsenin i aretlere uymaması, onlarla alay ediyormu uz gibi geliyor, ondan

kızıyorlar."

Evet sormayaca ğız, bundan böyle elimizdeki sözcü onunla çözmeye çalı

ğe ba vuraca ğız ve i aretin anlamını

aca ğız. Đlerdeki benzinli ğin birinden benzin aldık, hemen benzinlikten çıkmı tik ki, kar ımıza yepyeni bir i aret çıktı, MSP... Durduk i aretin yanında... Karım bir taraftan sözlü ğü karı tırıyor, ben bir taraftan i aretin yanına gidip gidip geliyordum. Karım arıyordu boyuna MESEPE ne demek? Buluyoruz bir eyler ama buldu ğumuz sözlerin hiçbirleriyle karayolu i areti arasında bir ili ki kuramıyoruz. Biz böyle i aretin anlamını çözmeye çalı ırken, bir de baktım benzinlikteki kahveden bir

yı ğın ba ı sarıklı, eli tespihli adamlar bize do ğru geliyorlar. Bir önceki olaydan korkumdan, hemen arabaya ko tum ve fırçamla boyayı kaptım, geldim i aretin yanına, MSP'yi ne yapsam? Adamlar bir taraftan yakla ıyorlar, ben ellerim titreyerek MSP'yi ne yapayım diye dü ünüyorum. Adamlar ha

yakla tı, ha yakla ıyor-

88

lar, akınlıkla aynı eyleri yazmaya ba ladım levhanın orasına burasına, elimdeki ye il boyayla boyuna MSP MSP yazıyorum. Adamlar yakla tılar, a ğızları bir karı açık, memnun memnun beni izlediler. Sonra karga tulumba altın beik yapıp beni benzinli ğe getirdiler. Çaylar, kahveler içildi, geliyorlar, sırtımı ok- uyorlar, ba larını memnun memnun sallıyorlar. Sonra hiç anlamadı ğım bir söz etmeye ba ladılar. "Sünnet" diyorlardı. Sözlü

olsa bakaca ğız ama, sözlük arabada kaldı. Sakallı biri, sakalla rını sıvazlayarak bana;

"Sünnet?" dedi.

ğümüz yanımızda

Ben de ba ımı salladım. Bir kez daha sordular, yine ba ımı salladım. Yarım saat sonra birileri

eli çantayı birini getirdiler. Eli çantalı önde ben onun ardında arkamızda bir yılın adam benzinlikten çıktık, yolun kıyısındaki çalılığa geldik. Beni çalının içine soktular. Eli çantalı pantolonuma el attı. Ben sandım, hani ötekiler titretmi lerd ya bunlar da galiba beden eğitimi yaptıracaklar sandım. Pantolon çıktı, adam dona el atınca, ben kaçmaya başladım. Bilirsin, her zaman buradaki yarı malarda bin metre birincisiyim. Ko tüm arabamıza doğru, eli çantalı adam, bir ustura çıkarmı ardım sıra ko uyordu. Hani olacak ya karım da kahvede oturmaktan sıkılmış arabanın yanına gelmişti. Ben öyle önde can havliyle ko arken arımdan eli usturalı birinin, onun ardından da bir yılın adamın ko tuğunu görünce, hemen atladı arabaya, bastım mara

89

ve oradan uzaklaştık. Karım nefes nefese sordu:

"Niye kovalıyordu o adam seni?"

"Ne bileyim" dedim.

Az sonra karım sözlükte sünnetin kar

ılığını bulunca, ikimizin de gözleri falan gibi açıldı.

Tamam artık kararlıyız, ne olursa olsun hiçbir kim seden, hiçbir karayolu iaretini sormayacağız, herkes nasıl gidiyorsa, biz de öyle gideceğiz.

öyle elli kilometre kadar yol gittik. Bizim araba b irdenbire durdu. Ne mar basıyor, ne çalı ıyor, ne de yerinden bir milimetre kıpırdıyordu. Gelen geçeni durdurmaya

korktuğumuzdan, birilerinin kendi istekleriyle durmalarını bekliyorduk. Sonunda bir otomobil durdu, içinden İngilizce bilen biri çıktı. Konu tuk, ilerde bir ilçe varmı , oradan bir usta göndereceğini söyleyerek çekti gitti. Gerçekten az sonra mini büsün birinden üstü ba ı kapkara bir adam inerek yanımıza geldi. Adam anahtar takımlarını çıkardı, birtakım yerleri söktü. Mara basmamı iaret etti. Bastım, araba çalı mıyor. Usta, tekrar orasını burasını söktü motorun, bir buçuk saat daha uğra tı. Araba yine çalı madı. Yılmadı, üç saat daha çalı tı, araba yine i lemedi. Son kez arabanın platinini söküyordu ki, us ta dizlerine vurmaya başladı. Platini elime verdi, arabanın motor kapağını kapattı, sonra banıa yerdeki bir yazıyı gösterdi, bir trafik yazısı... "ÇAREM DZ DEM DREL..." Bizim arabıa

90

tam bu yazının üzerinde bozulmuş ve durmuştu. Ustanın sözlerini karım tuttu, defterine yazdı. Usta gittikten sonra, karım sözlükten ustanı n söylediklerini tercüme etmeye çalıştı. Meğer usta bize demi ki:

"Madem arabanız bu yazının üzerinde bozuldu, artık bu arabayı hiçbir kimse düzeltemez."

Gerçekten de bizim arabayı hiçbir kimse düzeltemedi. Sakın ola ki arabayı böyle bir yazının üzerinde bozma, sonra elin havada armut toplar gibi açıkta kalırsın. Unutma, "ÇAREM DZ DEM DREL..."

Karına benden, karımdan selamlar.

KAYMAKAM BEY ĐMĐZĐ VERMEY ĐZ

Gençti, tecrübesizdi, içinde yurt a kı, yurda hizmet etmek a kı yatıyordu. Sa ğ olsunlar, kasabalılar da onu çok iyi kar ıladılar. E raftan Hüsamettin Efendi, e raftan Hacı Seyit Efendi, e raftan Abdülkadir Efendi, daha onu kaymakamlık kolt u ğuna oturur oturmaz ziyaret ettiler;

"Aman efendim, ho geldiniz, sefalar getirdiniz, gasabamıza eref verdiniz" dediler.

Kaymakam, gençlik, tüysüzlük ve de ilk göreve ba lamı olmasından, onların kar ısında ellerini nereye koyaca ğını, kafasını mı ka ıyaca ğını, burnunu mu ka ıyaca ğını bilemedi:

"Sa ğ olunuz efendim, sa ğ olunuz" dedi. "Siz büyüklerimin yardımlarıyla bu k asabada çok eyler yapmak istiyorum."

"Ya ya tabii" dedi ötekiler, "ne demek efendim, el imizden geleni ardımıza goymaz, size yardım için gece dimez gündüz dimez go- arız!"

Genç kaymakamın içine bir co kunluk, bir sevinç dü tü. Onların ardından, köy muhtarları, köy ileri gelenleri bir bir kaymakamın kapısından i çeri girdiler.

92

"Ho geldiniz kaymakam bey, sefa geldiniz kaymakam bey, her konuda size yardımcıyız kaymakam bey" dediler.

Ho tan, be ten ve de konuklluktan sonra, kaymakam beyin kasabada bir ayı doldu. Bu arada da bo durmadı kaymakam bey, sık sık tahrirat kâtibini ça ğırarak, kasabanın olsun, köylerin olsun gereksinimlerini sordu. Her kezinde de tahrirat kâtibi;

"Aman efendim, yeni geldiniiz, hele biraz dinlenin de çalı maya ba larsınız" diyordu.

Gerçi bu ya lı ba lı, hem de kasabalı tahrirat kâtibini kırmak çok ko laydı ama, kaymakam daha ilk günden i çevresinde bir huzursuzluk çıkmasını, kendini kötü tanımalarını istemiyordu. Bundan ötürü, tahrirat kâtibinin öneri sini sabırla bekliyor, hiç olmazsa kasabada bir ayıcık olsun eskimi olmak istiyordu.

Bir ay da doldu... Ça ğırdı tahrirat kâtibini;

"Evet Fazlı Bey" dedi, "simidi öyle bir say bakalım bana, kasabanın ne gibi gereks inimleri var, köylerin ne gibi gereksinimleri var?.."

"Aman efendim" dedi tahrirat kâtibi, "kasabanın e rafı bir aydır Zeynel Efendinin gelmesini bekliyordu. Zeynel Efendi, kasabamızın en büyük e rafındandır, kendileri o ğlunun dü ğünü için Đstanbul'a gitmilerdi. Öteki kasabalılar, Zeynel Efendi gelmeden ça ğırırsak ayıp olur diye sizi ça ğırmamı lardı. Bu cumartesi, sizi ho geldin yeme ğine, ehir kulübüne davet ediyorlar."

"Canım" dedi kaymakam, "ben geleli bir ay olmu , artık bundan sonra ne gere ği var davetin... Hem davet denen eye de benim aklım ermiyor."

Tahrirat kâtibi, hızla kapıya gitti, dı arı baktı ve geri döndü geldi:

"Aman beyefendi" dedi, "iyi ki bir duyan muyan olm adı. Sizin böyle konu tu ğunuzu duyarlarsa, davetimizi kabul etmiyor diye çok gücen irler. Hem kasaba yerinde töredir efendim, göreceksiniz bakın, kasabaya her ay bir me mur gelir en azından, bir memur da gider. Kasabalı bunlara ho geldin yeme ği verir, veda öleni verir. Bunlar da olmasa u da ğ ba ındaki kasabada neyle e ğlenece ğiz beyefendi?"

Kaymakam içini çekerek;

"Pekiyi" dedi. "Yalnız u kasabanın eksikleri?"

"Ziyafetten sonra beyefendi" dedi tahrirat kâtibi.

Cumartesi ak amı, kaymakam masanın ba kö esine oturdu, bir yanında Zeynel Efendi, bir yanında Hüsamettin Efendi, yenildi, içildi, konu uldu. Ho geldin nutkunu a ğzı hayli kalabalık olan Abdülkadir Efendi yaptı. Kaymakam da , kasabalıya te ekkür ettikten sonra, bir-iki yıl içerisinde kasabalarını örnek bir kasab a yapaca ğına söz verdi. Yemekten sonra, kasabanın tek yolu boyunca, gruplar halinde dola ıldı, söyle ildi. Kaymakamın koluna bir taraftan Zeynel Efendi girdi, bir taraftan Abdülkad ir Efendi girdi.

94

"Beyefendi" dedi Abdülkadir Efendi, "za-tıâliniz b ir aydır buradasınız, bir günden bir güne ehir kulübüne u ğramadınız. Oysaki orada arkada larla, savcı beyle olsun, yargıç beyle olsun, malmüdürü beyle olsun ne güzel konken, prafa ve pok er partileri çeviriyoruz. Zatinızı da bekleriz... Hiç u ğramıyorsunuz, vallahi güceniriz."

"Aman" dedi kaymakam bey, "hiç gücenmeyin, ben bo zamanlarımda kitap okuyorum, kasabayı gezip dola ıyorum, yani sizin kasabanız için neler yapabilece ğimi dü ünüyorum. Pazartesiinden itibaren ba layaca ğım köyleri bir bir gezmeye, dilekleri dinleyece ğim, istekleri yerine getirmeye çalı aca ğım."

E raf, bir ey demedi, somurttu. Gece yarısı, kaymakam beye araba tutup kente gitmeyi önerdiler, bir kahve içmek için. Kaymakam kesinlikl e;

"Hayır" dedi.

Evlerine da ğıldılar.

Pazartesi günü kaymakam dört köy gezdi, ikisinin y Yolda tahrirat kâtibi;

ol derdi vardı, birinin de su meselesi...

"Aman beyefendi" dedi, "bu önerileri yapanlar dikk at ettinizse hep baldırı çıplaklar... Hayırlı köyüne yol yapılabilmesi için Ferhat A ğanın tarlasından geçmek gerek, Tozlu köyüne yol yapılabilmesi için yolu Ahmet A ğanın de ğirmeninin önünden geçirmek gerek. Su meselesine

gelince, bu Ökke li köyünün su meselesini iki kaymakam halledemedi, su aslında Mahmut Ağanın, Mahmut A ğa ister

95

verir, ister vermez. Zorla alırsanız, Mahmut A ğayla takı ırsınız."

"Nasıl?" dedi kaymakam bey, "vatanda yararına olduktan sonra her eyi yaparım."

Tahrirat kâtibi bıyık altından güldü ama, kaymakam bey görmedi.

Cip kasabaya yakla ırken;

"Beyefendi" dedi, "pazar günü ehir kulübünde yine lafınız geçti. E raf, kulübe hiç uğramadı ğınızı, konken partilerine, prafa, poker partilerine hiç katılmadı ğınızı söylüyorlar, beni dinlerseniz..."

Kaymakam, sözü tahrirat kâtibinin a

ğzına tı kay iverdi:

"Hayır" dedi, "ben buraya konken, prafa, poker oyn amaya gelmedim."

Kaymakam bey, kasabanın gereksinimleri için, o haf ta kasaba içinde dola ırken, çoktan Ferhat a ğalar, Ahmet A ğalar haberi almı lardı. Çamurlu ayakkabılarıyla makamına girdi ğinde iki a ğayı da içerde buldu:

"Amanın gaymıkam beyim" dedi Ahmet A ğa, "heç mi i in yok yol yapmak için?.. Yok, yolu benim de ğirmenimin önünden ge-çireceksen, bi diyece ğim yok amma..."

Kaymakam;

"Yol sizin de ğirmenin önünden geçerse üç kilometre uzar" dedi.

"Ha sen bilin sen bilin" dedi Ahmet A ğa çekildi yana.

Sözü, Ferhat A

ğ a aldı:

"Nolacakmı yol?" dedi. "Otursunlar elleme oturdukları yerde.. . Benim tarla ikiye bölününce olur mu heç kaymıkam bey?"

96

Ondan sonra Mahmut A ğa konu tu:

"Vallah su benim malımdır" dedi. "Đster veririm, ister vermem... imdiden diyom ki vermem... A o ğlum gaymıkam bey, sorduk soru turduk ki, sen burada heç seher gulübü-ne getmezmi in, heç olur mu? Hadi i in yo ğ-sa öyle hep beraber?"

"Hayır" dedi kaymakam bey... Ve önüne baktı.

Konuklar anlamı lardı. Kalkıp gittiler. Zile bastı, tahrirat kâtibi ni ça ğırdı:

"Bana, u kasaba alanı için yapılmı olan tasla ğı getir bakalım" dedi.

"Beyim" dedi tahrirat kâtibi, "bu taslak nasıl des em ki size, bu taslak uygulanacak olursa, Zeynel Efendinin fırını, manifatura dükkânı, sonra ayrıca iki dükkânı daha gidiyor, Hacı Seyit Efendininse, iki ma ğzası var orada. Dünyada bu i e razı olmazlar."

"Hayır" dedi kaymakam bey, "olsunlar olmasınlar, b u i olacak, getir bana taslakları."

"Ne olur beyim beni dinleyin, vazgeçin bu i lerden, bakın ehir kulübünde çok e poker partileri, konken partileri..."

ğlenceli

"Yeter" dedi kaymakam bey.

Ama haber tez ula tı Hacı Seyit Efendiye, Zeynel Efendiye...

"Amanın, deli mi bu o ğlan?" dediler, kaymakamlık makamının yolunu tuttular.

Sözü ilk kez Hacı Seyit Efendi aldı:

"O ğlumuz" dedi, "vazgeç sen bu gafalar-dan, çok ükür hacı oldum, gülüpten mulüp-ten elimi aya ğımı çektim amma, sen daha

97

gençsin, var git ehir gulübüne, oyna prafanı, oyna gongenini bak key fine, nedecen sen yok yol açacam, yok meydan açacam..."

"Yaa yaa" dedi Zeynel Efendi, "biliyon mu Seyit Ef endi dün giz yerine papazı atmı olsaydım, Allah seni inandırısın bu bizim Hilmi var ya, bir ay gar ırma çıkamazdı, ah i de atıvermi im gizi..."

Cıvık cıvık güldü ve yılı tı.

"Ya o ğlum" dedi Zeynel Efendi, "canım genç insanın halı b a ga olur, gülüp bu, ırakısı var, arabı var, köfdesi var, oyun kâadı var..."

"Yok beyler" dedi kaymakam, "bu alanı açaca ğım."

"Haaa" dedi e raf. "Dimek açacan ha?"

Kalkıp gittiler. Onlar gittikten sonra, tahrirat k âtibi girdi içeriye;

"Yapmayın beyefendi" dedi, "bakın savcı beye, bakı n yargıç beye, bakın malmüdürü beye, ne güzel ey... Aman efendim, malmüdürü bey diyor ki, beni ko nkende yenecek bir insan daha anasının

karnından do ğmamı tır diyor, Allah a kına una bir ders verin. Siz ki

kaymakamsınız, konkeni de bilirsiniz, prafayı da... Hele u Abdülkadir Efendiyi bir tavlada yenin, vallahi adınız zaten büyük ama, kasabada adı nız bir o kadar daha büyür, kadınların çocukların diline dü er, tavlada Abdülkadir Efendiyi yenmi diye."

Kaymakam içini çekti:

"Beni yalnız bırakın" dedi.

98

Çok geçmedi aradan, ehirlere aradı kendisini, hiç tanımadığı, hiç bilmediği bir ses;

"Vazgeç bu iplerden" dedi. "Sonu çok kötü olur." Sözü'nün sonunu

da öyle bağıladı:

"ehir kulübüne git, konken oyna, prafa oyna, poker oyna!.."

Huzuru kaçmı tı artık kaymakam beyin. O ilk geldiği günlerde çar ıdan geçerken kendisine selam veren esnafın tümü, kendini gördüler miydi, i çeri kaçıyorlardı. Öyle ki, diğ er memurlar da artık sohbet için odasına girmez olmuş lardı.

Fazla geçmedi aradan, bir ak am köyün birinden yorgun argın geldiğinde, masanın üzerinde başkanlığından gelmi bir mektup buldu. Mektup çok kısaydı:

"Görevinizden ba ka eylere karı mayın. ikâyetler çoğaldığı takdirde, gerekenin yapılacağını imdiden bilmi olun..."

Ba ındaki kasketini hızla yere vurdu. Zile bastı, tahrirat kâtibini çağırdı:

"Haydi bakalım" dedi, "ehir kulübüne gidiyoruz!.."

Kulaklarına inanamıyordu tahrirat kâtibi.

"Aman efendim, bir dakika paltomu alayım" dedi.

Haber bir anda yayıldı konağa... Haberi duyan bir oh çekti, haberi duyan yanındaki odaya yeti tirdi:

"Duydunuz mu, kaymakam bey ehir kulübüne gitmeye karar vermiş ."

"Oh be, kurtulduk artık desenize!.."

99

Evet, kurtuldu kasaba, memurlar da kurtuldu. Hacı Seyit Efendi de, Zeynel Efendi de, Abdülkadir Efendi de, Mahmut Ağa da, Ferhat Ağa da, Ahmet Ağa da...

Çok geçmedi aradan, bağıladılar;

"Var mı bizim kaymakam gibi kaymakam?" demeye...

"Ulan e i menendi yok be" diye yanıt verdiler bu sorulara...

Altı ay sonra, kaymakam da durdu ğu yerde söylenmeye ba ladı:

"Tuh yahu, kız yerine papazı atıversey-dim," demey e...

Geceleri yata ğına yattı ğı zaman, oyun kâ ğıtları bir bir gözünün önüne gelip dans etmeye ba ladılar. Ne kareler kurdu bizim co kun kaymakam bey, ne sayılar yazdırdı konkende, ne ba arılar kazandı prafada...

Hele hele Abdülkadir Beyi tavlada yenmek için, sık sık tahrirat kâtibiyle antrenmanlar yaptı, kaymakamlık odasının biti iğindeki küçük odada.

Ve yine hele hele, devretsinlerdi kaymakamlarını k asabadan bir yere, tüm kasabalı bir olur da aya ğa kalkarlar;

"Vermeyiz de vermeyiz kaymakam beyimizi" derlerdi. ..

100

EYTANIN TELEFONU

Kasabaya çok büyük bir umutla gelmi tim. öyle çar ının iyi bir yerinde muayenehanemi açacak, hemen onun yanına da bir ecza dolabı oturtta caktım. Kendi kendime söz vermi tim, çok sıkı ık zamanlarımda bile hastalarımı geli iğüzel muayene etmeyecek, her hastam hakkında fi ler tutacaktım. Bu arada hastalarımın hasta psikolojisi içinde bulduklarını hiçbir zaman unutmuyacaktım.

Kasabaya vardı ğımda hiç de dü geçiriyordum aklımdan neler:

ündü

ğüm gibi kar ılanmadım. Oysaki ben neler

"Aman doktor bey ho geldin."

"Aman doktor bey seni Allah gönderdi" diyeceklerdi . Hiç benim geldi ğimle memur arkada lar hariç ilgilenen bile olmadı. Varsın olmasınlar, hele biz bir göreve ba layalım. Dükkânın arka tarafını muayene yeri, ön tarafını da ecza dolabı yaptım. Ak amları, hükümet doktorlu ğu görevini bitirdikten sonra hemen muayenehaneme ko uyor, beyaz önlü ğümü sırtıma geçiriyor, hastalarımı beklemeye ba lıyordum. Bir gün, iki, üç, bir hafta, iki hafta, hani nerdeyse çıldıraca ğım, yahu bu memlekette kimse hastalanmaz mı be!.. Kapı-

101

mı çalan yok... Bir-iki anjinli memur çocu ğu hepsi o kadar... O kadar emek vermi tik biz bu mesle ği kazanmak için, daha gidip ihtisasımızı yapacak, e vlenecek, barklanacak, üç-be kuru sahibi olacaktık. Kasabadaki ya antımız doktor ya antisına benzesin diye maa ımızı harcarken, günün birinde bir de baktım, maa da yeti mez oldu. Sık sık yanıma u ğrayan tahrirat kâtibinden üstelik borç para da istedim.

"Yahu karde im, n'olacak benim halim, bu millet hiç hastalanmaz mı yahu?"

"Hastalanır" dedi tahrirat kâtibî.

"Pekiyî hastalanınca nereye gider?"

"Hacı Muhittin'in yanına."

"Bu Hacı Muhittin de kim?"

"Eyhidir buranın... Suya okur, tosba ğa kabu ğuna okur, me e yapra ğına okur, verir hastaların eline!.."

"Pekiye bizim doktorlu ğumuz?"

"Vallahi ben onun orasını bilmem."

Demek ki Hacı Muhittin orada olduktan sonra bize e kmek yoktu. Derhal harekete geçerek adamı suçüstü bir kadına at kolları verirken yakala ttım. Gerçi kasaba bana bir hayli dü man oldu ama, varsın olsunlar, biz de üç-be kuru kazanaca ğız canım. Kendi kendime;

"Eh artık" dedim, "bundan böyle hastaların tümü be nim yanıma!.."

Beklemeye ba ladık, ha bekle, de bekle... Yine tuttum tahrirat kâtibini;

102

"Yahu karde im" dedim, "Hacı Muhittin'i hapse tıktırdık, yine de gelen giden yok."

"Hacı Muhittin gitti ama yerine o ğlunu vekil bıraktı, imdi o yapıyor bu i i..." dedi.

Ulan aman, bir daha geçtim harekete. Onu da yakala ttım. Tahrirat kâtibi;

"Bo una u ğra ma doktor bey" dedi, "adamın sülalesini kurutamayac a ğına göre, emeklerine yazık. Bunlar birbirlerine hep el verirler, hangisi hapisaneyeye dü erse, geride kalana elini verir, tamam, bi izniilah ondan sonra el almı ki inin yaptıkları her derde deva olur."

"Ee pekiyi imdi bizim burada doktorluk yapabilmemiz için gidip eyh efendiden el almamız mı gerekiyor?"

"Vallahi bana kalırsa, sen takti ği de ğitir."

"Nasıl yani?"

"Karde im biraz eyh gibi davran."

"Tıbbiyeyi bitirdikten sonra oturalım burada, mill ete muska yazıp, okunmu sular mı içireyim?"

"Vallahi sen bilirsin, benden söyleme-

ti

sı...

Biz, eyhin ikinci o ğlunu da hapishaneye tiktirdik ama, yine de bizim kapımızı çalan yok, bu

kez eyhin karısı el almı ... Hem, öyle de keskinmi ki bu kadın, yaptı ğı tüm kocakarı ilaçları her hastalı ğı ıp diye kesiyormu .

Her nasılsa bir gün eyhin karısı hapishaneye kocasını mı ne görmeye git mi ve o sı-

103

rada da kasabalının birini bir sancıdır tutmu . Sancı ama ne sancı...

"Yahu bekleyelim eyh hatunu" demi ler bir kısmı.

Bir kısmı da;

"Yahu hele öyle iki koluna girip, kasabayı bir dolandıralım, o lur ki bunun hastalı ğı gazdır falandır" demi ler.

Baktım, hastayı tam benim muayenehanemin önünden geçiyorlar.

"Nesi var bunun?" dedim.

"Sen bilmen" dediler.

"Getirin hele bende okunmu bir su var, içirelim una" dedim.

Getirdiler hastayı içeriye.

"Durun" dedim, "arka taraftan getireyim size bu su yu. Allah razı olsun, ben İstanbul'da okurken bir Mısırlı âlim gelmi ti, Abdullah Zübeyir Efendi, i te o okumu tu bu suya."

Gittim arka tarafa, bir barda ğın içerisine sancıyı dindirecek ilaçtan damlattıkta n sonra;

"Aman" dedim, "içinizde kim aptesliyse o içirsin, sonra günah olur."

Đçlerinden biri aldı, hastanın a ğzına dayadı barda ğı.

"Ne yapıyorsun" dedim, "hiç o tarafa do ğru içirilir mi, çevir bakalım hastanın yönünü kibleye... Haa öyleee... Đçir imdi..."

Hasta biraz sonra kendine geldi. Nabzını yokladım, onlara belli etmez tarafından ate ine baktım.

" unu bir vaaa dedirtin de, içindeki eytan çıksın" dedim.

104

Ba ladılar hastaya;

"Vaa de ula vaa de, bak içine eytan girmi senin," demeye.

Ben bu arada diline, bo ğazına baktım.

"Tamam" dedim, "bunun içinde eytanı lâin var. Yatırın da öyle ben onu bir güzel kovayım."

Đçlerinden biri;

"Nerden bildin ki toktur bey?" dedi.

"Bilmez miyiz be, kaç yıl Abdullah Zübe-yir Efendi den ders aldık."

Ba ladım midelerini, dala ğını, orasını burasını yoklamaya.

"Ne hal, bi cevap veriyor mu toktur bey?.." . "Sus un, görüyorsunuz i te kula ğını koydum dinliyorum, eytanı lâinin ne istedi ğini anlamaya çalı ıyorum."

Bu kez dinleme aletini kula ğına takınca hastanın sahipleri sormaya ba ladılar:

"Bu ne ki?"

"Buna eytan telefonu derler, içerden eytanın ne dedi ği anla ılmayınca, bununla dinlenilir."

"Ulaaa" dediler, "bizim toktur, Muhittin Efendiden de derinmi be, eytana tilefon ediyo..."

Muayenemi bitirdikten sonra;

"Kaldırın hastayı" dedim. " imdi gidin bana, güne görmemi selvi yapra ğıyla, gölge görmemi dut yapra ğı getirin."

Hemen ko up gittiler. Biraz sonra bir yı ğın dut ve selvi yapra ğıyla çıkageldiler.

105

"Vallahi ahacık bu selvi yapra ğı gölgedendi amma, bu dut yapra ğı biraz üpheli" dediler.

"Olsun olsun" dedim.

Đçeriye geçip dut yapra ğının bir tanesini küçük küçük yedi parçaya ayırdım, hapları yanına koyarak;

sonra da kırmızı

"Bunu dut yapra ğına saracak ve yedi gün içecek. Sonra da her gün ta m seher vakti, ortalık alacakaranlıkken u ye il hapları da bu selvi yapra ğına sarıp içecek. Bi iznillah yedi gün sonra da hiçbir eyi kalmayacak."

Hasta üçüncü günü iyile mi ti. Baktım hastanın sahipleri bir kuzu, iki tavuk, bir kilo kadar ya ğ, kırk elli yumurtayla çıkageldiler.

"Aman Allah senden razı olsun ık efendi."

"Yahu ben eyh de ğil, doktorum."

"Yoo yoo, sen bize söylemedin amma besbelli ki sen in ıklı ğın varmı . Yoksa heç bu hasdalık üç günde geçer miydi?"

Đ te oymu ... O günden sonra bizim adımız kasabada ve çevre k öylerinde yayılmaya ba ladı.

"Amanın siz ne diyonuz garda ım, me ğer ıklık da çoh bi irerlemi . Bizim gasabaya gelen yeni ık, eytannan telefonla ıyo da, ondan kelli yazıyo musgayı..."

Muska dedikleri ey, reçeteydi. Reçeteyi yazdıktan sonra;

"Amanın ha, bunu yedi kat mu ambaya * sarıp, hastanın gö ğsüne asın, hastalık geçinceye dek hiç çıkarmayın" diyordum.

106

"Amanın çıkarır mıyız ık efendi, hastalık geçse de çıkarmayız."

Artık, ilaçları vermenin yolunu bulmu tum. Örne

ğın suda eriyecek hap mi:

"Al bunu, u okunmu suyun içinde ez, ondan sonra iç..."

Sürülecek olan pomat mı, hemen içeriye geçiyor, bi r kâ ğdın üstüne kargacık burgacık eyler yazıyorum ve diyorum ki:

"Her gün bu kâ ğdın üzerine, bundan bir parça sıkacaksınız, ondan sonra hastayı yedi kez ocakla e ik arasında yürüttükten sonra, yedi kez çalacaksınız, bi iznillah yedi gün sonra hiçbir eyi kalmayacak."

Tüm ilaçları verebiliyordum lakin i ğne i ini daha bir türlü yoluna koyamamı tım. Sonunda bir gün i ğne vurma i ini de ba ardım. Bir hasta getirmi lerdı, onun sahibine;

"Çok fena" dedim, " eytan bunun kaba etinin dibine dek gelmi , ayet eytanın oldu ğu yere bir i ğne çekersek, i i tamam..."

O günden sonra biz eyh efendi, eytanları da i ğnelemeye ba ladık. eytanların bazıları çok güçlü kuvvetli olduklarından, bir i ğneyle, iki i ğneyle ölmüyorlardı, o zaman hasta sahibine;

" eytana en azından on kere dürtece ğiz" diyordum.

Aradan yıllar geçti, bizim adımız orada hâlâ eyh olarak söylenir. Reçetelerimiz birçok ki inin boynunda, hâlâ muska diye gezdirilir.

107

gariban yankesici

Hani insanlar görürsünüz Galata köprüsünün altında , atmı lar oltalarını denize, balık yakalamaya çalı ıyorlar; i te yıllardır onları görür, ben de onlar gibi oltamı denize atarak, ağzımda bir sigara, dalgalanan sulara bakmanı/ı hasretini çekerdim, ama bir türlü i ten güçten vakit bulup bu gününü gün eden insanların arasına k atılamazdım. Geçenlerde ne olursa olsun

dedim kendi kendime, i i gücü bir yana bırakarak, bürodan çıktı ğım gibi indim Galata köprüsünün altına, saldım oltamı denize ve beklemey e ba ladım. Ne balık yakalamanın zevki, ne o balı ğı yemenin zevki, hiçbirini yoktu içimde... sadece, öyle ba ımın dinlendi ğini, yudum yudum tadacaktım orada, ama ne arar. Biraz sonra, baktım gariban kılıklı, bu so ğukta yakası bir karı açık, saçı ba ı darmada ğınık biri yakla tı yanıma:

"Abi" dedi, "kolay gelsin!.."

öyle ba ımla, sa ğ ol anlamında bir i aret yaptım. Biliyordum ki, konu ursam, o daha çok konu acak, bizim de dinlenmek için yıllardır hasretini ç ekti ğimiz bu saatler, köprünün dire ğine vuran dalgalar gibi yok olup

108

gidecekti. Ama gariban dineliyordu ba ucun da. Biraz durdu durmadı, sonra;

"Abi" dedi, "iyi lezzetli olur hani bu ufak balıkl ar, de ğimem büyük balıklara."

Ba ımı salladım yine...

"Ben bi keresinde abicim, tam iki kilo dizmi tim ipe, amma yemek nasip oldu mu dersin, yoo, sattım iki kilosunu yirmi kâ ğıda.

Salladım ba ımı yine...

"Tanıyorum ben sizi abi" dedi. "Siz sivilsi niz... " :

"Anlamadım" diye ilk kez a ğzımdan söz çıktı.

"Yani sivil polis abicim... Burda birini d kizliyo rsunuz!.."

imdi tutup adama, "Sivil polis falan de ğil lim" desem, laf uzayıp gidecek, onun için hiç seslenmedim. Ama o konu masına devam etti

"Yoksa size göre balık yemek ne ki, ba-sarsınız pa rayı alırsınız, iki kilo üç kilo... De ğil mi abici ğim?"

Ne yapayım salladım kafamı...

Bir müddet sustu, biraz sonra hatır hatır ka ınmaya ba ladı. Sa ğ elini karnına sokmu boyuna ka mıyordu. Göz göze geldik, sırtıttı.

"Abicim be" dedi, "bi cigara var mı?"

Yüzüne bakmadan, cebimdeki paket uzattım.

"Haa uęlu?" dedi. "Abicim be sylermes ayıp, ate im de yok."

Ardından akma ğı da uzattım. akmal ıt etti, ardından garibanın s igara dumanın bo alttı ğı ci ğerinin gür poflaması...

"Off bee, bamba ka oluyor abicim bu sigaralar..."

Paketle çakma ğı uzattı.

"Al" dedim, "içinden birkaç tane daha al!.."

Kaç tane aldı ğını bilmiyorum, ama uzattı ğında dolu paket baya ğı hafiflemi ti.

"Abicim aslında ben de polis olmak isterdim biliyo r musun, neden dersen, ta çocukluktan severdim bu mesle ği, daha çocukken hep oynadı ğım oyun hırsız polis oyunuydu. Amma bakma i te abi, senin dü ündü ğün gibi dü ünmüyor felek, büyüdük, polis olamadık amma suçlu olduk. Bi tek o sabıka abi, ba ka sabıkam yok... Uyduk bi kere eytana, uyma-sak iyiydi. Dedik ya felek meselesi diye. imdi de abicim bi kazmaya sap olamadık. Arası-ra kahvelerde garsonluk falan yapıyorum amma, duydular mı bizim sabıkayı, o biçim hemen yol veriyorlar. Sen abi, siyasi kısma mı bakıyorsun, cinayet kısmına mı?"

imdi ne desem ki bu adama? Hiç cevap vermemeyi daha uygun buldum. Sadece öyle bir yüzüne baktım.

"Abicim" dedi yine, "baylırdım filmlerde görüp, öyle aynen sizin gibi abicim, paltonun yakalarını kaldıracaksın, elinde de tabanca, gireceksin içeriye, kıpırdamayın ulan ben polisim diyeceksin... Üff be, ne cakalı ey be abi!.."

Adamı yanımdan sepetlesem mi yoksa durup dinlesem mi, bir türlü karar veremiyorum ki... Bir de tutup;

" imdi burada, kimi dikizliyorsun abi" diye sormaz mı?

"Aaa, sen karı ma bakalım" dedim.

"Affedersin abicim, yani ey için, meraklıyım da, söyledim abicim, yani ondan sordum. Abicim be, tam aklıma geldi, ben biliyorum vallahi abicim, gel sen benimle bir yere, orada bazıları esrar alı veri i yapıyor, sana ıp diye yakalatayım abicim. Sonra abicim, bir de karı satıyorlar bir yer var, hem alenen satıyorlar abicim, sen beni yanına al, öyle bir girelim içeriye, sen çek tabancayı, kıpırdamayın de, öff be e abicim, adamlarda ho afin ya ğı kesiliversin."

Hani, kırmak da istemiyorum zavallı gari-bancı ğı. Ama ben de buraya kafamı dinlendirmeye geldim canım.

" ey" dedim, " imdi sen hemen buradan uzakla , i ime engel oluyorsun, anladın mı?"

"Hiç anlamaz olur muyum abicim, hemen gidiyorum. A mma abicim söyleseydin be kimi dikizledi ğini, hani meraklıyımdır da..."

"Hadi bakalım, sen imdi i ine" dedim tekrar.

"Gidiyorum abicim" dedi, "gidiyorum... Öteki i ler için hani esrar alı veri i, kadın alı veri i, para pul hiçbir ey istemem abicim, ayet onları yakalamaya karar verirsen Tophane'ye gel, orada Yurnak'ın kahvesi derler, beni orada bulursun abicim. Sakar Teyfik dedin mi, beni hemen tanırlar, gidelim abicim, göstereyim sana. Bi r girelim içeriye, eller yukarı ulan!.."

111

"Eee, kafam kızıyor haa!.."

Uzakla ıverdi hemen, öteden;

"Unutma abicim" dedi, "Yurnak'ın kahvesi, Sakar Te yfik dedin mi, tamam.."

Hay ulan be... Yarım saattir yeter kafa ütüledi ğin be... Sanki balıklar onun gitmesini bekliyorlarmı gibi o daha uzakla ır uzakla maz, olta vurmaya ba ladı. Bir çektim, öyle karı büyüklü ğünde bir balık. Niyetim sadece kafa dinlendirmek ol du ğu için, balı ğı oltanın ucundan alıp tekrar denize attım.

Hava kararmaya yakın, denize attı ğım altıncı balıktı ki, birden elim istemeyerek arka cebime gitti. Ulan aman, bizim cüzdan yerinde yoktu. Üstel ik ücretimi de daha iki gün önce almı oldu ğum için, hayli ikinci cüzdanım. Bir anda oltayı toplayıp çantama ko ydum. Biliyordum cüzdanı kimin a ırdı ğını. Mutlaka o demin yanıma gelen Sakar Teyfik dedikleri adam aırmı tı. Tuttu beni lafa, sigara alı veri i, çakmak alı veri i derken ardından bizim cüzdanı yürüttü gitti.

Sanki söyledi ği yerde bulacakmı ım gibi Tophane'ye do ğru yürümeye ba ladım. Neden sonra dolmu a binmek aklıma geldi. Bereket dolmu a verecek üç-be kuru bozukluk param vardı pantolonun yan cebinde. Bir de övünür dururdum arka da lar arasında;

"Daha beni çarpacak yankesici anasının karnından d o ğmamı tır" diye. Tophane'de dolmu tan indikten sonra, oradan geçen birine;

112

"Acaba" dedim, "Yurnak'ın kahvesini biliyor musunu z?"

Ba ını salladı adam:

"Vallahi bilmem ki, galiba buralarda öyle bir kahv e olmayacak!"

Elbette olmayacak... Adam deli mi, hem senin cüzda nını çarpsın, hem de tutsun sana devamlı oturdu ğu kahvenin adresini versin. Yürümeye ba ladım. Bir,ara soka ğa saptım. Önüme çıkan hamal kılıklı birine;

"Acaba" dedim, "burada Yurnak'ın kahvesi derler, b ir kahve olacakmı , nerede oldu ğunu biliyor

musunuz?"

" u sokađa sapın, sonra ilerde bir hamam olacak, oradan sola dönün, sorun size gösterirler."

Demek varmı böyle bir kahve... Ama kahvenin orada olması önemli de ğil ki, önemli olan Sakar Teyfik denen yankesiciyi bulmak. Saptım soka ğa, hamamı geçtim, sola döndüm. Orada dinelmekte olan bir adama sordum:

"Yurnak'ın kahvesi neresi biliyor musunuz?"

Adam, eliyle kö enin ba ını gösterdi.

"Na orası" dedi.

Sanki Sakar Teyfik orada oturmu beni bekliyormu gibi, ko ar adımlarla vardım kö eye, rüzgâr gibi daldım kahveye. Daha kahvenin kapısında Sakar Teyfik denen garibanla burun buruna gelmez miyim...

"Bana bak" dedim, "hiç sesini solu ğunu çıkarma, yürü benimle."

113

"Ya a abicim" dedi, "demek gidiyoruz?"

"Yürü!" dedim.

"Abicim bir çayımı iç!..."

"Yürü ulan, fazla konu

ma."

"Yürüyelim abi... Đlkin esrar alı veri ine mi gidelim, yoksa kadın alı veri ine mi?"

Yakasından tutarak;

"Önce" dedim, "cüzdan alı cebimden?"

veri ine gidece ğiz. Ulan hergele, niye a ırdın cüzdanımı

"Kimin abicim?"

"Benim ulan..."

"Yok namussuzum abi, biz o i i terk ede-li..."

Kaktırdım:

"Yürü ulan karakola."

"Yok gitmesine gidelim amma abicim, vallahi günahı mı alıyorsun!.. Bak ara istersen üstümü ba ını."

"Kimbilir nereye sakladın hergele!.. imdi karakolda bülbül gibi tersin."

A ğlamaklı oldu, elimi tutup yalvarmaya ba ladı:

"Yok abicim, vallahi billahi yok."

Biliyorum, hepsi numara yaptı ğı hergelenin. Rol yapan bir artistten farkı yok... Cepleri yokladım, bir paket iyi sigaralardan geçti elime, ü ç-be kuru da bozuk para.

"Hani ulan" dedim, "daha demin sigarayı benden dil endin, imdi ne arıyor bu bir paket Maltepe sigarası cebinde?"

"Vallahi abicim oyun oynadık kahvede, üttüm. imdi götürüp, ilerdeki tütüncüye dört liradan satacaktım."

114

"Seni yankesici herif senini.."

Sakar Teyfik beni polis bildi ği için kuzu kuzu önüm sıra yürüyor, arada bir;

"Yok be abi, vallahi günahımı alıyorsun abi" diyor du.

Komiserin odasına, onu önden soktum, ardından ben girdim. Sanki gerçekten namus-luymu gibi, komiserin odasına girer girmez titreme pozları takınmaya ba ladı. Olayı oldu ğu gibi komisere anlattım. Komiser, Sakar Teyfik'in yakasından tutup bir kez;

"Söyle ulan cüzdanı nereye sakladın?" dediyse de, Sakar Teyfik;

"Yok be abicim, ben almadım" dedi, ba ka bir ey demedi.

Adresimle beraber Sakar Teyfik'i orada bırakıp kar akoldan çıktım. Bir günlük dinlenme bana hayli pahalıya mal olmu tu. Tastamam iki bin iki yüz liraya. Büroya yüzüm b ir karı girdim. Arkada lar;

"Ne o yahu, ne biçim dinlenme bu?" dediler. "N'old u, bir ey mi oldu?"

"Yok" dedim, "hiçbir ey yok..."

Geçtim masanın ba ına ama çalı manın imkânı var mı? Ofladım, pofladım.. Tekrar yı rtmaçlı paltomu giydi ğim gibi kapıya fırladım.

Đrfan;

"Bir dakika" dedi. "Bu gece sendeniz o ğlum?"

"Yahu bırakın" dedim, "zaten canım sıkkın."

"Söylesene niye sıkkın yahu?"

115

"Cüzdän yahu, cüzdän" dedim, "çarptırdık cüzdän i
tin birine."

Dördü birden ha ha ha diye gülmeye başladılar. Đrfan, kendi masasına do ğru gitti, çekmecesini çekti ve ve ve... Evet, benim sarı cüzdanımı çıkardı.

Kapımı im elinden... Fırladım hemen... Ardımdan;

"Yahu nereye, bu ak am sendeniz yahu!" dedi ğini güç i itebildim.

Ko tum karakola. Tıknefes komiserin odasına vardım:

"Komiser bey" dedim, " ey, cüzdan cüzdanı büroda dü

ürmü

üm."

"Yaa" dedi komiser.

Zile bastı, Sakar Teyfik'i getirmelerini söyledi. Biraz sonra Sakar Teyfik titreye fitreye girdi içeriye. Girer girmez de ilk sözü yine;

"Yok abicim, yahu vallahi billahi yok, ben almadım " demek oldu.

Ko tum yanına, boynuna sarıldım:

"Teyfik" dedim, "kusura bakma, buldum cüzdanımı, b üroda dü

ürmü

üm."

Bir sevindi ki zavallı...

"Yaa abicim" dedi, "söyledim ben size abicim..."

Komisere döndüm.

"Onun orasını ben bilmem" dedi, "ikinizin arasında olan bir ey, Sakar Teyfik senden i- kâyetçiye?"

"Yoo yooo" dedi Sakar Teyfik, "de ğilim, ben abicimden nasıl ikâyetçi olurum, yoo yoo, vallahi billahi ikâyetçi de ğilim."

116

Beraberce çıktık oradan. Zavallı beni hâlâ sivil p olis zannediyordu.

"Abicim" diyordu, "kahveyi nasıl olsa ö ğrendin, o esrar i ini, sonra kadın alı veri i i ini ele almak

istedi ğin zaman hemen beni gr..."

O gece meyhanede Sakar Teyfik'le oturduk geç saatl ere dek... Ama o hep, aynı eyleri söylüyor;

"Tamam abicim gel kahveye, gidelim yanlarına, sonr a abicime diyeyim, senin elinde tabanca, Sakar Teyfik de arkada, bir giriyoruz içeriye, kıpı rdamayın ulan, ff bee, amma ho afın ya ğı kesilir haa heriflerde" diyordu.

MEMURLAR KIRI TIRIYORLAR

"Bak Aysel" dedim, "kutu kutucuk bir evimiz olacak . öyle iki oda bir salon... Salonumuzda çiçekler..."

"Yaa" dedi Aysel, "küçücük de bir mutfak hazırlarım."

ğı... Ben sana o mutfakta ne güzel yemekler

"Tabii" dedim, "bazı akamlar arkadaşlarımızı çağıırırız, oturur beraber yemek yeriz, undan bundan konu uruz."

Biz seviyoruz Aysel'le. Arkamızda aynı dairede çalışıyoruz. Masamız da yan yana. Durmadan göz göze geliriz, vatandaştan, arkadaşlardan fırsat buldukça da yandan ellerimizi uzatır, birbirimizin elini sıkırız. Geçen cuma günü bitimine yarım saat kala, dairedeki arkadaşların tümü çekip gittikten, vatandaştan da eli ayağı çekildikten sonra, el ele tutuşup baygın ve buğulu gözlerle birbirimizin gözünün içine bakıp, evlenmeye karar verdik. Aman o sahne, o tarihi sahne... Sanki evlenme değildi de, dünyayı yerinden oynatma kararı gibi bir eydi, o an... Ellerimiz be dakika sıktı birbirini, gözlerimiz kayboldu gözlerimiz içinde. Aysel'i bilmem ama, benim içimden ılgıt ılgıt bir eyler akıp, geldi yüreğimin ortasına oturdu. Galiba arkadaşlarımız dedikleri,

118

sevgi dedikleri ey buydu, hiç barmaya gelmemi ti. Kararlaştırdık, böyle bir ey karar verdiğimize göre, ilk günümüz yarın on ikide buluşmak, birlikte yemek yemek, ondan sonra öyle kutu kutucuk bir ev aramak.

Aysel zamanında geldi. Bir köfteci dükkânında karnımızı doyurduk ve daldık sokak aralarına... Hangi bo evin kirasını sorduksa, ondan sonra oturup hesapları kitaplar yapmaya başladık.

"Sen alıyorsun u kadar, ben alıyorum bu kadar, ev kirasına u kadar..."

En berbat ev iki binden barmıyordu. Gerçi bin liraya, bin be yüz liraya da evler vardı ama memur takımından olduğumuzdan, bedenimizin nazik olması bakımından, çünkü hepimizde beslenme bozukluğu olduğundan böyle evlerde oturamazdık. Daha doğrusu alırken de geldik. Yirmi kadar bo ev gezdikten sonra, evini sonraya bırakmak üzere veda-laştık. O gece bayağı uykum kaçtı. Öyle ya, u çatı arasındaki yarım odadan çıktıktan sonra, bir denbire iki, üç bin lira ev kirası vermek bana çok zor geliyordu . Hem iki bin lirayı oraya verdikten sonra bize ne kalacaktı. Memlekette bir annem, bir babam vardı, her ay be yüz lira onlara göndermek zorundayım. Böylece benim maaşı kırılıp gidiyordu, geriye yalnız Aysel'in maaşı kalıyordu. O da ailesine para vermek zorundaydı.

"Ah ulan kereste dünya."

Biz bo verdik ya evini, en sona bıraktık ya, bu kez daireden çıktığımız zamanlar,

119

ba ka eyler için çar ı pazar dola maya ba ladık. Mutfak aygıtları satan bir dükkâna girdik. En ucuz tencere üç yüz lira, en kötü tabak takımını i ki bin lira, yine en kötü mutfak susu busu, ate pahası... öyle oturduk, bir hesap yaptık mutfak aygıtları sat an dükkânın içinde, salt kap kaçak on be bin lira tutuyordu. Gel de elektrikli aletleri dü ün imdi. Dükkân sahibi;

"tyi bir kefil bulursanız ayda bin be yüz lira taksit yaparım" dedi. "On ayda ödersiniz. "

"Pekiye ulan mutfakçıba ı, sana.bin be yüzü verince biz ne yiyece

ğiz?"

Mutfak aygıtları i ini de sonraya bıraktık. Aysel iyi bir koltuk takımımız olmasını istiyordu. Koltuk takımının rengine uygun bir de taban halısı.

"Olur ekerim" dedim. "Yarın da gider onlara bakarız."

Adamlar koltuk takımını de ğil, sanki gecekonda satıyorlar. En be ğenilmeyeni yirmi binden ba lıyor, Allah ne verdiyse, geliyor kırk, elliye dayanıyor. Aysel'in be ğendi ği takım yirmi üç bin lira.

"Tamam" dedi koltukçu, "iyi bir kefil bulursanız, size ayda iki bin lira taksitle veririm."

" Đki bin sana, bin be yüz mutfakçıya, ya biz ne yiyece ğiz koltukçuba ı?"

Koltuk i ini de sorlraya bıraktık. Öyle ya koltuktan önce ge rekli olan halıydı. öyle yere bir halı sermedikten, üstünde karda yürür

120

gibi yürümedikten sonra ben ona ev, ben ona evlili k mi derdim...

"De ğil mi ekerim?" dedi Aysel. "Hiç halisiz ev olur mu?"

"Olmaz ekerim."

El ele tutu up, bir halıcı dükkânına girdik. Sa ğ olsunlar, adamlar sanki halı satmıyorlar, ehrin merkezi yerindeki topra ği metrekareye vurup satıyorlar. En berbat bir halı yirmi be bin lira tutuyordu.

"Ha" dedi halıcı, "biz kimleri evlendirmedik kimle ri, madem evleniyorsunuz, bizim de çorbada tuzumuz bulunsun, size bir kolaylık göstere lim, ayda dört bin lira taksitle yapalım."

"Sa ğ olun" dedik, çıktık dükkândan.

Aysel benim gözümün içine baktı, ben Aysel'in... K onu amıyorduk, bir eyler söylemek istiyorduk, ama hiçbir ey söylemiyor-duk. Ellerimiz kenetlenmi ti birbirine. Ah Ya-rabbim, bu ne büyük bir

sevgiydi, Leyla Mecnun, Romeo Jülye t halt etmi ti bizim yanımızda. Önden eller sımsıkı birbirini yakalamı , arkadan kollar sıkı sıkı birbirine dolanmı ... Aman Tanrı korusun, Allah ayırmasın bizi birbirimizden...

"Aysel!.."

"Söyle hayatım!"

"Biz önce en gerekli eylere baksak... öyle iki ki ilik karyola, iki ki ilik yatak yorgan yani yatak odamız, oturma odamız için gerekli olan eyler?"

"Hı hı" dedi.

121

Gittik, karyola, yatak yorgan satanlara... Ne olmu piyasa yahu, o parayı veren ki inin o yatakta ku tüyü de olsa yatmasına olanak yok...

"Aysel" dedim, "bu ne felaket!"

El ele tutuyoruz yine. Gözlerimin içine baktı:

"Korkarım ki bir yata ğımız, bir karyolamız da olmayacak" dedi.

Yol boyu, yine kollarımızla sarıldık arkadan, elle rimizle tuttuk önden... Konu tuk...

"Oysaki" dedim, "devlet ne yasalar çıkarmı tır aile için, aile hayatı için. Koskoca ciltler dolusu yazılar, mesken masuniyeti u bu..."

Güldü Aysel;

"Meskenimiz yok ki" dedi, "masuniyeti olsun.

"Biliyor musun Aysel" dedim, " öyle bir dü

ğün yapsak hı, öteki eyleri sonradan ne dersin?"

"Olur" dedi.

Öyle seviyoruz ki birbirimizi, bir dü ğün yeterli bizim için. Gittik, bir dü Đlgili ki iyi bulduk ve konu maya ba ladık.

ğün salonuna girdik.

Đlgili ki i;

"Orkestra istersiniz elbette?" dedi.

"Tabii" dedim.

"Orkestra için on be bin, salon kirası için on bin alıyoruz."

"Evet" dedim.

"Konuklara elbette pasta ve limonata da ğıtırsınız?"

122

"Tabii" dedim.

"Be bin de onun için, böylece otuz bin liranızı alırız ."

Çıktık oradan da... Hem de nasıl çıkma, çünkü bu i in taksiti maksiti de yokmu , para pe inmi , kırmızı me inmi ... El eleyiz yine, kollarımız arkadan dolanmı birbirine. Soluklarımız bir atıyor, içimizde sevgi ku ları uçuyor. Ku lar, gagalarını birbirine de ğdirip kaçıyorlar... Yüreklerimizde a k ku larının cıvıltısı, tuttuk Aysellerin evinin yolunu, Aysel'i kapılarında bıraktım.

Bir gün sonra bir pastaneye oturarak, kalemleri, k â ğıtları çıkardık, oturduk bir bir topladık. Bizim evlenmemiz için tastamam be yüz bin lira gerekiyordu. Ucundan kıyısından çe itli iskontolar, dört yüz binden a ğı dünyada olmuyordu.

"Ne yapalım Aysel?" dedim.

"Vazgeçelim" dedi.

Sevincimden sıçrayıvermi im.

"Elbette" dedim, "elbette vazgeçece ğiz."

Vazgeçtik evlenmekten... Ama sevgimiz, gün geçtikçe daha çok büyüyor, daha çok seviyoruz birbirimizi.

Sayın vatanda lar, bir i iniz için bizim daireye geldi ğinizde, bizi el ele yakalarsanız, ne olur memurlar kırır tırıyorlar demeyin, biz Aysel'le memur evliliği yaptık. ayet içtenli ğimize inanmıyorsanız, benim masanın üzerine bakınız, orad a kara kaplı bir kitap duruyor. Kapa ğını açarsanız, ilk sayfada "Medeni Kanun" diye yazdı ğını göreceksiniz.

123

ENL ĞK VAR!..

Hep Almanya'dan Türkiye'ye gelin gelecek de ğil ya, bizim kız karde de gitti bir damat getirdi. Pek seviyorlar bu adamlar galiba Hans ismini, bizim damat beyin ismi de Hans. Gerçi bu evlili ğe ailede hepimiz biraz bozulur gibi olduk ama, Hans'ı anladıktan ve karde imize olan sevgisini gördükten sonra kabullenmek zorunda kaldık. Gerçekten Hans çok iyi bir insandı. Karde imin bir dedi ğini iki etmiyor, hele babama öyle bir saygı gösteri yordu ki, hani biz evlat olarak babamıza o denli saygı göstermiyor duk. Babam içeriye girince, sanki sınıfa bir ö ğretmen girmi gibi rap diye aya ğa kalkıyor, mümkünü yok, babam otur demeden yerine oturmuyordu. Aya ğını uzatmak öyle dursun, bacak bacak üstüne bile atmıyordu ne b abamın önünde, ne de annemin önünde. Sekiz aylık evli oldukları için de, bizim kız karde baya ğı Türkçe ö ğretmi ti ona. Bana;

"Kayınbirader" dedi ği zaman, sanki a ğzından bin tane kayınbirader sözcü dökülüyor, öyle samimi, öyle içten...

ğü beraber

Geldiklerinden on be gün sonra, bir pazar günüydü. Geç kalkmı

tık. Kahvaltımızı

124

henüz etmi tik ki, baktım bizim Sami ve yanında Đlhan çıkagelmi ler.

"Buyrun buyrun içeriye" dedim.

Geçtiler oturdular. Daha onlar yerine oturmadan, kapının zili çaldı. Bu kez babamın arkadaşlarından Ferhan Beyle, Osman Efendi. Onları da içeriye buyur ettik. Geçtiler, balköye kuruldular. Bizim Hans sonradan gelen büyüklerini ellerini öptü, arkadaşlarımla da tokalaştı. Daha annem onların kahvelerini hazırlamamıştı ki, kapının zili yine öttü. İçimden;

"Hayrola?" dedim. "Böyle pazar günü ikide bir gelen misafir?"

Koştu açtım kapıyı yine. Bu kez bizim öteki biraderin arkadaşları, tam dört kişi. Birinin elinde pırlı pırlı yeni bir tencere. Renkli selefona kâğıdına sarmı bana uzatıyor.

"Ey, ne bu?" dedim.

"Aaa" dedi güldü. "Al canım al..."

Eh bizde âdettir ya, yeni evlenenin evine bir hediyeyle gidilir. Ama burası kız kardeşimin kendi evi de geldi ki, hem de evleneli sekiz ay olmuştu. Neyse aldım tencereyi, mutfaka bıraktım. O arada annem gördü elimdeki tencereyi:

"Ne o?" dedi.

"Hiç" dedim, "bizim biraderin arkadaşını Ferit getirmi."

"Allah Allah" dedi annem, "bunların hepsi sözlemler gibi... Git oğlum, komşu Cevriyanımlardan çay bardakları falan iste, evdekiler yetmez."

125

Ben kapıdan fırlarken, bir baktım sokanın başından bir kalabalık daha sökün etti. Ulan aman, yoksa bunlar da mı bize? Bekledim birkaç dakika, evet evet, bunlar da bize geliyorlardı. Ama içlerinde hiç tanıdığım yoktu ki. Sonradan fark ettim, en arkadan gelen babamın eski bir dostuydu. Demek ötekiler de baba dostuydular. Elimde çanaklar, bardaklar eve girerken bir baktım, bu kez sokanın öte başından kısalı uzunlu bir grup...

Ulan vallahi galiba bunlar da bizim eve?

Osman'ın el kaldırdığı gördüm. Benim öteki mahalleden arkadaşım Osman. Hemen onun yanında da Kerim. Büroda beraber çalıştığımız Kerim. Kerim'in elinde bir paket...

Koştu hemen içeriye;

"Anne" dedim, "gelen gelene..."

"Aman o ğlum" dedi annem, "niye geliyorlar acaba?"

"Vallahi ne bileyim anneci ğim."

"Böyle pazar sabahı, sökün sökün millet?"

O sırada babam girdi içeriye, anneme;

"Yahu hanım" dedi, "sandalyeler, koltuklar doldu yahu, ko un konu kom udan koltuk, sandalye bulun."

Eh evin en küçü ğü oldu ğumuz için i ba a dü mü tü. Konu kom uda ne kadar sandalye, peyke, koltuk varsa topluyordum, ama gelenlerin yine de bir kısmı ayakta kalıyorlardı. Nasıl olmu tum, ter burnumdan akıyordu. Sandalye unu bunu ta ıyayım derken, kolla-rım kopmu tu yorgunluktan.

"Yahu anne, nedir bu ba ımıza gelen?"

126

"Ne bileyim o ğlum, yata ğından kalkan buraya gelmi . Baksana unlara, içlerinde neler neler var u hediyelerin..."

"Vallahi hiç mi hiç, bir ey anlamadım anne."

"E o ğlum kalkmı gelmi ler, kapıdan çevrilir mi, gelene buyur demek zorundasın."

Hay Allahım, bu nasıl pazar ziyareti yahu? ayet kız karde imin evlili ğini kutlamak-sa maksat, zaten on be gündür evin içi gâvur görece ğiz diye dolup dolup bo alıyor ama, bu pazar günü niye millet sökün sökün akın etti ki biz im eve?

eker kahve bitti, sa ğ olsun kom ular... Ko uyorum boyuna:

"Aman Seher Hanım kahveniz var mı?"

"Aman Vecdiyanım fazla sigaranız var mı?"

Hadi, pekiyi, bu uzaktan gelenler neyse ne, ya u kom u erkeklerine noluyor? Sanki bizim sıkıldı ğımız bize yetmezmi gibi, onların ne i i var pazar sabahı evimizde? Asaf Bey;

"Yoo yoo, sıkıldı ğımızı bildi ğim için ben kendi sandalyemle geldim" diyor.

Ulan iyi halt ettin, yarın gelsen olmaz mıydı?

Arif Bey;

"Yoo, sakın ha, bana kahve istemez" diyor, "biz urada biti ik kom uyuz canım."

Pekiyi ulan, gözüne çöp mü dü tü? Ne i in var böyle sabah sabah bizim evde, git otur evine , aç radyonu, arkını türkünü dinlesene.

Odalar boydan boya doldu, gelsin millet bahçeye... Bahçeyi doldurduk, gelsin millet sandık sepet odasına... Hans da bizim gibi akın, durup durup;

"Yortu vardır?" diyor.

"Git ulan bırak yortusunu tortusunu, zaten canım b urnumdan çıkıyor, ben ne bileyim!.."

"Adettir sizde, toplanılır her pazar sabahı birini n evinde?"

Allahımasabrim, sen bana sabırlar ver... Sırıttım;

"He" dedim, "âdettir bizde, toplanılır böyle her p azar sabahı birinin evinde."

"Ha çok güzel, yapılacak sohbet?"

"Git Allahını seversen eni te ba ımdan."

Onca kalabalı ğı gören, mahallenin nohut-çusu, çekirdekçisi, durur lar mı, biraz sonra bir baktım bizim kapının önünde ba ğrı ıp duruyorlar;

"Nohut var, çekirdek var, macun var!" diye.

Ama anlamadı ğım tek ey, hiç kimse hanımını getirmemi de yalnız erkekler. Çok geçmedi aradan, baktım iki ki i daha çıkıp geldiler, birinin elinde ses cihazı. S ordu-

"Abdülkadir Beyin evi burası de ğil mi?" diye.

"Evet" dedim.

Sırıtarak girdiler içeriye. Zayıf olanı, hemen ses cihazını yerle tirdi, hoparlörleri taktı, telleri dö edi.% "Yahu anne n'oluyor?"

"Hi , ne bileyim o ğlum."

128

"Amman baba, bu nedir?"

"Sus o ğlum duyacaklar, bakalım nedir, ben de anlamadım ki..."

Az sonra anladık. O iki adam geçtiler mikrofonun b a ına, ba ladılar gürül gürül mevlit okumaya. Ko tum anneme

"Yahu anne, bugün dedemin öldü

ğü gün mü?"

"Yoo o ģlum..."

Ko tum pedere:

"Yahu baba, bugün ninemin öldü

ğü gün mü?"

"Yoo o ğlum, anamın öldü

ğü tarihi ner- den bileyim."

"Pekiye bu gürül gürül okunan mevlit niye ki?"

"Bilmem ki o ğlum... Haydi durma sen, ko tur git be kilo kadar eker al gel."

"Amman baba bugün pazar, nerde açık ekerci dükkânı bulabilirim ki?"

"Nereden bulursan bul, açtır, et, rezil olaca ğız millete."

Ko tum gittim çar ıya. Bereket bir açık bakkal dükkânı buldum, adamın ne kadar bayat ekeri varsa aldım geldim. Bir taraftan mevlit okuyanlara ters ters bakıyor, bir taraftan da millete eker da ğıtıyorum. Adamlar da hani öyle i tahla okuyorlar ki, taa dört sokak öteden duyuluyor. Sesi duyan da boyuna ko up geliyor.

Mevlit bitip de tüm milletin;

"Allah kabul etsin" dedi ğinde hâlâ evcek, bu mevlitin niye okundu ğunu, kime okundu-

129

ğunu bilmiyorduk. Tam mevlit bitmi ti ki, bu kez kapıya eli çantalı biri geldi.

"Buyrun buyrun" dedim.

"Kusura bakmayın geciktim" dedi.

"Yaa yaa mevlite yeti emediniz, mevlit bitti" dedim.

"Oh" dedi adam, memnun bir çehreyle, "demek zamanı nda gelmi im. Efendim bugün burası be inci de..."

"Anlamadım ne be incisi?"

"Sünnet efendim, sünnet..."

"Sünnet mi?"

Ulan vallahi deli olmak i ten de ğil, evin en küçü olacak bu evden? Ko tum babama:

ğü benim, otuz bir ya ında, kim sünnnet

"Baba" dedim, "kim sünnnet olacak?"

Adam bozuldu:

"Ne sünnneti?" dedi.

"Kapıya sünnnetçi gelmi ."

"Aman o ğlum, kalabalı ğı görüp gelmi olmasın?"

"Gel de bak" dedim.

Ko tuk gittik kapıya. Babam-,

"Aman beyefendi, yanlı adres almı ol-mayasınız?" dedi sünnetçiye.

"Yoo" dedi adam, "bakın..."

Bir davetiye uzattı. Üzerinde öyle yazıyordu:

"O ğlumuz Hans Klinger'in, Cumhuriyet Mahallesi, 34. Sokak, No. 13'teki evimizde yapılacak olan mevlitli sünnet cemiyetine te riflerimizi rica ederiz. Kayınbabası Abdülkadir."

"Yahu baba bu ne?"

130

"Ne bileyim o ğlum."

"Desene tüm millet bunun için toplandı."

"Yaa" dedi sünnetçi, "yanlı gelmemi im de ğil mi?"

"Yoo, yoo" dedi babam, "yanlı de ğil, hani u bizim arkada da bir sünnet olacaktı da, belki biz sizi orası için gelmi siniz sanmı tık. Buyurun içeri."

Adam girdi.

"Amman baba adamı aldın içeriye, imdi tutup kimi sünnet ettirece ğiz?"

"Pekiye o ğlum, imdi bunca insanı sünnet yapmadan geri mi gönderece ğiz? Bize bu oyunu yapan yapmı bir kez..."

"Pekiye i te, kimi sünnet ettirece ğiz, onu soruyorum ben de?"

Öyle berbat bir durum ki. O sırada annem de ko

tu geldi.

"Ühüü anne" dedim, "haberini yok, sünnetçi de geldi

."

"Nee, sünnetçi mi?"

"Babam aldı bile onu içeriye."

"Peki ayol, burada sünnet edilecek çocuk yok ki. "

"Varmı var, kız karde imin kocası Hans."

"Anlamadım..."

"Yahu i te, bizim adımıza birisi davetiye bastır mı , yollamı millete. Ben imdi anladım niye hiç kadın gelmedi ğini. Peki baba, imdi ne yapaca ğız?"

Babacı ğım boncuk boncuk terliyordu. Dedim ki:

131

"Gelen misafirlere oldu ğu gibi anlatsak bu muzipli ği?"

"Sakın ha" dedi, " erefim, itibarım iki paralık olur. Olmaz!.."

Annem:

" uradan bir fakir çocu ğu bulup gelemez misiniz, bari onu sünnet ettirsek?"

"Hiç olur mu anne?" dedim, "davetiyede Hans yazıyo r."

"Al ba ına sırmalı heybeyi..."

Babam;

"Ça ğır bana u Hans'ı" dedi.

"Yoksa koca adamı sahiden mi baba?" dedim.

"O ğlum bir konu alım bakalım, belki beni kırmaz."

Ça ğırdım geldim Hans'ı... Babam;

"O ğlum" dedi. "Vallahi oca ğına dü tük."

Anlamadı Hans:

"Kim dü tü oca ğa, felaket" dedi.

"Yok yok, öyle oca ğa dü me de ğil" dedim.

Babam devam etti:

"Birisi bize oyun yapmı . Hay Allah nasıl anlatsam ki..."

Bana döndü babam:

"O ğlum nasıl anlatalım buna? Hay kız ne diyeyim ben sana, gözlerin çıksın in oğlum Hans, imdi ey

var ya ey, biz senin eyini kestirece ğiz."

allah. Bak

"Neyi?"

Babam, anneme gitmesi için i aret etti. Annem gittikten sonra;

"eyini eyini" dedi babam.

132

"Ne eyini eyini?"

"O ğlum resmini mi çizsek, ne yapsak buna?"

"Vallahi bilmem ki baba?"

Babam kula ğına bir eyler söyledi, yine de anlamadı. Gerçekten en iyisi resmini çizmekti. Tuttu babaca ğızım, o ya lı ba lı haliyle resmini çizdi, yanına bir bıçak koydu. H ans'ın gözleri iri iri açıldı.

"Fena resim bu" dedi.

"Fena o ğlum fena ama, bunca insan bunun için toplandılar."

"Neyin için?"

Ulan amma da kaz kafalı oluyor u herifler de... Babamı çektim kenara, Hans'a:

"Bak dedim bak... Bu ne bu?"

"Piçak..."

"Đyi bildin... Bu da o de ğil mi? Đ te bıçakla seninkini kesece ğiz."

"Neee!" diye ba ğırdı. Hemen babam tutu-verdi a ğzını;

"Hi " dedi, "misafirler duyacak."

Đyice yapı tım kolundan Hans'ın. Ba ğırıyor du boyuna:

"Ben gider polise, siz kesecek benim eyi."

"O ğlum yanlı anladın, bu sünnet."

"Sünnet münnet, kesecek benim eyi."

"Bak bak" dedi babam, "bunca adam niye toplandılar biliyor musun? Bunu görmek için..."

"Ha seyirci kesecek benim eyi ortadan, bunlar seyredecek? Olmaz... Ben sakat olmaz. Geldi tamam, gitmez yarım..."

Ben ba ğır mı ım:

133

"Ulan kim sana diyor yarısını kesece ğiz diye. Azıcık ucundan..."

"Olmaz... Tamamdir benimki... Kesin ba kasininki..."

"Hay Allah, ulan o ğlum biz kestirdik. Bak bak, u babamın haline bak, sen bu i e evet demeysen babam kalpten gider."

"Eee benimkinin de yarısı gider."

"O ğlum ucundan, vallahi billahi ucundan... Na na, u kadamcık..."

"Olmaz eksilir."

Babama göz attım. Sonra Hans'a;

"Bana bak" dedim, "ya bu i olur, ya da pilini pırtını topla, yallah geldi ğin yere, sana karı man yok."

"Peki benim karı ister böyle?"

"O istiyor ya... Hiç acı duymayacaksın ki hemen ol up bitecek."

Zavallı Hans babamdan daha iri iri terler dökmeye ba ladı. O denli çaresiz kalmı tı ki, sonunda boynunu büktü:

"Peki" dedi.

Đçerde hem sünnetçi, hem de millet sabır-sızlanmı yapmı , aletlerini bir bir dizmi ti çantanın üzerine.

lardı. Bu arada sünnetçi hazırlıklarını

Hans'cık kalp ameliyatına giden bir hasta gibi tit reyen bacaklarla girdi içeriye.

"Yalnız" dedi, "benden bir art, girmesin kimse içeriye."

Sünnetçiyle ikisini yalnız bıraktık. Biraz sonra i çerden bir feryat yükseldi:

"Yandiii anaaaaa!.."

134

C DNS ĐSAPIK HÜSNÜ BEY

"..... Kaymakamlı ğına,

Beyefendinin ya günü dolayısıyla yurdun birçok yerinden gelen kutl ama mektuplarının arasından, ilçeniz nüfus memurlarından Hüsnü Yapmaz adlı memurunuzun da bir zarfı çıkmı tır. Zarf açıldı

ğında, ili iktaki foto ğraf görülmü tür. Memurunuz Hüsnü Yapmaz, beyefendinin ya gününü, bu foto ğrafın arkasında kutlamı olup, bu davranı ıyla suç iledi ğinden, adı geçen memur hakkındaki gerekli kovu turmanın yapılarak, sonucun

bakanlı ğımıza bildirilmesi önemle rica olunur..."

Kaymakam, yazıyı okuduktan sonra yazıya ili kin foto ğrafın i ğnesini çıkardı, foto ğrafa bakmasıyla havaya sıçraması bir oldu.

"Aman Allahım, bu ne rezalet!" diye ba ğırdı.

Nüfus memuru Hüsnü Yapmaz'ın anadan do ğma önden çekilmi bir foto ğrafıydı bu. Salt foto ğrafla kalsa neyse, bir de tutmu resmin tam ortasından bir ok i areti çıkararak, resmin altına u dipnotu yazmı tı:

" u hale bakın."

Kaymakam hop oturdu, hop zıpladı:

135

"Ulan, beyefendi neyin haline baksın? Haydi resmi tutun gönderdin beyefendiye, ya bu tam ortasından ok çıkarıp, altına da ' u hale bakın' demenin âlemi ne?"

Bir an, yıllardır emrinde çalı an nüfus memuru Hüsnü Yapmaz'ı getirdi gözünün önün e. Hüsnü Yapmaz ki, dört kız üç o ğlan sahibi, ya ını ba ını almı bir adam. Üstelik kızlardan biri evli, o ğlunun ikisi üniversitede okuyor, biri liseyi bu yıl bitirdi. Tutup da böyle bir adam, anadan do ğma resmini çektirecek, sonra da tam bu resmin ortasından bir ok i areti çıkaracak, ok i aretinin bitti ği yere de, " u hale bakın" diye yazacak? Olmazdı canım. Hadi diyelim, tuttu, böyle bir resim çektirdi, peki ama, bu resmi niçin An-kara'daki koskocaman beyefendiye ya günü kutlama kartı olarak göndersindi? Bu i in içinde mutlaka bir oyun vardı. Ya Hüsnü Beyi sevmeyen ya da çok akacı biri, tutmu , çıplak bir erkek resmi bulmu , Hüsnü Beyin ba ını bu çıplak erkek resminin üstüne usta bir foto ğrafçıyla anla arak monte ettirmi , ondan sonra da Ankara'daki koskocaman büyük bir b eyefendiye ya günü kartı olarak göndermi ti. Eh, özel yazmanları a ıp da ayet bu foto ğraf beyefendinin eline dek varmı sa, kimbilir beyefendi ne denli kızımı tır. Hele hele bu karta yakınları da bakmı , onlar da görmü lerse... Elbette ne görülmü ey, ne de duyulmu ey, ya günü için çiçek yollanır, hediye yollanır, tel yollanır, her ey yollanır, ama hiçbir zaman bir nüfus memu-

136

runun anadan do ğma resmi, ortasından ok i areti çıkarılarak yollanmazdı.

"Ulan" diye, masaya yumru ğunu vurdu kaymakam, "ba ka hiçbir ilçeden böyle bir hergelelik çıkmaz da, benim ilçemden niye çıkar?"

Verece ği cezayı dü ünüyordu kaymakam bey:

"Bunu asla ve kat'a Hüsnü Bey yapmaz ama, tahkikat ı derinle tirir de, bu haltı i leyni bir yakalarsam, artık elimden zor kurtulur, hemen aldırırım valilik emrine veya bakanlık emrine... Ulan

bu kadar büyük hergelelik de yapılmaz be..."

Zile bastı, yazmanını ça ğırdı.

"Hayri Bey" dedi yazmana kaymakam, "Hüsnü Beyi nas ıl tanırırsınız?"

"Nüfus kâtibi Hüsnü Beyi mi beyefendi?"

"Canım ba ka Hüsnü Bey mi var dairemizde?"

"Hüsnü Bey, çok mazbuttur beyefendi. Bilirsiniz, m emur kulübüne, tüccar kulübüne bile gelmez. Evden daireye, daireden eve... Hayrola beyefendi?"

Kaymakam;

"Hiç hiç" dedi. "Acaba, siz daha iyi bilirsiniz, ç ünkü ben be yıldır buradayım. Acaba Hüsnü Beyde orasını burasını ba kalarına gösterme gibi bir huy var mıdır?"

Yazman;

"Anlamadım beyefendi?" dedi.

"Canım, Hüsnü Bey surda burda, eyini sıyırıp da orasını burasını çolu ğa çocu ğa gösterdi mi?"

137

Yazman, gülmemek için kendini zor tuttu.

"Beyefendi" dedi, "ben iki kez Hüsnü Beye ilçenin hamamında rastladım. Pe tamalının altında donu bile vardı."

Kaymakam, içinden;

"Biliyorum canım" dedi. "Bu adama düpedüz bir oyun , bir komplo bu..."

Yazman ekledi:

"Biliyorsunuz, Hüsnü Beyin ya 1 kırk be i geçkindir beyefendi" dedi.

Kaymakam, yazmana izin verdi. Odacıyla Hüsnü Yapma z'ı ça ğırttı. Nüfus memuru Hüsnü, her zamanki saygısıyla, önünü ilikleme , ba ını kırmı olarak kaymakamın odasına girdi.

"Buyurun beyefendi" dedi.

"Oturun" dedi kaymakam.

Bir an sessizlik oldu. Kaymakam, bir sigara yaktı, paketi Hüsnü Yapmaz'a uzattı. Görülmü duyulmu ey de ğildi. Hüsnü Bey kaymakam beyin kar ısında sigara içecek?..

"Te ekkür ederim beyefendi" dedi.

Kaymakam, sumenin altındaki resme baktı, bir de Hü snü Yapmaz'ın suratına. Sonra Hüsni Beye aya ğa kalkmasını rica etti.

"Yava yava dönün Hüsnü Bey."

Nüfus memuru yava yava döndü. Kaymakam resimdeki vücutla, Hüsnü Yapmaz'ın vücudunu kar ıla tırıyordu. Hemen hemen aynıydı. Aynıydı ama, ya u adamın duru u, ya^ u adamın saygısı, ya u adamın ya mı bاینی almı lı ğı? Hayır hayır, dünyada bu i i

138

Hüsnü Yapmaz, yapmazdı. Olsa olsa ya akacının biri ya da Hüsnü Yapmaz'a kızan biri yapmı tı. Ama böyle de aka olmazdı ki... Koskoca beyefendiye, bilmem ne ilçesinin nüfus memurunun anadan do ğma, üstelik ortası oklu, "Bakın u hale" diye kutlama kartı. Vay e eko ğlu e ekler...

Kaymakam;

"Bir dü manınız falan var mı kasabada?" diye Hüsnü Beye sor du.

Hüsnü Yapmaz;

"Yok, beyefendi" dedi. "Ben herkesle iyi geçinirim ."

"Acaba kuyunuzu kazmak isteyen biri falan?"

"Hayır beyefendi" dedi Hüsnü Yapmaz.

"Lütfen bir daha kalkar öyle döner misiniz?"

"Ba üstüne beyefendi."

Hüsnü Yapmaz döndü, kaymakam önündeki resme baktı. bakımından;

Gerçi tahkikatın selameti

"Yahu Hüsnü Bey, u pantolonunu sıyrır da öyle bir dön" demek vardı ama, koskoca bir kaymakama bu yakı ır mıydı, sonra emrindeki memuru kaymakamı hakkında neler dü ünmezdi? Üstelik kaymakam olarak bekârdı da.

"Đyi" dedi Hüsnü Yapmaz'a, "gidebilirsiniz..."

Fakat, kaymakam yazmanının a ğzı hiç de sıkı de ğildi. Bir anda yayıverdi dairedeki memurlara.

139

"Kaymakam bey, bana Hüsnü Beyin çoluk çocu sordu. Demek ki hakkında bir ikâyet var" dedi.

ğün önünde pantolonunu sıyrırıp sıyırmadı

đını

"Yaa," dediler duyanlar. "Ulan bu ya tan sonra sübyancılık?"

"Yok," dedi ba ka biri. "Ben bir yerde okudum, bu ba ka bir çe it hastalıklmı . Bu hastalı ğa

yakalananlar, oralarını buralarını açıp te hir etmekten zevk alırlarmı . Dster misiniz bizim halim selim bildi ğimiz Hüsnu Bey, çıksın evinin balkonuna, gelene geç ene orasını burasını..."

Halkın arasına ba ka e it yansıdı bu haber...

"Duydunuz mu, hani nüfustaki Hüsnu Bey var ya?"

"Eeee?"

"Sizin dünyadan haberiniz yok yahu. Sabahları balk onuna ıkıyormu , sıyınyormu pantolonunu, her yanını millete gösteriyormu ."

"Ulan deme, rezalet be!"

Millet aslında Hüsnu Beyin orasına burasına meraklı ı de ğil de, bu i i nasıl yaptı ğına meraklı... Dki ğün sonra Hüsnu Beyin balkonunun önü kasabalıyla dolmaya ba ladı. Belediyenin adamları a ğaç budama bahanesiyle Hüsnu Beyin balkonunun önünde ler. Temizlik i ileri orada. Kamyoncu evket arabasının tamiri için orada. Kahvede zaman ö ldürmekten canı sıkılanlar, enlik var diye Hüsnu Beyin balkonunun önünde. Kalab alı ğın oldu-

140

ğu yerde, nohutu, Çekirdekçi eksik mi olur, hatta m acuncu bile orada.

"Yahu daha çok sabahları kalkınca yapıyormu ."

"Yok yok, ö ğleyin eve geldi ğinde kahve içmek için balkona ıkıyormu geçene gülüyormu ."

, bir elinde eyi gelen

En çok da sabahları toplanıyor millet Hüsnu Beyin balkonunun önüne. Hüsnu Bey kahvaltısını yapıyor, hava almak için balkona çıktı ğında, tüm gözler balkona dikiliyor. Hüsnu Yapmaz, öyle bir pijamasının lasti ğini çekmek için el atmaya görsün, heyecan son nokta sını buluyor, hatta;

"ıkıyor ha!" diye ba ğıranlar bile oluyordu.

Zaman geçtikçe, bekleyenlerde sabır azalıyor, sini rler geriliyor, iki-üç ki i yava sesle;

"ıkar çıkar" diye tempo tutuyorlardı.

Hüsnu Bey daireye giderken, belki de sokak ba ının birinde çıkaracak diyerekten bir yı ğın adam ardına dü üyor, ama Hüsnu Yapmaz hükümet kona ğının merdivenlerinde kaybolunca, millet can sıkıntısıyla ak amın olmasını bekliyordu.

Kimbilir, belki de Ankara'dan o telefon gelmeseydi , kaymakam meselenin üzerinde o kadar

durmayacak, kapatıp gidecekti ama, telefondaki ilgili;

"Durum ne oldu, beyefendi tahkikatın sonucunu bekl iyor" deyince, kaymakamı yine bir tela tır aldı. Đ in içine ilçe komiserini de

soktu. Komiser, resmi bir güzel inceledikten sonra ;

"Beyefendi, gözünüze çarpmadı mı?" diye sordu. "Ba kın, bu resim sünnetsiz?"

Kaymakamın gözleri falta ı gibi açıldı:

"Ne diyorsunuz?" dedi.

"Sünnetsiz beyim."

"E pekiyi biz Hüsnü Beyin sünnetli mi sünnetsiz mi

oldu ğunu nerden anlayaca ğız?"

Komiser de kaymakam da derin derin dü ünmeye ba ladılar. Kaymakam, ikide bir elindeki foto ğrafa bakıyor;

"Tam belirgin de ğil ama" diyordu.

Fakat komiser, resmin sünnetsiz oldu ğunda direniyordu.

Kaymakam;

"Demek ki gâvurun birinin resmini bulmu lar, bizim zavallı Hüsnü Beyin kafasını bu vücudun üzerine monte etmi ler" dedi.

Komiser;

"Beyim" dedi, "siz hep monte üzerinde duruyorsunuz . Ama ben polis olarak babamdan bile üphelenirim."

"Ne yani, bu i i bizzat Hüsnü Beyin kendinin yaptı ğını mı sanıyorsunuz?"

Komiser;

"Neden olmasın?" dedi.

"Olmaz" dedi kaymakam.

"Beyim siz bu i in tahkikatını bana bırakın."

"Yani Hüsnü Beyin sünnetli veya sünnetsiz oldu

ğunu inceleyeceksiniz."

"Elbette beyim."

142

1

"Nasıl yapacaksınız bunu?"

"Sizi bana bırakın beyim."

Üç gün sonra, kaymakamlı

ğın bir yazısı çıktı:

"Dlçemizde uyuz salgını oldu ğundan tüm memur arkadaşların, doktor kontrolünden geçmeleri gerekmektedir. Buna göre her memurun doktora görünmeleri önemle rica olunur."

Komiseri de doktoru da kaymakamı da hiçbir memur ilgilendirmiyordu. Yalnız bir tek memur ilgilendiriyordu, o da nüfus memuru Hüsnü Yapmaz. Hüsnü Yapmaz'ın muayene sırası geldi ğinde, doktorun odasında hem komiser vardı, hem de kaymakam. undan bundan konu uyorlardı ama, gözleri Hüsnü Yapmaz'daydı. Daha do ğrusu Hüsnü Yapmaz'ın eyinde...

Doktor;

"İndirin Hüsnü Bey" dedi.

Hüsnü Bey indirdi. Komiser, kaymakam gözlerini iri iri açmı lardı.

"Çekin Hüsnü Bey" dedi.

Hüsnü Bey sünnetliydi.

"Ulan," dedi kaymakam içinden, "sünnet-siz olsaydı n ne olurdu ha namussuz, biz de bunca dertten kurtulurduk."

Hüsnü Bey gitti. Gitti ama, komiser birdenbire;

"Tamam" dedi, "hemen tekrar çağ ırtın Hüsnü Beyi. Yakaladım. Resmi gönderen Hüsnü Beyin ta kendisi."

Resim komiserin elinde duruyordu.

143

Odacı ko tu, Hüsnü Beyi yoldan geri çevirdi. Komiser kaymakama, Hüsnü Beyin kalçasının u yanındaki beni gösteriyor;

"Tamam" diyordu, "pantolonunu sıyırdı ğında bu beni orada gördüm."

Doktor;

"Hüsnü Bey" dedi, "sizin muayenenizi tam olarak ya pamadık. Sıyrırın lütfen."

Hüsnü Bey sıyırdı, komiser hemen Hüsnü Beyin üzeri yakaladı, resmi burnuna dayadı:

ne atıldı, pantolonunun ucundan

"Bunu sayın beyefendiye do ğum günü tebri ği olarak sen gönderdin de ğil mi?" diye ba ğırdı.

"Hı" dedi Hüsnu Bey.

Kaymakam, komiser, doktor Hüsnü Beyin bu so ğukkanlılı ğı kar ısında aıp kalmı lardı. Kaymakam;

"Demek sen ha?" dedi.

"Evet beyefendi ben."

"Niye?"

Yanıt vermedi Hüsnü Bey. Hem hiçbir zaman yanıt ve rmedi. Yalnız mahkemesinin son günü, belli belirsiz a ğzından u sözler döküldü Hüsnü Beyin:

"Memursun diyorlar, a ğzını açamazsın diyorlar. Biz a ğzımızı açmadık, kıçımızı açtık, resimle olsun durumumuzu, aya ğımızda donumuzun olmadı ğını anlatmaya çalı tık, ama öyle anlayı lı insan nerede birader?"

144

SELAM DUR!.. KAÇAKÇI GEL

ĐYOR...

Ah u bizim dayı, ne yamandır ne yaman... Daha geçen gü nkü Üniversite çikletlerinin parasını tüketmeden geldi beni buldu:

"Evet" dedi, "hazır para çabuk tükenir, derhal bir i tutmamız gerek..."

"Ne gibi bir i dayı?" diye sordum. "Sakın berbat bir i falan olmasın?"

"A o ğlum nerede oldu ğunu unutuyorsun, burası Türkiye, her eyi kılıfına uydurduktan sonra kılına halez gelmez."

Valide yine oradan atıldı her zamanki gibi:

"Sakın kötü bir i se, benim o ğlumu bula tırma" diye.

Dayım güldü, valideye;

"Ne zaman kötü bir i e bula tırdım ki o ğlunun burnunu?" dedi. "Bu kez yapaca ğımız i kaçakçılık."

Valideden önce ben hoplamı ım yerimden:

"Amman dayı, ben bu i te yokum."

"O ğlum, dur dinle... Kaçakları Kilis'ten getirece ğiz."

Bizim valide dizlerine vurmaya ba ladı bu sözü duyunca:

"Sen deli mi oldun ayol?" dedi. "Ossat yakalarlar. "

"Yakalamazlar."

"Ama dayı" dedim, "Kilis ıkı ında tüm otobüsleri kontrol ediyorlarmı ."

"O ğlum biz kamyonla getirece ğiz."

"Ne kamyon mu, yok dayı, ben bu i te yokum, kendine ba ka bir ortak bul."

Dayım, gözlerini bir noktaya diktikten sonra, baba can bir tavır takınarak;

" Đsterim ki, benim slalemden olan bir ki i kazansın... Yoksa imdi fikrimi öyle aıkgzn birine asam, o dakika kabul eder" dedi.

"Peki dayı, nasıl bir fikir bu bakalım?" diye so runca valide beni kolumdan içeriye çekerek;

"Dinleme onu dinleme onu" diye ba ğırmaya ba ladı.

"Dur yahu dinleyeyim anne" dedim.

Dayım anneme gülümsedikten sonra;

"Fikrimi zaten imdi sylemeyece ğim ki" dedi. "Kilis'te syleyece ğim."

"Peki dayı, niye burada söylemiyorsun?"

"Evlad, kaçakçılık denen eyde yerin kula ğı vardır, onun için büyük gizlilik ister. Haydi bakalım, bu i e razı olduysan, benimle bankaya kadar gel, öyle ek bakalım paraları."

D tk biz dayıyla yola... Valide ardımdan ba ğırıyordu dayıma;

"Gzn kr olur in

allah, bir daha buralara gelemezsin in allah" diye.

146

Bir pazar sabahı, dayımla kendi evlerinin önünde b ulu tuk. Bir son model taksi, bir de kamyon bekliyordu.

"Amman dayı, kamyonu buradan mı gtrece

ğiz?" dedim.

"Elbette ye ğen... Hiç Kilis kamyonlarına güven olur mu, buradan yükler, uradan da ihbar ederlermi ."

"Peki bu taksi noldacak?"

"Onun içinde de biz gidece ğiz."

Dayım, yeni diktirmi oldu ğum siyah elbiseme baktı:

"Ooo" dedi, "çok yakı mı sana, tam istedi ğim gibi..."

Saat tam yediyi üç geçe, öyle bir kız geldi ki tak sinin yanına, bal kaymak cinsinden... Dayıma;

"Özür dilerim, üç dakika geciktim" dedi.

Fısıldadım dayıma:

"Bu da mı bizimle geliyor?"

"Elbette... Siz arkada yan yana oturacaksınız, ben taksiyi kullanaca ğım. Kamyonu da hiç merak etme, kamyonun oförü sahibidir, kırk yıllık da dostumdur."

"Yahu dayı vallahi hiç akıl erdiremedim, bu taksi n'olacak, bu kadın n'olacak?"

"Haydi evlat, fazla vakit kaybetmeyelim, çıkalım y ola. Kamyonu önce Ankara'da bekleyece ğiz, sonra Adana'da, en sonra da Kilis'te..."

Hareket ettik. Elbette insanın yanında böyle güzel bir kız olduktan sonra yolculuk çabuk geçirdi. Kızla, ondan bundan, arada

147

bir dayımın dikiz aynasından kaçamak bakı ları arasında konu a kokla a Ankara'yı bulduk.

"Yahu dayı, kocaman kamyon, içi kaçak dolu, o daki ka yakalar polisler."

"Evlat, ben o polislere selam verdirtmez-sem, bana da dayın demesinler."

"Kaçak dolu kamyonu mı?"

"Elbette..."

Cin zekâlı dayım, kimbilir neler planlamı tı kafasında... Biz kamyonu beklerken, o, habire hesaplar yapıyordu. Saatten u kadar, ipekliden u kadar, çama ırdan u kadar, radyolardan u kadar, süs e yasından u kadar... Sonra bana dönüyordu:

"Off be ye ğen, kendimi imdiden milyoner olarak görüyorum."

Ben suratımı astıkça, o yarım yan dönü

le beni dürtüyor;

"Sen de sevinsene yahu, sen de benim gibi milyoner olacaksın" diyordu.

Ankara'dan tekrar yola çıktı ğımızda kamyon belki de çoktan Ulukı la'yı bulmu olacaktı. Çünkü dayım,

kızı da yanına alarak gitti. Ancak be saat sonra elleri paketlerle dolu olarak geldiler.

"Dayı hayrola, nedir bu paketler?"

"Sürpriz ye ğen, Kilis'te görürsün."

"Yahu dayı söylesene!"

"Sabret evlat, kaçakçılıkta yerin kula ğı vardır."

Çatlayaca ğım nerdeyse ama, bereket bizim dayı arabanın kilometre saatini yüz kırk-

148

tan a ağıya dü ürmüyor. Kamyonu Adana'da yakaladık, ama orada hiç durmadan yolumuza devam ettik.

Kilis'in giri inde arabaların sıra sıra bir yı ğın polis tarafından kontrol edili ini görünce dayıma;

"Yok dayı, ben bu i ten vazgeçiyorum, dönüyorum" dedim.

"Neden korktun evlat?"

"Bunca polis dayı?"

"Ye ğen, dedim sana, yarın bu polislerin tümü bizi selam layarak yol verecekler."

"Yahu dayı, etme eyleme!.."

Güldü dayım:

"Otur oturdu ğun yerde..."

O gece dayım bizi otelde bıraktıktan sonra kaybold u gitti. Ancak sabaha kar ı geldi otele.

"Tamam" dedi, "kamyonu kaçakla doldurdum."

"Dayı, çiklet miklet tamamdı ama, bu kez çıramız y andı gibi geliyor bana."

"Evlat üzme tatlı canını, imdiden i leri olmu bitmi bil..."

Yarım saat sonra kızı yattı ğı odadan getirdi.

"Haydi bakalım giy unları" dedi.

Dayımın kıza uzattı ğı bir gelinlikti.

"Dayı neler oluyor?"

"Evleniyorsun o ğlum."

"Kiminle?"

"Bu kızla."

"Bu kızla mı, yahu dayı..."

149

Kız, gelinli ği giydi geldi, kuruldu arabaya... Ben de kızın yanına... Kamyona baktım, güne in ilk ı
ıklarıyla sandalye, masa, karyola, yorgan vesaire gözüküyordu üstünde...

"Peki bunlar ne dayı?"

"Çeyiz o ğlum... Sen yeni evlisin, bu ak am evlendin ve karınla İstanbul'a gidiyorsun."

Dayımın söylediklerini duymuyordum sanki... İçimdeki korku gittikçe büyüyor, kalbimin
gümbürtüsü, i lemekte olan arabanın gürültüsünü bastırıyordu.

"Dayı polislere yakla ıyoruz."

"Evlat sakın ol, yeni evlilere fazla heyecan iyi g elmez."

Durduk polis kümesinin yanında. Dayım polislere na sıl sıırıttı, nasıl göz attı bilmem, polisler
arabanın içine öyle bir bakıp, birbirlerini dürttükten sonra, sela mı çaktılar.

"Buyurun geçin dediler."

Hatta arkamızdan biri;

"Ah ah, yeni evlilik, gerdek, bilirim bunları, imdi kimbilir bu zavallılara ne uzun gelir istanbul yolu"
dedi.

Öteki polis de;

"Kızın amma da çeyizi varmı haa" demekten kendini alamadı. Ve ekledi: "Ulan bi zimki iki yorganla
gelmi ti be..."

150

ŞAPLAK HASAN

Size Hasan'ı anlatayım. Hasan bizim ilçede, hayır hayır ilçe nesi, koskoca ilde ünlüdür. Boyu bir
seksenden az fazla, iri yapılı, kocaman gövdeli , kalın enselidir. Öyle büyük elleri vardır ki Hasan'ın,
her biri bir yaba gibidir. İ te bu yaba gibi ellerle kimi tutsa, tuttu-ğuyla yere atması bir olur. Siz
istedi ğiniz denli bula mayın ona, ama o gelir bula ır size. imdi kahvede oturuyorsunuz de ğil mi,
çıkarmı sınız sigara paketini, çekmi sizin bir sigara, a ğzınıza koymu sunuz, tam kibriti çakacaksınız
ki, hop sigara uçmu tur a ğzınızdan. Döner bakarsınız sigara Hasan'ın a ğzında, kibriti yakmanızı

bekliyordur. Üstelik de sı rıtı-yordur. Suratınızı asacak olursanız, o sizden fazla asar, hatta "Ulan malının mülkünün topunu mu gasp ettik, altı üstü bir sigaranı aldık" der. ayet hırla maya kalkacak olursanız yandınız, Hasan akamsı

akamsı bir patlatır ensenize o yaba gibi elleriyle, kendinizi yerde bulursunuz. Kalkmanıza izin verse neyse, siz tam kalkarken, hop bir daha yapı tırır akamsı. Bu akadan sonra da boynunuz tutulur bir hafta, ya da kolunuz. Bu muzipli ği yapmadı ği zamanlar, siz ça ğırmasanız da gelir masanıza

151

oturur, ba ğırır garsona, "Hidayet'ten bana bir meyve suyu..." Hepimizin adı Hidayet'tir. "Hidayet'ten bir kola..." Ucuz eyler de içmez. Hele bir reddedin, hele bir içti ği eyin parasını vermeyin, o zaman Hasan ya kolunuzu kıvırır, ya boynunuzu büker.

Almı sınız güzelim elmaları, yanılmı yakılmı Hasan'ı aklınıza getirmemi , bu güzelim elmaları sepetinize koymu sunuz ve de yolda Hasan'la karıla mı sınız. Hasan sizin yanınıza yakla ır, sanki babasının malıymı gibi elini sepete daldırır, bir tane alsa neyse, y a iki elma alır, ya dört... Küçük çocukların ellerinden somun ekme ği kapar, ba tarafından öyle kocaman bir ısırık alır ki, ekme ğin yarısı Hasan'ın a ğzında kalır. Ondan sonra çocuk evde dayak yer, "Ulan niye Hasan'a rastladın?" diye. Oysaki bunda çocu ğun suçu ne?

Kasabanın pazarında dikilir kona ğın önüne, aynısı Deli Dumrul, kona ğa girenden bir lira girmeyenden bir lira. Hele verme bu bir lirayı, ardından ko turur, soka ğın içinde seni yakalar, aya ğından ayakkabını çıkarır, senden o bir lirayı alınc aya dek yapmadı ğını koymaz. Verirsin bir lirayı kurtulursun. Hemen hemen köyden kasabaya i için gelip de Hasan'a bir lira toslamadan giden köylü yoktur.

Ak am oturma televizyonda, radyoda haberleri dinliyorsunuz de ğil mi? Tüm kahve halkı kula ğını gözünü vermi haberlere. Ha-sanNda o sıra içeri girdi, tamamdır artık haberlere de hak getire, programa da. Kapata-

152

çaksın televizyonu radyoyu; Hasan'ı dinleyeceksin. Öyle de gevededir ki, geçer televizyonun yanına, televizyon ne derse onu yineler. Televizyon susup da film falan göstermeye ba layınca, ba lar yoruma. Hele dinleme yorumunu; gelir kolundan sarsar, "Ulan burada konu an adamdan daha mı az akıllıyım ben?" der. Ne diyeceksin, oturur, a ğzını açar, Hasan'ı dinlersin.

Hasan bazen elinde sekiz-on apkayla gezer, kimbilir kimlerin kafasından kapmı tır. Erkeksen bisikletle yanından hızla geçiver, hemen k o ar apkanı kapar. Bisiklet de ğil, e ekle de hızla yanından geçsen, apkan gitmi tir. Toplar bu apkaları, sonra götürür kasaba yolundaki akasya a ğaçlarına asar. apkasını arayanlar oradan gider alırlar. Salt bisikletliler, eekliler için mi böyle, hayır; minibüsler, otomobiller için de böyle. Hasan'a yakla mazdan önce arabayı yava latacak, pencerenin camını açacak, Hasan'ın hatırını soracaksın. Sormazsan yandın, belki o gün için kaçır kurtulursun ama, bir gün sonra sabah kalktı ğında lastiklerinin dördünü delinmi bulursun. Haydi erkeksen git de Hasan'a... Böyle k aç ki i Hasan'a çatayım dedi de, Hasan onların bir güzel pestilini çıkardı.

Kasabada dü ğün var diyelim, tamam artık gün Hasan'ın günüdür. D ü ğün üç gün üç gece mi, Hasan

artık dü ğün evinden çıkmaz. Yer içer üç gün. Hem öyle yer iç er ki, be ki inin yedi ğini, on ki inin içti ğini. Ama kasabalı onun yiyip içti ğini u ğur saydı ğından hiç-

bir ey demezler. Ya gelin giderken, her sokakta yolunu keser Hasan. Dü ğün günlerinden sonra Hasan'ın cebi parayla dolar.

ğünde okkalı biri sanır. Çünkü

Kasabaya yeni gelen bir memur, bir müdür, onu ilk gördü

Hasan'ı bugüne de ğin kravatsız gören olmamı tır. Hep de koyu renk elbiseler giyer. Herkesten de selam bekler. Kaymakam bile Hasan'ı yolda gördü ğünde okkalı bir selam uzatıp, "Nasılsınız Hasan Bey?" der. Hasan, "Siz nasılsınız?" diye yanıt verir. Bazen bastonlu da

gezer. Dediklerine göre bu baston malmüdürününmü yolda malmüdürünü çevirerek bastonu istemi vermi bizim Hasan'a. Hele bir vermesin, malmüdürünü öyle

kaçar, üstelik müdür bey de bacaklarını havada görü

. Hasan'ın çok ho una gitmi , bir gün . Ne yapsın malmüdürü, tutmu bastonunu

bir punduna getirir ki kaptı ğıyla

r.

Hasan arasıra esnafılık da eder, nereden alır getir ir bilinmez, pazara bir küfe ıspanak, veya bir küfe portakal döker. Hadi bunlar neyse alınır, yeni lir. Hasan bu, aklı tutar da ğdaki otları getirir, yı ğar önüne, hem de pazarın öyle bir yerinde durur ki, zorunlusun oradan geçmeye,

zorunlusun bu ottan yarım kilo, bir kilo almaya.

Hasan'dan kasabada, çevre köylerde, hatta ilde bı k mayan yoktur. Yoktur ama ne yapabilirsin ki Hasan'a? Kaymakam ça ğırır, biraz ö ğüt verir, kaymakamın yanında ba ını salrar, daha oradan çıkarken kaymakamın odacısının ya ensesine apla ğı indirir, ya da

kahveci çıra ğının. Merdiveni dört dört atlar, atladıkça konak sa llanır. Çıkar kapının önüne,

Hasan eski Hasan.

Üç gün kaybolur, ardında belki otuz-kırk itle döne

r. Ğt bildi ğimiz it. Köylerden mi toplar, ilde

kasapların önünden mi toplar, bilinmez, takar ardın a fareli köyün kavalcısı gibi girer kasabaya. Ondan sonra bir hafta kasabada geceleri uyuyabilirsen uyu, kırk it, kasabanın bu ba ından o ba ına, o ba ından bu ba ına havlayarak, hırlayarak ko arlar. Belediye bu itleri zehirler de öyle kurtulur kasabalı dertten. Ama ne zamana dek; Hasan'ın kafası kızıp yeni itler

toplayıp gelinceye dek.

Kasabanın o güzelim havuzundaki güzelim balıkların hepsini bir bir yine Hasan yedirmi tir kedilere. Doldurur bir çuval kedi, getirir havuzun yanına. Kediler beklerler, sonra bir atılı la balıkları suyun içinden havaya, oradan yere fırlatı rlar ve yerler. Hasan buna kahkahalarla güler.

Sinemada da rahat yoktur Hasan'dan. Film ba layınca herkes gibi tutup perdeye bakaca ğına, o tutar sahneye çıkar, oturur oradan millete bakar. Arasına da sanki yakalaya-cakmı gibi perdedeki atların, adamların ardından ko ar. Ondan sonra perdede durmadan o yana bu yana

ko an canlı bir adam, iz-leyebilirsen izle filmi.

Hasan deli galiba... Tüm kasabalı geçen güne dek ö

ilemese akıl hastanesine de gönderil-mezdi ama, tutm kaymakamın apkasını

155

yle dü ünüyorduk. Gerçi Hasan o suçu

u

kafasından kaçırmı . Bunun üzerine Hasan jandarmalar tarafından yakalandı, bağılandı ve akıl hastanesine gönderildi. Oh dünya var mı . Dil, ilçe ve köyler bir haftalık gına rahat ettik. Ama bir hafta sonra Hasan elini kolunu sallaya sallaya çıkıp gelmez mi!.. Hem de üstelik, "üstün zekâ" raporuyla. atık kaldık kasabalı, köylü, kentli... Yok, bu Hasan 'ın elinden kurtulu yok.

Ama bulduk biz çaresini. Araya partililer, kocaman kocaman adamlar girdiler. Hasan'ı bu devre ne yapıp edece ğiz milletvekili yapaca ğız, Ankara'ya gönderip kurtulaca ğız. Hem de kasabanın, kentin, köylerin tüm seçmenleri;

"Ne bu kezi, her seçimde Hasan'ı seçece ğiz, onu ömür boyu milletvekili yapaca ğız" diyorlar.

Gerçek mi? Đnanın gerçek, ben bile oyumu Hasan'a verece ğim, ister ba ğımsız, ister partili... Ama sanırım partili olacak Hasan. Çünkü daha imdiden seçilmeyi garanti görünce, partinin biri Hasan'ın pe ini hiç bırakmıyor.

156

BALEYE DE ĞER VEREN ULUS

"Anlat" dedim karde ime, "babamız nasıl?"

"Ohoo" dedi, "babamızın dalgası öyle yerinde ki, s orma..."

"Niye babamızı da getirmedin, bıraktın gâvur eller inde?"

"Vallahi kendi gelmek istemedi. Siz gidin karınla Türkiye'ye, nasıl olsa bir ay sonra dönüp geleceksiniz" dedi.

Bizim karde Avustralya'da çalı ır. " Đsteyene yollar açık" parolasından yararlanarak Avustralya'ya gitti. Đki yıl çalı tıktan sonra babamı yanına konuk olarak ça ğırdı.

"Babam ne yapıyor Avustralya'da?"

"Dedim ya" dedi karde im, "onun dalgası yerinde. Bizim oldu ğumuz yerde hemen hemen göçmen yok desem yeri, hepsi Avustralyalı. Babamızı sorma, ba cambaz oldu."

"Nasıl yahu, anlatsana..."

"Babamı gezdirmek için çar ıya çıkardım. Orada da yol kenarlarında bizim kahve lere benzer kahveler var ama, bizimkiler gibi de ğil. Oralarda bira içilir, gazoz içilir, çay içilir. Kâ ğit oynama falan yoktur. Đ te böyle bir ye-

157

re gidip babamla oturduk, iki gazoz söyledik, gazoz larımızı içtik. Aklıma eve et almak geldi. Babam;

'Yorgunum, ben seni burada bekleyim, al da gel' de di. Et satılan yere gittim, bir döndüm geldim ki, bir yı ğın gâvurcuk, babamın ba ında. Babam onlara bakıyor, onlar babama... O kalabalı ğı görünce babamın bayılmı olaca ğı falan aklıma geldi, ama babamı bir aya ğını altına

almı sandalyede oturur görünce, rahatladım. Babam;

'O ğlum' dedi, 'bunlar galiba benim Türk oldu ğumu anladılar, bama toplanıldılar. Baksana, ben gülüyorum, onlar akın akın bakıyorlar.'

Kadın kız, tümü çevrelenmişler, babamın yöresine bakıp duruyorlar. Olur ya ya lılık, babam önünü falan iliklemeği unuttur diye, ön tarafına bak tım, kapalıydı. İyi ama bu adamlar babama niye öyle akın akın bakıyorlardı? Dil bilsem soraca ğım, hiç dil bildi ğim yok ki...

'Varsın baksınlar baba, biz birer çay içelim' dedi m.

'Olur o ğlum içelim içmesine amma, bu adamlar niye bakarlar bana? Genç de ğilim, yakı ıklı de ğilim, artist falan de ğilim.'

Çaylar geldi, bu kez babam çayı öyle daha rahat içebilmek için öteki baca ğını da altına aldı. Babam bu hareketi yapar yapmaz, yöremize çevrelenmiş insanların tümünün birden a ğzından, bizim 'Aaaa' sesine benzer bir ses çıktı. Ben;

158

'Ulan galiba pederin pantolonunun arası yırtık' de dim. 'Baba,' diye seslendim, 'pantolonunun arası falan yırtık olmasın?'

Babam, hop diye do ğruldu, baca ğının arasına baktı. Sa ğlam... Ama babam öyle hop diye do ğrulunca, yöremizdeki gâvurcuklardan yine 'Aaa' sesine benzer bir ses çıktı.

Bildi ğim birkaç kelime İngilizce var; ekmek verir misiniz, sigara verir misiniz, et verir misiniz, baka bildi ğim yok ki... İki yıldır çocuklar çatır çatır ö ğrendiler, ama bende yetenek ne arar. Çocuklar ak amdan ö ğretiyorlar birkaç kelime, sabah olunca hepsini unutuyorum. Neyse...

Babam biliyorsun buradan alı kın, dünyada sandalyede iki aya ğını yere uzatıp oturamaz. Çaylar gelince, tuttu öteki aya ğını da altına çekti.

'Aaaaa' dedi gâvurcuklar yine, gözleri iri iri açılmış olarak.

'Galiba baba bunlar senin oturu una hayret ediyorlar' dedim.

'Benim oturu unda ne varmı ?' dedi babam.

Babamın oturu unda gerçekten hiçbir ey yoktu ama, sağ baca ğını, sol baca ğının altından alarak altına öyle bir geçirmi ti ki, ayakkabısının burnu kaba etinin yanından dı arı çıkmı tı. Babam biraz öyle oturdu, bilmem adamların bakı larından, bilmem yorgunluktan, poz de ğitirdi. Bu kez, sol dizini sandalyenin üzerinde büke rek, sol aya ğını da yukarıya çekti ve çekti ği aya ğını bükülü aya ğın arasından geçirdi.

'Aaaaaa!..'

Gâvurcuklar o denli akınlar ki, birbirlerine bir eyler söyleyip babamın bacaklarına bakıyorlar.

'Baba' dedim, 'oturu un bunlara garip geliyor.'

'Garip mi,' dedi babam/ulan biz köyde hep böyle ot urmaz mıyız Hıdır'ın kahvesinde?'

Garson da az sonra dikildi ba ımıza, hatta içerden içkileri hazırlayan kız da min i ete ğiyle geldi, dikildi babamın kar ısına. Ğnat de ğil mi, babam aya ğını indirece ğine bu kez kerevit oturu una geçti sandalyenin üzerinde. Sol bacak kıvrılı a ltında, sa ğ bacak onun üstüne atılmı , kısacası bizim peder tortop... Bu kezki, 'Aaaa' bir ba ka çe it çıktı.

'Vah vah,' dedi babam, 'bunlar u sandalyede oturmaktan ba ka çe it oturma ekli bilmiyorlar. Dur unlara minder oturu u oturayım.'

Sandalyenin üzerinde iki baca ğını büktü, iki eliyle arkadan ayak bileklerinden ya kaladı.

'Ayyyaaaa' dedi gâvurcuklar.

'Baba' dedim, 'galiba kızıyorlar, istersen do ğru dürüst otur.'

Babam bildi ğimiz gibi sandalyeden ayaklarını uzatarak oturdu. Ama gâvurcukların yine da ğıldıkları yok, pederin yeni numarasını bekliyorlar. Kalkıp gidece ğiz, gitmemiz de bir tuhaf olacak. Onun için oturmakta direndik. Birer çay dah a söyledim. O sırada tela lı biri girdi içeriye. Ko tu, kalabalı ğın yanına geldi.

160

Oradakilere bir eyler söyledi. Biri, babamı gösterdi, adam babamın ayaklarına baktı, sonra yüzünü buru turdu.

'Baba' dedim, kalk gidelim, bunlar tutanak falan t utacaklar galiba?'

Kalktık, adamlar bir ey söylüyorlar ama anladı ğımız yok ki. Soruyu daha çok babama yöneltiliyorlar, babam da anlamadı ğı için benim yüzüme bakıyordu. Tam o sırada büyük o geldi. Kalabalı ğı görünce;

ğlum

'Hayrola baba?' dedi.

'Hiç o ğlum,' dedim, durumu anlattım.

O ğlum, Ğngilizce konu maya ba ladı. Az sonra, gözlerini iri iri açarak;

'Dedem burada bale falan mı yaptı baba?' dedi.

'Ne, ne' dedi babam, 'bela mı, ne belası o ğlum?'

'Yok o ğlum' dedim, 'bacağını altına çekti, sandalyede oturdu.'

O ğlum güldü:

'Soruyorlar' dedi, 'ya lı acaba emekli bale ö ğretmeni mi?' diye.

O ğlum, 'hayır' dedi, bu kez baka konu malar geçti aralarında. Gâvurcuklar sormu lar:

'Dedeniz yoga dersleri mi almı ?'

'Yooo' demi o ğlum.

'Öyleyse nasıl oturabiliyor öyle?' diye sormu lar. O ğlum da anlatmı :

'Bizim memlekette daha küçük ya tan çocuklar e ğitilir. Sofraya otururken asker oturu u oturur, tandıra girince tandır oturu u otu-

161

rur, yata ğa girince sıkı ıklıktan büzü ür, kahvede ayaklarını altına çeker, kahve oturu u oturur, minder oturu u, kerevit oturu u derken toplumumuzun tümü baleyi kendi kendine ö ğrenir. Hele hele bizde bir özdeyi vardır ki, 'Aya ğını yorganına göre uzat' derler. Bizim memlekette yorganlar her zaman ufak oldu ğu, millet de bu yorgana göre ayak uzatmak zorunda kaldı ğı için uyurken bile bale e ğitimi yapılır.'

O ğlum böyle anlattı gâvurcuklara ama onlar anladılar mı, anlamadılar mı bilmiyorum. Yalnız arkamızdan;

'Amma da baleye de ğer veren bir ulus ha...!' demiler

162

SAYIN BA KAN

Ahmet Nuri amdancıo ğlu Beyefendi için son görevlerini yapmaya gelmi olan seçkin ki ilerden bazıları bir kö eye çekilmi ler, konu uyorlar, konu urken arasına içlerini çekerek, gözya larını siliyorlardı.

"Ah" diyordu bir tanesi, "ne adamdı rahmetli Ahmet Nuri amdancıo ğlu Beyefendi, ne adamdı. Onun kadar çalı kan, onun kadar görevine ba ğlı insan dünyada görmedim. Bizim irketin yönetim kurulu ba kanıydı. Cuma günleri saat on dedi miydi, mutlaka s alonda olur, yerini alırdı. Aman bir konu urdu rahmetli bir konu urdu, a ğzından ballar akardı. Aman efendim, ondaki fıkralar, ondaki anılar, zannetmem kimsede bulunsun. Vallahi böyle genç ya ta aramızdan ayrılması, mahvetti beni."

"Ne diyorsunuz?" dedi ba ka biri. "Tam millete memlekete yararlı olaca ğı bir zamanda göçüp gitmesi aırttı bizi. Elimiz, kolumuz ba ğlı kaldık. Ahmet Nuri Beyefendi, bizim derne ğin ba kanıydı. Kim ne derse desin, bizim derne ğimiz en faal devresini rahmetlinin zamanında geçirmi tir. Efendim, o konserlerin angaje edilmesi, o büyü k yarı malar

hep onun eseri. Ne kadar zorlardık kendisini, dern e ğin bu çalı malarına kar ın aldı ğımız

hediyeyi vermek için. Almam der ısrar ederdi."

"Aman efendim ondaki tokgözlülük" dedi biri. "

u ya a geldim, Ahmet Nuri Beyefendi gibi

kanıydı. Per embe günleri saat on

tokgözlüsünü görmedim. Bizim yönetim kurulunun ba

altıda arabasıyla damlardı fabrikaya. O günü, üyele rle konu masını yapar, sonra da hep birlikte yeme
ğe giderlerdi. Rahmetli, bunca i e kar ılık, ayda sadece on iki bin lira alırdı. Yönetim kurulu, maa ının
yükseltmesini çok istemi ti de, kendisi, daha geçen yıl

yükselttiniz, gelecek yıl yükseltelim, demi ti."

a atan odur, onun sayesinde bugüne dek

"Ah ah" dedi gözlüklü biri. "Bizim spor kulübünü y

ya adı. Çar amba günleri saat on dörtte gelirdi toplantıya. Ken disi asba kan oldu ğu için görevini
bilir, gelmemelik etmezdi. Vallahi bizim kulüpten ne kadar para aldı ğını bilmiyorum ama,
söylediklerine göre fahri olarak ya pıyormu bu i i. Ama efendim, on bin de olsa hakkı, adam o kadar
zamanını veriyor, geliyor orada çene tüketiyor."

"Allah gani gani rahmet eylesin, bizim de kooperat ifin yönetim kurulu ba kanıydı. Salı günleri gece
toplanırdık. Bir günden bir güne aksat mamı tır toplantıları. Her arkada a kooperatiften ne kadar pay
dü mü se ona da vermi ildir, ama bir günden bir güne, ben ba kanım, benim daha çok almam gerekir,
dememi tir. Yıl oldu, payına iki yüz bin dü

164

tu, yıl oldu payına yüz bin dü

-

ğzını açmadı. Aman efendim,

tü, yine de bir günden bir güne a

ah ah rahmetli ne konu urdu ne konu urdu. Onun gibi konu an birini daha hiç görmedim,

görmeyece ğim de."

"Cennet mekânı olsun, pazartesi günleri de bizim d erne ğe te rif ederlerdi" dedi pinpon suratlının

biri. "Alınacak herhangi bir karar olsun olmasın, mutlaka te rif ederlerdi. Mademki bu derne ğin ba kanyım der, her hafta koltu ğuna geçer, kendi kendine gündemi hazırlar, yine kendi kendine toplantıyı açar, kendi kendine konu urdu. Yani demem u ki, çok ba ğlıydı rahmetli görevine çok... Vallahi onun gibi çalı kan bir insan daha dünyaya gelir mi bilmem?"

"Erken ayrıldı erken" dedi kalın tüylü paltolu bir i. "Rahmetli partimizin ilçe ba kanydı. Aman efendim onun partimize yararları, imdi burada anlatmakla bitirilecek gibi de ğil... Pazar günleri, i i olsun olmasın parti binasındaıdı. Saat ondan on ikiye dek oturur, kapıları ardına dek açar, parti konu malarını hazırlar, bunları yüksek sesle prova eder d i. Dı ardan geçenler, içerde parti konu ması var sanarak dolu urlar, rahmetli bu dolu an insanları görünce, gözleri ya arır, vatan millet diye onlara ne güzel nutuklar at ardı. Yoktu efendim yok, onun üstüne

konu an yoktu."

"Efendim" dedi koyu giysili biri. "Ahmet Nuri amdancıo ğlu Beyefendinin dün il genel

meclisindeki koltu ğunu bombo görünce,

165

sanki urama bir ey saplandı. Đl genel meclisi toplansın da rahmetli bu toplantıya gelmesin ha, hiçbir defter kaydetmemi tir daha bunu. Herkesten önce o gelir, herkesten ço k o konu ur, ama herkesin aldı ğı kadar para alırdı. Bir günden bir güne, ben çok k onu uyorum diyerek, bizlerden ayrı para istememi tir. Nur içinde yatsın, çalı kan, yetenekli insandı. Hiçbirimiz onun gibi düzgün cümleler kuramazdık toplantıda; be lagatine diyecek yoktu."

"Encümenimiz Ahmet Nuri Beysiz ne yapacak bilemiyo rum" dedi gür ka lı birisi. "Encümenin gülüydü Ahmet Nuri Beyefendi, çiçe ğiydi. Onsuz hiçbir karar alamazdık. Her konuda ma allahı var, bilgisi derindi. Đnandırma yetene ği o denli kuvvetliydi ki, bir konu maya ba ladı mıydı, encümen üyelerinin a ğzı bir karı açık kalır, tüm parmaklar sonunda onun yönünde kalkardı. Vallahi bundan sonra i imiz kül... Đçim nasıl yanıyor bilseniz, hiç böyle çalı kan bir insanın ölece ği zaman mıydı efendim, zaman mıydı? Ahhh ahh!.."

"Cumartesileri bile kendine ayırmazdı rahmetli, ha ydi haftanın her günü dolusun de ğil mi, bari cumartesiye kendine ayır, hayır efendim, o gün ü de bizim ilçenin kalkındırma ve yekindirme derne ğinin toplantısına gelirdi. Muhterem rahmetlinin onca çalı masına kar ın, ah u om a ğızlar yok mu, iftira atmaya bile kalktılar beyefendiye. Güya belediye ba kanıyla bir olup da belediyenin arsalarını ucuz ucuz kapatasıym ı ."

166

Oradakilerin hepsi birden;

"Ha aaa" deyince, ye il gözlü, sarı saçlı adam;

"Elbette ha a efendim" dedi. "Yahu u insanları bir türlü anlamıyorum, ne isterler bu k adar çalı kan bir insandan. Sanki memlekette çalı mak suçmu gibi."

"Kıskanırlar efendim" dedi ya lı biri, "çalı kan insanları her devirde kıskanmı lardır. imdi mi kıskanmayacaklar?.. Rahmetlinin kartvizitini gör düm, kartviziti bizim bildi ğimiz kartvizitlerden de ğildi. Kocaman bir kartvizit... Aman efendim, neler yok üzerinde, neler yok üzerinde, dernek ba kanlıkları, yönetim kurulu ba kanlıkları, fahri ba kanlıklar, spor kulübü ba kanlıkları, kooperatif kurulu ba kanlıkları... Dolmu dolmu ta mı kartvizit... Rahmetli o denli de alçakgönüllüydü ki, kartvizitin üzerine is mini küçücük harflerle yazdırmı tı."

Ya lı adam, ceplerini karı tırdı:

"Hah" dedi, "buldum bakın... Allah a kına u kartvizite, u adamdaki çalı kanlı ğa bakın."

Kartvizit elden ele dola tı, dudaklar büzüldü, gözler süzüldü. Çok ince yüre gözlerinden bir-iki damla ya döküldü.

klilerin

"Ooof off, ne çalı kan adamdı!.."

"Ahhh ahhh, onun gibi çalı kan bir daha gelmez dünyaya!.."

"Ah be, tam vatanın milletin yararlanaca ğı bir zamanda!.."

167

Toplulu ğun yanında, yarın gömülecek bir ki i için mezar hazırlamakta, kazmayı indirip kaldırmakta olan bir i i;

"Beyefendiler" dedi, "bu rahmetli Ahmet Nuri Beyef endi, hayatında hiç mezar kazmı

mıydı?"

Ötekiler, akın akın i çinin yüzüne baktılar. Ya

lı adam;

"Hayır" dedi.

Đ çi yine sordu:

"Hiç in aatta harç falan ta ımı mıydı?"

Ötekilerin akınlıkları daha çok arttı:

"Hayır" dediler, "sen niye karı ıyorsun?"

"Yo" dedi, "karı tı ğım falan yok... Yok da, rahmetli Ahmet Nuri Beyefendinin ne i yaptı ğını merak ediyorum?"

"Konu urdu rahmetli" dediler hep bir a ğızdan, "çok güzel konu

urdu."

Đ çi, küre ğini mezarın yanına saplayarak;

"Çok çalı kanmı rahmetli" dedi. "Çok..."

"Ah ahh" diye inledi ötekiler, "Ahmet Nuri amdancıo ğlu Beyefendi gibi çalı kan biri daha gelmez dünyaya."

Đ çi, kazmasını sapladı topra ğa. Bu sırada memleketin en çalı kan insanı topra ğa indiriliyordu.

oO

MUZAFFER ĐZGÜ, 29 Ekim 1933'te Adana'da doğdu. Yoksul bir çocukluk geçirdi. Hem bula ıkçılık, garsonluk, sinemalarda gazoz satıcılı ğı gibi i lerde çalı tı, hem de okudu. Diyarbakır ilkö ğretmen Okulunu bitirdi; uzun yıllar ilkokul ö ğretmenli ği yaptı, sonra ortaokul Türkçe ö ğretmeni oldu. Emekli olduktan sonra Đzmir'e yerle ti. Edebiyatımızın en üretken yazarlarından olan Đzğü'nün, 60'ı çocuk kitabı olmak üzere, 104 yapıtı Bilgi Yayınları'ndan çıktı. 1997'de TÖMER'in düzenledi ği en ba arılı çocuk kitapları yarışmasında Türkiye ikincisi oldu.

Romanları: Đlyas Efendi (1971), Halo Dayı ve Đki Öküz (1973; televizyonda yayımlandı. "Hıdır Baba" öyküsü ile Ak ehir Nasrettin Hoca ve Turizm Derne ğinin açtı ğı 1977 Ulusal Gülmece Yarımada üçüncülü ğü kazandı), Kasabanın Yarısı (1982), Üç Halka Yirmi be (1984), Zıkkımın Kökü (1988; filmi, Hindistan Udaipur Film Festivalinde Altın Fil, Tokyo Film Festivalinde Asya'nın En

Dyileri, Dspanya'da En İyi Yönetmen ödülleri; Altın Koza'da be ödül birden, Kültür Bakanlığı ğı Ödülü, Paris'te 1994 Cine Junior en büyük ödülünü aldı), Dti Adası (1992), Sıpa (1993), Dilber (1995), Milli Kahraman Matador Mahmut (1996). Gençlik Romanları: Kaçak Kız (1997), Dçimde Çiçekler Açınca (2000), Bütün Sabahlarım Seni n Olsun (2003). Art arda duygusal komedileri, Dstanbul ve Ankara özel tiyatrolarında oynandı: Gecekondu (1971), Gön (dört kısa oyun, 1971), Dnsaniyettin (1972), Kara Düzen (1974), Reçetesi Peçete (1974), Utanmıyorum Ü üyorum (1974), Her Devrin Dti (1975), Öykülerden

Oyunlar (1978), Sınırdı Dava (1982), Đsrafil'in Dúdü ğü (1983), Đcraatın Đçinden Đnsan Manzaraları (1990), Dandini Vatanda Dandini (1991), Demokrasi Parkımız

(1992). Kitapla an Oyunları: Lütfen Kızımlla Evlenir misiniz? (1997), Sımr-Duvar (2000). Gülmece Öyküleri: Gecekondu (1970), Bando Takımı (1974),Donumdaki Pa ra (1977; 1978 TDK Öykü Ödülü), Dayak Birincisi (1979; 1977 Nasrettin Hoca Altın Ödülü, 1978 Bulgaristan Altın Kirpi Ödülü; 1978 Svi tov Özel Ödülü), Deliye Her Gün Bayram (1980), Sen Kim Hovardalık Kim (1980), Her Eve Bir Karakol (1980), Devlet Babanın Tonton Çocu ğu (1981), Lüp Lüp Makinesi (1982), Çanak Çömlek Pat ladı

(1983),Ortadire ğiYıkanAyı(1984), Đ teMühür, Đ teSen(1984),Devletin Malı Deniz (1986), Azrail Nasıl Rü vet Yedi (1986), Siz Bilirsiniz Pa am (1987),Demokrasimiz Kaç Para Eder (1988),Yıl Sıfır Darbe Hazır (1989), Bir Namussuz Aranıyor (1990), Bizim Ayılar Amerikalıları Çok Sever (1991), Bir Mayıs Polis Bay ramı (1992), Nasıl Baba Oldum (1993), Dandini Vatanda Dandini (1994), Ayvayı Yedik (1995), Hırsız Köpek (1997),Oturaklı Ba kan (1998),Herkeseye Bir Yastık (1999),Tom Baha'nın Tombalası (2000), Anadolar (2001), Soyma Beni Utanırım (2002), Hükümet Çiftetellisi (2003).